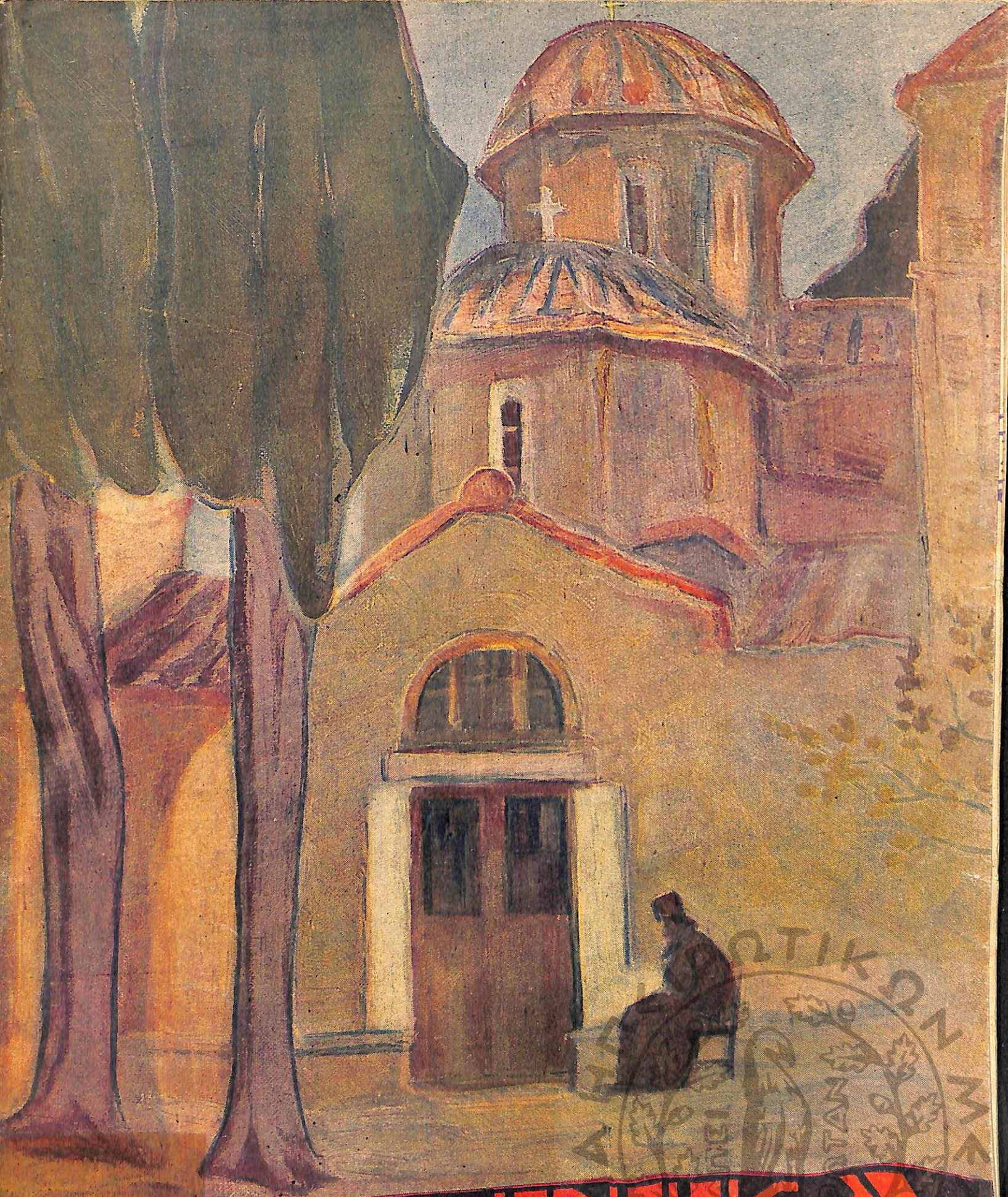

ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Ἡ Συνέλευσις εἶναι στάσιμος καὶ δὲν μιλεῖ κανεὶς δι' αὐτήν. Ὁ Γεώργιος Κουντουριώτης εὐρίσκει εἰς τὴν Ἰθρὴν καὶ προφανῶς θὰ ἀπέτρεφε τοὺς Ἰθρητίους ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκλέξουν τὸν Πρόεδρον ὡς πληρεξουσίων των.

Χαιρετισμοὺς εἰς τοὺς στρατηγούς Ντυριέ, Τρέζελ καὶ εἰς τὸν καλὸν Βιτέρν.

Χαίρετε, ἀγαπητέ μου συνταγματάρχα, σὺς φίλῳ καὶ σὺς παρακαλῶ νὰ μ' ἀγαπᾷτε πάντοτε μὲ τὴν ἰδίαν ἀφροσύνην.

Ὅλος δικός σας,

Eduard Grasset

Εἰς τὴν ἐπιστολὴν αὐτήν, ἡ ὁποία πρὸς τὴν φορὰν δημοσιεύεται, θὰ παραστήσῃ ὁ ἀναγνώστης ὅτι ὁ Ἐδουάρδος Γκρasset ἀναφέρει πῶς ἡ ἐξαδέλφη τοῦ Σαὶν - Λεζὲ τὸν πληροφορεῖ ὅτι φροντίζουν γι' αὐτὸν στὸ Παρίσι. Ὁ Σαὶν - Λεζὲ δὲν εἶν' ἄλλος ἀπὸ τὸν μέλλοντα στρατηγὸν Ντελαρὺ καὶ ἡ ἐξαδέλφη τοῦ ἀπὸ τὴν διάσημον Μαίρη - ἀνεψιὰν τοῦ Νεβίλ, πού ὁ Ἐδουάρδος ἀπήγαγε εἰς τὸ Λονδίον τὸ 1830. Ἡ Μαίρη αὐτὴ ἐχρησίμευσε ὡς μοντέλλο εἰς Στένταλ διὰ τὴν ἥρωϊδα τοῦ Ματθίλδη Ντελαμόλ. Ὁ Ἐδουάρδος ἐγνώριζε ἀπὸ καιρὸν τὴν ὁμορφὴν καὶ ξανθιά Μαίρη. Ἐνδρισεύμενος ὁμοῦ εἰς τὴν Αἴγινα, μολοντί δὲν λησμονεῖ τὴν ὡραίαν ἀνεψιὰν τοῦ Σαὶν - Λεζὲ, περὶ τὸν καιρὸν τοῦ μὲ τὴν συντροφίαν τῆς ὁμορφῆς κυρίας πού δὲν ἐχόρταινε νὰ κυττάξῃ. Οἱ χρονογράφοι τῆς ἐποχῆς δὲν ἀναφέρουν λεπτομερείας καὶ ἐστὶ δὲν γνωρίζομεν ἂν ἡ ὡραία κυρία ὑπῆρξε κάποια Ἑλληνίς πού ἐλάμπρυνε μὲ τὴν ὁμορφίαν της, κάτω ἀπὸ τὸν ἀττικὸν οὐρανόν, τίς ὥρες τοῦ ἐνθουσιώδους φιλέλληνος Ἐδουάρδου Γκρasset.

ΚΑΤΙ ΔΙΚΟ ΜΟΥ...

Ἀπ' τ' ἀνοιχτὸ παράθυρό μου
πὺλ σὺ σοκάκι βλέπει τὸ στενόν,
τὴν ὥρα πὺλ τὸ φῶς στὸν οὐρανόν
λιγοψηχάει, σὰν ὅπως σὶ δνειρό μου,
νὰ μπαίνη τὴ βουὴ γροικῶ τοῦ δρόμου.

Ὡ, κι' ἡ καρδιά γαληνεμένη
γελᾷ σὰν τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιάς,
καθὼς, σὺλ παραθύρι ἀκουμπισμένη,
κεντάει, βασιλοπούλα μαγεμένη,

Τοῦ μόχθου τὸν ἰδρὸ σὺλ μέτωπό μου,
στεγνώνει τὸ ἀγεράκι πὺλ φρυᾶ,
Θωρῶ ἡ ζωὴ, ντυμένη σὺλ χρυσᾶ,
νὰ μοῦ χαμογελάει σὺλ φτωχικό μου
καὶ νὰ μοῦ λέει σὶ αὐτὶ κατὶ δικό μου...

ΜΑΝΩΛΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ

Α. ΤΡΟΠΑΙΑΤΗ

Ο ΜΠΑΡΜΠΑ - ΜΗΝΑΣ ΣΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἄν πέθανε ὁ μπάρμπα - Μηνᾶς ἄφισε δίχως νὰ τὸ καταλάβει τὸ σπιτάκι του καὶ τὴ γροῦλα τοῦ καὶ τὴν κοροῦλα τοῦ τῆ Μαρουσῶ, γλύστηρεν ἀπὸ μιὰ χαραμάδα τῆς πόρτας καὶ τράβηξε γιὰ τ' ἀπάνω. Καθὼς ὅμως ἀντίκρουσε τὸν ἀπέραντο οὐρανὸν κι' ἀναμέτρησε τὰ ὕψη του, κατατρόμαξε τὸν δύστηνον.

— Γὼ ν' ἀνερῶ τόσο ψηλὰ; ἀναρωτήθηκε· μένα μοῦ κόβονται τὰ γόνατα νὰ πάω ἀπ' τὸ καλύβι μου στὸ χωράφι, ἕνα τέταρτο δρόμο. Ὅχι ν' ἀνερῶ ὡς ἐκεῖ πάνω...

Μὰ δίχως νὰ καταλάβει ὅλο κι' ἀνέβαινε. Χάθηκε σιγά, σιγά ἀπ' τὰ μάτια του τὸ χαμηλὸ σπιτάκι του, ὕστερα καὶ τ' ἄλλα σπίτια, οἱ δρόμοι, ὅλα.

Μοναχὰ ξεχώρισε γιὰ κάμποσες στιγμὲς ἀκόμα θαμπὰ τὸ καμπαναριὸ τῆς μικρῆς ἐκκλησοῦλας τοῦ χωριοῦ του κι' ὕστερα, τίποτε. Κι' οἱ πλαγιὲς κι' οἱ βουνοκορφές κι' ὅλα, ὅλα πνίγονταν μέσα σ' ἕνα ἀπέραντο σύγνεφο πὺλ ὅσο κι' ἂν προσπαθοῦσαν τὰ μάτια του δὲν κατάφεραν νὰ τὸ σχίσουν.

Τότε, τὰ χρειάστηκε ὁ μπάρμπα - Μηνᾶς.

— Πὺλ πᾶς, γέρο Μηνᾶ; μίλησε στὸν ἑαυτό του. Ὡρα εἶναι νὰ κατεβαίνεις.

Ποῦ νὰ τὸ καταφέρει, ὅμως. Ἐνα χέρι πὺλ τὸ αἰσθάνονταν δίχως νὰ τὸ βλέπει τὸν ἔσπρωχνε ὀλοένα πρὸς τὰ πάνω. Ἐτσι, ὅλο κι' ἀνέβαινε. Οὔτε ἄνεμος φύσαγε, οὔτε τίποτε. Ποῦ καὶ πὺλ μόνο τὰ μάτια του ἀπαντοῦσαν κατὶ μεγάλα σταχτιά κομμάτια σὰ βουνὰ πὺλ χάλασαν πολὺ τὴν ὁμορφάδα τῆς γαλάζιας ἔκτασης. Καὶ γρήγορος κι' ἀλαφρὸς σὰν πούπουλο, ὅλο καὶ πέταγε πρὸς τ' ἀπάνω. Δὲν αἰσθάνονταν κόπωση, καὶ τὸν ἔτρωγε ἡ περιέργεια πὺλ καὶ πότε θὰ τέλειωνε κεῖνο τὸ παράξενο ταξίδι.

— Εἶχε τὸ γούστο νὰ πετάω σὰν πουλὶ ὅλο τὸν καιρὸ, συλλογίστηκε μὲ φόβο ὁ Μηνᾶς. Δὲ σοῦ λέω, καλὸ κι' ἀκούραστο εἶνε τὸ ταξίδι μου, μὰ κάπου πρέπει νὰ πεζέψουμε...

Στὴν ἀρχὴ τὸν εἶχε τρομάξει καὶ τὸ χάος πὺλ βρισκόνταν κάτω ἀπὸ τὰ πόδια του.

— Ἐτσι δὰ νὰ παραπατήσω καὶ πάω καλιὰ μου, σκεφτότανε.

Μὰ δὲν παραπάτησε οὔτε μιὰ φορὰ. Μόνο ὅσο προχώραγε τόσο κι' ἡ περιέργεια τὸν ἐπνίγε. Τώρα γύρω του ἦτανε πὺλ καθαρὰ κι' ἕνας ἀλαφρὸς ἄνεμος τὸν χαίδεψε στὸ πρόσωπο, ἕνας ἄνεμος γλυκὸς καὶ μυρωμένος σὰ νὰ ἐρχόταν μὲς ἀπὸ ἕνα μεγάλο περβόλι, γιομάτο ἀπὸ κρῖνα καὶ ζουμπούλια.

— Μωρὲ ὁδὼ θᾶνε περβόλι μὲ μπαχαρικά κι' ὀρτάντζες, ἔβγαλε τὸ συμπέρασμα του ὁ μπάρμπα - Μηνᾶς.

Κι' ὕστερ' ἀπὸ λίγο βρέθηκε ξάφνω πρὸς του. Τ' ἦταν κεῖνο πὺλ ἐβλεπαν τὰ μάτια του, θε μου. Ἐνα περβόλι μεγάλο σὰν τὸν ἀπέραντο οὐρανὸ πὺλ, ὅσο κι' ἂν τὸ ζητοῦσε, δὲ μπορούσε νὰ βρεῖ τὸ μέρος ὅπου τέλειωνε. Ἐνας μαντρότοιχος τὸ περικυκλοῦσε πὺλ κι' αὐτονοῦ δὲ βρισκόνταν οὔτε ἀρχὴ οὔτε τέλος. Καθὼς ὅμως κύτταξε διπλά του κάποια στιγμή, ξαφνιάστηκε. Εἶχε δεῖ μιὰ μεγάλη πόρτα, τὴν πόρτα τοῦ κήπου. Καὶ κεῖ κοντά, πρὸς τὸ ἀνοιγμά της, κόσμος μαζεμένος, λογῆς, λογῆς ἀνθρώποι πὺλ σπρώχνονταν γιὰ νὰ μπουν μέσα.

— Πανηγῦρι ὡς φαίνεται θάχουν ἐδῶ πέρα, εἶπε μὲ νοῦ του ὁ μπάρμπα - Μηνᾶς.

Μὰ τί πανηγῦρι, σὲ ποιά μεριά τοῦ κόσμου, δὲ μπορούσε νὰ τὸ καταλάβει. Νάταν τοῦλάχιστο καὶ μέσα καὶ κάνας συχωριανὸς νὰ τὸν ρωτήσῃ. Μὰ ὅσο κι' ἂν ἔψαξε μέσα στὸ πλῆθος πὺλ στέκοταν μπροστὰ στὴν πόρτα δὲν ἀπάντησε ἕνα γνωστὸ του πρόσωπο.

— Θᾶγινε λάθος, μεγαλοδύναμε...

Τοῦκανε ἀκόμα ἐντύπωση πῶς ὅλοι κεῖνοι οἱ ἀνθρώποι σπρώχνονταν ἀναμεταξύ τους καὶ μαλῶνανε ποὺς νὰ πρωτομπεῖ. Γέλασε τότε ὁ γέρο - Μηνᾶς.

— Κύττα τους, κύττα τους, μονολόγησε, πῶς βιάζονται νὰ μπούνε. Μὴν' ὅλοι σας θὰ μπῆτε, μόν' ἔχετε πομονή...

Σὲ λίγο, ὅμως, εἶδε πῶς δὲ μπαίνανε ὅλοι μέσα στὸ μεγάλο κήπο. Σὰν κάποιος νὰ βρισκόνταν ἀπὸ τὸ μέσα μέρος — κεῖ πὺλ στέκονταν ὁ Μηνᾶς δὲ μπορούσε νὰ τὸν δεῖ, γιὰ τὸν ἔκουβε τὸ πλῆθος — κι' αὐτὸς νὰ κανόνιζε ποιοὶ μπορούσαν νὰ περάσουν καὶ ποιοὶ ὄχι.

— Θᾶνε κάνα πανηγῦρι, καμιὰ γιορτὴ κεῖ μέσα καὶ θὰ θᾶς μπλιέτο γιὰ νὰ μπεις (θυμήθηκε πῶς τὸ ἴδιο εἶχε γίνῃ μὲ κάποιον θεάτρο ἀπὸ μαϊμούδες καὶ ψεύτικα λιοντάρια πὺλ εἶχε περάσει κάποτε κι' ἀπ' τὸ χωριό). Κεῖνοι πούφυγαν δὲ θᾶχανε καὶ θὰ πῆγαν νὰ βροῦνε.

Μὰ ὅσο κι' ἂν περίμενε δὲν εἶδε κανέναν ἀπ' ὅσους κοβανε τὸ πλάγινο δρομάκι νὰ ξαναγυρίσει. Μογινὸ δρομάκι νὰ ξαναγυρίσει ἀπὸ καὶ κάθε τόσο ναχὰ κατέβαιναν ἀπὸ κεῖ κάθε τόσο καὶ καινούριοι. Ὡς πὺλ ἦρθε μιὰ στιγμή πὺλ ἡ μεγάλη πόρτα ξέμεινε ἀδεια. Ξεθάρρεψε τότε κατὰ τὸν μπάρμπα - Μηνᾶς καὶ ἐγνώρισε ὅτι ἦταν ὁ καιρὸς νὰ περᾷ.

οῖζα τὸν τοῖχο ὡς τὰ κεῖ. Ἦταν μισάνοιχτη ἡ πόρτα κι' ὅλο ξεθαρρεύοντας περισσότερὸ ὁ γέρος τὴν ἔσπρωξε καὶ μπῆκε μὲς στὸν κήπο. Μὰ ὕστερα, πρὶν προφτάσει νὰ τὴν κρατήσει, ἡ πόρτα ἐκλείσε πίσω του μὲ βρόντο.

— Μπαρβό σου, μωρὲ Μηνᾶ, μουμούρισε σὰ χαμένος. Ἐχει γούστο νὰ μὲ πάρουνε τώρα καὶ γιὰ κλέφτη...

Μὰ εἶδε τὸν τοῖχο χαμηλόν, ἔτσι πὺλ μὲ μιὰ δρασκελιὰ βρισκόνταν κανεὶς ὅσω.

— Μιὰ νὰ λᾶνω, σκέφτηκε, καὶ πάω καλιὰ. Ὅσοι λα...

Μὰ δὲν προφτάειν ὁ δύστηνος. Καθὼς εἶχε καβαλήσει κι' ὅλας τὸν τοῖχο, μιὰ φωνὴ δυνατὴ ἀπὸ πίσω του τὸν πέτρωσε:

— Ἐ, ἔ, γιὰ ποῦ τῶβανες;

Γύρισε κι' εἶδε καὶ τὰ χρειάστηκε ὁ ἄμοιρος ἀπ' τὴν τρομάρα του.

Πίσω του ἔστεκεν ἕνας ψηλὸς γέροντας μὲ κάτασπρη γενειάδα, ντυμένος μιὰ μακρὰ κατὰλευκη ποδιά, γυαλιὰ στὴ μύτη κι' ἕνα μεγάλο κλειδί κι' ἕνα χοντρὸ τεφτέρι στὸ χέρι. Τᾶχασε πὺλ τὸν εἶδεν ὁ μπάρμπα - Μηνᾶς, σκέφτηκεν ἀμέσως πῶς εἶχε καιρὸ ἀκόμα νὰ ξεφύγῃ ἀποπηδώντας τὸν τοῖχο. Μὰ δὲν προφτάει νὰ κουνηθεῖ ἕνα χέρι τὸν ἄρπαξε ἀπὸ τὸν ὄμο καὶ ξαναβρέθηκε ξαφνικὰ μέσα στὸν κήπο κι' ἀντικρὺ στὸ γέρο μὲ τὰ γένεια καὶ τὸ τεφτέρι.

— Μωρὲ πὺλ πᾶς νὰ φύγεις; Τόνε ρώτησεν ἐκεῖνος.

Τᾶχασε ὁ Μηνᾶς καὶ μτέρδεψε τὰ λόγια του.

— Νὰ μὲ συμπαθᾷς, ἀφεντικό, μουμούρισε. Βοήμα τὴν πόρτα ἀνοιχτὴ κι' εἶπα νὰ μπῶ μέσα ὁ καιρὸς νὰ δῶ μιὰ ματιὰ τὸ περβόλι σου. Μὰ νὰ, σὶ ὄνομα τοῦ μεγαλοδύναμου, ἂν σ' ἀγγίξω κάνα μπαχαρικό...

Κι' ἀναποδογύριζε σαστισμένος τίς τσέπες του ὁ φτωχὸς ὁ γέροντάκος.

Γέλασε τότε ὁ ἄλλος μὲ τὰ γένεια.

— Βρε μὴν εἶσαι σὺ ὁ Μηνᾶς ἀπὸ τὸ Σταυροβούνι; τόνε ρώτησε σὰν ἔπαψε νὰ γελᾷ.

— Ναι, γὼ μαι.

Καὶ σὲ λίγο τὸν ἔπιασε ὁ γέροντάκος.

— Καὶ πὺλ πᾶς νὰ περᾷς ἀπὸ τὸν κήπο;

— Ναι, γὼ μαι.

Καὶ σὲ λίγο τὸν ἔπιασε ὁ γέροντάκος.

— Ναι, γὼ μαι.

Καὶ σὲ λίγο τὸν ἔπιασε ὁ γέροντάκος.

— Ναι, γὼ μαι.

έρθει μαζί με τους άλλους. "Αειντε, πάμε τώρα.

Και πέρασε το ελεύθερο χέρι του στο μπράτσο του Μηνᾶ. Αὐτός, σαστισμένος, παρατήθηκε. Τοῦ εἶχε δεθεῖ ἡ γλῶσσα, εἶχε μουνδιάσει τὸ μυαλό του. Τὸ βασάνιζε, τὸστιβε ν' ἀνακαλύψει ποὺ βρισκόνταν, ἀδίκῃ ὁμῶς.

"Ὅλα κεῖ μέσα τοῦ ἦσαν ἄγνωστα. Κι' ὁ κῆπος, καὶ τὰ παράξενα μὰ ὁμορφα λουλούδια του κι' ὁ περβολάρις μετὰ τὸ τεφτέρι καὶ τὸ κλειδί στοῦ χέρι κι' ὅλα. Μὰ περισσότερο ἀπ' ὅλα ἐσπάζε τὸ κεφάλι του νὰ βρεῖ ποιὸς ἦταν ὁ ψηλὸς μετὰ τὰ γένεια.

Τὸν κύτταζε καὶ τὸν ξανακύτταζε ὁ μπάρμπα-Μηνᾶς δίχως ὁμῶς νὰ τὸν βάζει σιγμὴ μετὰ τὸ νοῦ του. Μὰ ὕστερα πρόσεξε καλύτερα τὸ χοντροῦ τεφτέρι ποὺ βάσταγε στοῦ χέρι του κι' ἀκόμα ἔναν ἀρμαθὸ κλειδιά ποὺ ἦσαν δεμένα μ' ἓνα σχοινὶ στὴ μέση του. Στὸ τέλος τοῦ εἶπε:

— Τί νὰ σοῦ πῶ; δὲ βάζει ὁ νοῦς μου νάχουμε ματαδωθεῖ ἐμεῖς οἱ δυό. Μὰ καθὼς σὲ βλέπω μ' αὐτὸ τὸ τεφτέρι σου καὶ τὸν ἀρμαθὸ τὰ σιδερικά στὴ μέση σου, σὰν τὸν Ἅγιο Πέτρο μοιάζεις, μὰ τὸ Θεό, ποὺ κρατᾷ τὰ κλειδιά τοῦ ἄλλου κόσμου...

Τότε γέλασε δυνατώτερα ὁ ἄλλος, τόσο δυνατὰ ποὺ ἀντικύφισεν ὁ κῆπος ὅλος, κι' εἶπε:

— Κι' ἂν εἶμαι γὰρ αὐτὸς ποὺ λές;

— Τότε, τότε...

Τάχασε ὁ γέρο-Μηνᾶς.

— Τότε, τότε, μουρμούρισε καὶ τὰ λόγια του μ' ὕονταν, δῶ τ' εἶνε;

— Κεῖν... τὸ πρῖν ὁ ἄλλος κόσμος.

Τὸν φίλος μας

δὲν εἶμαι γὰρ

τὸ πρῖν...

Μὰ πάλι τοῦ ἔρχονταν παράξενο

αὐτὸς εἶχε βρεθεῖ κεῖ πάνω. "Ἡ

τῇ γῇ, ὅτι γιὰ νὰ πάει κανέ-

νὰ πρὶν ὁ ἄλλος

δὲν εὑρίσκει τὸν ἑαυτὸ

Τότε στοῦ τέλος καὶ

μου, κάποιον

εἶμαι γὰρ

τὸ πρῖν...

δὲν εἶμαι γὰρ

— Γιατί; δὲ σ' ἀρέσει; τὸν ἐρώ-

τησε κι' ὁ ἅγιος

— Δὲ λέω αὐτό, μὰ σὰν καλύτερα

εἶνε κάπου, ἀναστέναν ὁ γέροντας.

— Δῶ, ὅλα μοῦ εἶνε ξένα κι' ἄγνωστα.

Κεῖ κάτω ἔχω τὸ σπιτάκι μου, τὴ

φαιελίτσα μου, τὰ ζωντανά μου.

Κάθε βράδυ ποὺ τελειώνω τὴ δουλί-

τσα μου τραβάω γιὰ τὴν ταβερνοῦλα

τοῦ Γερόλυμου καὶ βρίσκω τὴν παρτί-

τσα μου καὶ τὰ λέμε.. "Ἐχοντε σεις

ἐδῶ ταβέρνα;

Καὶ βλέποντας τὸν ἄλλο νὰ γελάει,

σὰ νὰ θυμώσει ὁ γέρο Μηνᾶς.

— Γιατί, μαθές, γελᾷς; ῥώτησε

πειραγμένος. Δῶ ταβέρνα δὲν ἔχοντε,

μοναχὰ λουλούδια κι' ὅλο λουλούδια.

— Τί με θέτε μένανε τὸ γέρο νὰ κάνω

δῶ πέρα... Νὰ σὰς γκρινιάζω μαθές

μετὰ τὰ παράπονά μου;

Τὸν ἄφινε ὁ ἅγιος νὰ μιλᾷ. "Ὑστερα,

σὰν τελείωσε, τοῦ εἶπε.

— "Ἄκου με, γέροντα, μιὰ καὶ καλὴ.

Ἐδῶ εἶνε ἄλλος κόσμος, μ' ἄλλους

νόμους κι' ἄλλους ἄρχοντες. Τί τὰ θές

τὰ λόγια τὰ πολλά. Τὰ χαρτιά σου

ἔγραφαν πὼς ἔπρεπε νὰ φύγεις ἀπὸ

τὴν ἄλλη ζωὴ καὶ νὰ ῥθεῖς ἐδῶ. Πό-

σοι, καὶ μὲνε μου, δὲ θὰ εὔχονταν νὰ

εἶνε στὴ θέση τῇ δικῇ σου. Οἱ μέρες

σου κεῖ κάτω τελείωσαν. Τώρα ἡ

ζωὴ ἡ αἰώνια εἶν' ἐδῶ.

"Ἄκουγε ὁ φτωχὸς Μηνᾶς καὶ μιὰ

τρομάζε, μιὰ ἐπαινε θάρρος. Κάτω

στὴ γῇ, θυμήθηκε, εἶχε ἀκούσει, ἀπὸ

— Τότε τι ἔκανες;

Τὰ μισομάσαγε ὁ Μηνᾶς.

— Μμ.. μμ.. Κάτι ἔχω κάνει ὁ δό-

λιος. "Ἐδερνα καμμιὰ φορὰ τὴ Λεμο-

νιά, τὴ γυναῖκα μου. Μοῦ ἔφταιγε, θὰ

πεῖς, μὰ δὲν ταίριαζε...

— Τόθιες ποὺ τὴν ἔδερνες;

— Δὲν τόθιλα, μετάνοινα ὕστερα

ἀπὸ κάθε τέτοιον ἁγιασμό, μὰ τί νὰ

κάνεις ποὺ τὸ ἁμάρτημα εἶχε γίνει

πιά. "Ἡ αἰτία ἦταν ποὺ τότεσουζα συ-

χνά... Τί νὰ κάνεις, πάτερ ἅγιε...

Τόχου αὐτὸ τὸ βίτσιο... Τί τὰ θές,

ὁμῶς... "Ἐχει ἓνα κερζιμπάρι κεῖνος

ὁ Γερόλυμος ποὺ σὲ μουρλαίνει...

Νάρθεις καμμιὰ φορὰ κάτω, ἅγιε, νὰ

πιεῖς ἓνα κατοστάρη γιὰ νὰ με δικαιώ-

σεις. Νάρθεις δίχως ἄλλο...

Μὰ τὸ γέλοιον, τὸ ἀνοιχτὸ καὶ ἡχηρὸ

τοῦ ἄλλου, τὸν σταμάτησε καὶ τὸν συ-

νέφερε.

— Συμπάθα με, δέσποτα, παρακά-

λεσε μετὰ κλαυθρική φωνή. Κοντεύω νὰ

τὰ χάσω ὁ ἔρμος, ἐδῶ ποὺ βρεθῆκα.

Συγχώρα με, δὲν τὸ θέλω ποὺ στοῦ

λέω, μὰ πονάω τὸν τόπο μου, πονάω

τοὺς δικούς μου. Δὲ μπορῶ νὰ τὸ χω-

νέψω ἀκόμα πὼς ὅλα τελείωσαν κεῖ

κάτω μετὰ τὴ γῇ. Νὰ, σὰ νὰ μοῦ φαί-

νεται πὼς δὲν πέθανα καθὼς τὸ λές,

πὼς ἔχω ἀκόμα μέρες ἐκεῖ κάτω...

Κι' ἔτσι κλαίγοντας ὁλοένα ὁ Μηνᾶς

κι' ἀμίλητος καὶ θυμωμένος ὁ ἅγιος

Πέτρος προχώραγε μέσα στοῦ

ἀτέλειωτο περβόλι ὡς ποὺ ἔφτασαν

ἐμπρὸς στοῦ μεγάλο κριτῇ. Τὸ κατά-

λαβε πρῖν ἀκόμα φτάσουν ὁ μπάρμπα

Μηνᾶς, γιὰτὶ ὅλα κεῖ μέσα εἶχαν ἀρ-

χίσει ἄξαφνα νὰ γίνονται ὁμορφότερα.

Κι' ὁ ἀέρας καθαρώτερος καὶ τὰ λου-

λούδια πρὸ φανταχτερὰ καὶ μετὰ περσώ-

τερη εὐωδιά. Ἀπὸ μιὰ γωνιὰ τοῦ κή-

που ἔρχονταν μιὰ γλυκεῖα μελωδία

ποὺ τὴν παίζανε μαγεμένα κι' ἀθώ-

ρητα ὄργανα. Κι' ἀκόμα ἓνα σωρὸ

φτερωτὰ μετὰ σπρὸς τὴν φτεροῦγες

τοὺς κι' ἀνθρώπινη μορφή—τὰ θυ-

μόταν ὁ Μηνᾶς ἀπὸ τὰ βιβλία καὶ τοὺς

τοίχους τῆς ἐκκλησοῦλας τοῦ χωριοῦ

του—, τὰ καλά τοῦ παραδείσου ἀγ-

γελοῦδια, φτεροῦγιζαν γύρω ἀπὸ ἓνα

πανύψηλο θρόνον. Καὶ κεῖ πάνω, πνιγ-

μένος στ' ἄσπρα μακρὰ του γένεια

καὶ τὴν ἀπέραντη καλωσύνη του, κά-

θονταν ὁ γέρο Σαβᾶθ.

Τὸν εἶδεν ὁ μπάρμπα-Μηνᾶς κι'

ἀναθάρρεψε κομμάτι. Ὁ τρόπος ποὺ

τὸν δέχτηκε, τὰ λόγια ποὺ τοῦ μίλησε

ὁ καλὸς Θεός, τὸ οὐράνιον χαμόγέλο-

ν, ἡ καλωσύνη ποὺ χύνονταν πάνω

σεβάσμα ὅψη του, ὅλα αὐτὰ ἔκα-

ναν τὴν καρδιά τοῦ φίλου μας νὰ ρ-

θεῖ στὴ θέση τῆς.

— Μῶρ' αὐτὸς εἶναι καλός, σκέφθη-

κεν ὁ γέροντας. θὰ μ' ἀκούσει καὶ θὰ

με πιστέψει.. Δὲ γίνεται νὰ ἦρθε ἡ

ὥρα μου ἀπὸ τώρα, δὲ γίνεται... Κι'

ὅλο ξεθαροεύοντας, ἄφησε τὰ μονο-

λογήματα γιὰ νὰ μιλήσει:

— "Ἄκου με, πανάγαθε, ἄρχισε κι'

ἡ φωνή του δὲν ἔτρεμε ὅπως πρῖν.

ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΙΣ

— "Ὁ ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου.—

Χαίρετε, κύριε διευθυντά, ἦλθα τέλος

πάντων κι' ἡ πρώτη μου ἐπίσκεψη εἶναι

γιὰ σὰς.

— "Ὁ Διευθυντής.— "Ἀ! σεις εἰσα-

στε, κύριε δημόσιε ὑπάλληλε! Μὰ τὴν

ἀλήθεια, δὲν πίστευα πὼς θὰ σὰς ξανά-

δλεπα πιά, ὕστερα ἀπὸ τρεῖς μῆνες ποὺ

λείπετε.

— "Ὁ ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου.—

Τρεῖς μῆνες κιόλας; (Σκέπτεται). Γιὰ

σταθῆτε!... "Ἐφυγα στὶς 15 Ἰουλίου

πᾶνε τρεῖς μῆνες σωστοί. Πὼς περνάει

ὁ καιρὸς!

— "Ὁ Διευθυντής (ἐκπληκτός).— Σὰς

θαυμάζω! "Ὅστε τρεῖς μῆνες λείπετε

χωρὶς ἄδεια ἀπὸ τὸ γραφεῖο ποὺ σὰς

χωρῶναι; Κι' ὅταν εὐδοκῆτε νὰ ξανα-

πληρῶναι; Κι' ὅταν εὐδοκῆτε νὰ πῆτε ἄλλο ἀπὸ

φανῆτε δὲν βρίσκετε νὰ πῆτε ἄλλο ἀπὸ

τὸ: «Πὼς περνάει ὁ καιρὸς!».

— "Ὁ ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου.—

Ἔτσι δὲ λέτε καὶ σεις;

— "Ὁ Διευθυντής.— Ἔτσι λέω καὶ

γώ; Ἐγὼ λέω πὼς δὲν ξανακούστηκε

τέτοιο θράσος.

— "Ὁ ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου

(δύσπιστος).— Τί λέτε!

— "Ὁ Διευθυντής.— Πολὺ καλά! Ὁ

ὑπουργὸς ὁμῶς δὲ συμπεριζέται τὴν

ἀποψὲ σὰς. Χθὲς τὸ βράδυ μάλιστα

μοῦλεγε: «Ὁ ὑπάλληλος αὐτὸς εἶναι

πολὺ ἀδιάκριτος, στοῦ κάτω-κάτω. Δὲν

λείποντε ποτὲ τρεῖς μῆνες χωρὶς νὰ

δῶσσετε σημεῖο ζωῆς. Πρῶτα-πρῶτα

δὲν εἶναι καλὸ νὰ

καθόλου. Σκεφθῆτε το λογικὰ, τί δου-

λειὰ κάνουμε σεις, ἐγὼ κι' οἱ χιλιάδες

κύριοι ποὺ ζοῦν ἀπ' τὸ δημόσιο ταμεῖο;

Τίποτα ἄλλο, τὸ ξέρετε καλά. ἀπ' τὸ

νὰ μπερδεύουμε ἓνα σωρὸ δουλειές, ποὺ

ἀλλοιῶς θὰ τραβάγαμε μπροστὰ μόνες

τοὺς. Καλὴ δουλειὰ δὲν εἶναι;

— "Ὁ Διευθυντής.— Ἀρκεῖ, παρα-

καλῶ! Δὲν εἰστε δῶ γιὰ νὰ ἐπικρίνετε

ἓνα γραφεῖο ποὺ σὰς δίνει ψωμί, ἀλλὰ

γιὰ νὰ τὸ ὑπηρετῆτε ὅσο μπορεῖτε κα-

λὺτερα. Στὸ γραφεῖο σὰς ἔχετε πάνω

ἀπὸ διακόσιες ὑποθέσεις ποὺ ἀργοῦν!

— "Ὁ ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου.—

Τόσες!

— "Ὁ Διευθυντής.— Μάλιστα, κύριε,

τόσες! Κι' εἶναι ντροπὴ σὰς...

— "Ὁ ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου.—

Μπᾶ, μπᾶ μὴν παραφέρεσθε, θὰ δάλω

τὰ δυνατὰ μου καὶ θὰ τελειώσω ὅλα

σὲ μιὰ στιγμὴ. Πέστε ὕστερα πὼς δὲν

εἶναι ἐξ ἄλλου εὐκόλο: εἶμαι στοῦ Πα-

ρίσι γιὰ ὀχτὼ μέρες.

— "Ὁ Διευθυντής (σαστισμένος).—

Γιὰ ὀχτὼ μέρες;... Δὲ σκέπτεσθε, φαν-

τάζομαι, νὰ ξαναχαθῆτε;

— "Ὁ ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου

(γελαστός).— Κι' ὁμῶς εἶναι ἀνάγκη.

(Στέκεται λίγο). Εἶμαι περιδεῶν ἀν-

τιπρόσωπος διαφόρων οἰκῶν.

— "Ὁ Διευθυντής.— Εἶσθε περιδεῶν

ἀντιπρόσωπος διαφόρων οἰκῶν;

— "Ὁ ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου.—

Βέβαια, κάνω ἐμπόριο λαδιῶν μετὰ

S. VEYRAK

Η ΤΑΠΕΙΝΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΒΡΑΑΜ ΛΙΝΚΟΛΝ

Είστε είναι οι ένδοξες φαινογνώμεις των οποίων η ιστορία δεν έχει ακόμη γνωρίσει και τις τελευταίες λεπτομέρειες της ζωής των. Στον μικρό αυτόν αριθμόν συμπεριλαμβάνεται μέχρι πρότινος και ο μέγας Αμερικανός πολίτης Αβραάμ Λίνκολν, ο οποίος κατόπιν τώσων μεγαλουργημάτων έδολοφονήθη το 1866 από ένα ήθοποιον. Το άγνωστο μέρος της ζωής του Αβραάμ Λίνκολν ήταν κυρίως τα νεανικά του έτη και η βιοπάλη από την οποίαν εξήλθε νικητής.

**

Είχε φθάσει στο είκοστο πρώτο έτος της ηλικίας του ο Αβραάμ Λίνκολν (1825) δίχως ακόμη να έχει άλλη περιουσία από τα δυό του χέρια, την έξυπνάδα του και την όρεξη για δουλειά. Με τα έφθια αυτά, εγκατέλειψε την ιδιαιτέρα του πατρίδα—εις την περιοχή της Ινδιάνας—διά να κατευθυνθή προς το Όλινόις. Αρχισε να περιέρχεται τις επαύλεις και να ζητή θέση απλού εργάτη. Μόνο κατά το 1831 κατόρθωσε να βρή κάποια σταθερή δουλειά. Τον είχε μισθώσει κάποιος Ντατν Όφρουτ, καταστηματούχος στο Νιού Σάλεμ. Το κατάστημα φαίνεται να ήταν καλό, με μόνη τη διαφορά ότι... δεν είχε ακόμη εμπορεύματα, και το αυτό γιατί ο αφεντικός του Λίνκολν δεν είχε ακόμη κατορθώσει να εξεύρη τα αναγκαία κεφάλαια. Έν τούτοις η θέση διευθυντού ενός καταστήματος—έστω και άδειου—ήταν τίτλος δολοφονίας για τον νεαρό Αβραάμ, έτσι που αυτός αντί να κοιτάξει να βρή κάτι καλύτερο άρχισε να κάνει το βαρκάρη... για να περάση τον καιρό. Η θέση του διευθυντού του καταστήματος αυτού είχε και ένα ακόμη μειονέκτημα. Στην περίπτωση που θα άρχιζε να λειτουργή ή εργασία, ο Λίνκολν θα είχε να κάνει με μια πολύ πρωτότυπη πελατεία: ανθρώπους πρωτόγονους, μαθημένους να μη άνε-

χωνται ως εμπορικούς νόμους άλλους από τη γροθιά τους, με την οποία έσυνήθισαν να πληρώνουν τα βερσεδέια τους. Γι' αυτό, πριν ακόμη καταπλεύση το περιπόθητο εμπορεύμα στο κενό μαχαζι, ο ιδιοκτήτης είχε λάβει την πρόνοια να συστήση στους μέλλοντας πελάτας το διευθυντή του. Τον παρέστησε ως φοβερό και τρομερό... παληκαρά, έτσι που οι λεβέντες του τόπου ένοιωσαν να τους πειράξη στο φιλότιμο ή τέτοιου είδους κομπορρημοσύνη και αποφάσισαν να δοκιμάσουν την αλήθεια των λεγομένων του αφεντικού. Διάλεξαν τότε το Γολιάθ τους, έναν κάποιο Τζάκ Αρμστρογκ, σωστό γίγαντα και που η γροθιά του ήταν γνωστή σ' όλα τα τριγυρινά. Ο εκλεκτός άρχισε τότε τις προκλήσεις. Φυσικά ο Λίνκολν έκαμε συχνά πως δεν καταλάβαινε κ' έτσι απόφευγε τις έχθροπραξίες. Μά τα πράγματα έφτασαν στο άπροχώρητο.

Πολύ παραπάνω γιατί κι' ο αφεντικός δεν ήταν ένθουσιασμένος με τον υπάλληλό του, που αν δεν συνεκέντρωνε ως απαραίτητα έφθια την τόλμη και το γόητρο του «νταή» θα του ήταν άνωφελος στη δουλειά του. Έτσι λοιπόν ο νεαρός Λίνκολν βρέθηκε στην ανάγκη να δεχθή την πρόκληση. Την άμέσως ερχόμενη Κυριακή στην πλατεία της πόλιν έλαβε χώραν ή συνάντηση, μπρός σε όλους τους κατοίκους του τόπου. Καλή τύχη του Λίνκολν, ο αντίπαλός του τον άρχισε με ένα αντικανονικό χτύπημα που λίγο έλειψε να αφήση στον τόπο το νεαρό Αβραάμ, ο οποίος έπειτα από αυτό έκρηκxη νικητής και άξιος για τη θέση του διευθυντού του καταστήματος που έν τω μεταξύ άρχισε ν' αποκτά και τα εμπορεύματά του.

**

Τόσον ή ιστορία όσο και ο θρύλος θέλουν τον Λίνκολν ιδεωδώς τίμιον. Αναφέρεται ότι, διότι κάποτε έκράτησε από κάποιον πελάτη δυό «σέντζια» περισσότερο, έκαμε πεζή τρία δόλκxηρα χιλιόμετρα διά να τα επιστρέψη. Μιάν άλλη φορά άντελήφθη ότι έζύγισε τσάι

λειψό κατά τρεις ή τέσσερες ουγγιές. Έτρεξε τα μεσάνυχτα να επιστρέψη το τσάι στον δικαιούμενο πελάτη. Η αλήθεια είναι πως δε θάβρισκε κανείς άκρη αν έπρόκειτο να απαριθμήση όλα τα τέτοιου είδους κατορθώματα του Λίνκολν. Τα άγνωστα βιβλία των δημοτικών σχολείων στην Αμερική είναι κατάμεστα με τέτοιου είδους έπεισόδια. Αυτό έκαμε τον Μπέρναρ Σόου να πη σχετικώς ότι προς τιμήν του ίδιου του Λίνκολν θα πρέπει να μην πιστεύη κανείς ούτε το χιλιόστο απ' αυτά, γιατί αλλιώς... θα έπρεπε να τον υποθέσουμε τρομερά κατεργάρο, έπειδή εύρισκε τρόπο να κάνει τόσα λάθη με προφανή σκοπό να διορθώνη μερικά εξ αυτών.

Έν τω μεταξύ ο Λίνκολν άρχισε να μιλά στις δημόσιες συγκεντρώσεις. Στις άρχές εύρισκε μεγάλη δυσκολία να πη εκείνο που ήθελε. Σιγά σιγά όμως απέκτησε την εύκολία του λόγου. Μά τότε άντελήφθη ότι δεν άρκει να μιλή κανείς εύκολα, πρέπει και να τα λέη καλά. Για να τα πη όμως καλά, είναι ανάγκη να κατέχη τα μυστικά της... γραμματικής. Δεν έχασε καιρό και έτρεξε στο δάσκαλο της πολίχνης, που προσπαθήσε να τον κάνει κοινωνόν του μυστηρίου της γραμματικής. Σ' όλη την περιφέρεια, μιά μόνο γραμματική υπήρχε. Για να την εύρη και να την αποκτήση ο Λίνκολν έκαμε χιλιόμετρα δόλκxηρα πεζή.

Έν τούτοις ήλθε ήμέρα κατά την οποίαν ήτο εις θέσιν να πη: "Αν πράγματι ή γραμματική είναι επιστήμη, είμαι ήδη επιστήμων.

Έπειτα από τις έπιτυχίες που είχε στις λαϊκές συγκεντρώσεις, ο Λίνκολν έσκέφθη κατά πρώτον να πολιτευθή. Έν τούτοις εγκατέλειψε γρήγορα το σχέδιό του αυτό διά να λάβη μέρος σε μιάν ναυτική αποστολή επί του Μισσισιππ και από την οποία έπρόκειτο να κερδίση 40 τάλλxηρα.

Την δεύτερα φορά που έσκέφθη να πολιτευθή, ο Λίνκολν εγκατέλειψε και πάλι το σχέδιό του διά να ήγηθή της έκστρατείας εναντίον των έρυθροδέρμων. Τα στρατηγικά του κατορθώματα δεν ήσαν λαμπρά. Και το αυτό διότι δεν είχε ιδέαν της στρατηγικής τέχνης. Τό περίεργον εις όλην αυτήν την υπόθεσιν είναι ότι ο Λίνκολν, ένα καλό πρωτ, από στρατηγός εύρέθη... άπλους στρατιώτης.

Μετά την έκστρατείαν ανέλαβε να πολιτευθή για τρίτη φορά. Ήταν ή τρίτη κι' ή καλή...

ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΕΙΣ

Είμαστε μείς, οι άγνοί κι' όνειροπόλοι του κόσμου οι Δονκιχώτες θλιβεροί, π' όλοϋθε ή πλανεμένη μας ψυχή κοιτάει νάνθουν με όδοα κι' οι τρι- [βόλοι!

Είμαστε μείς οι Άμλέτοι του Σαικ- [σπέρου με μιάν ιστορία ό καθένας τραγική —στυγνοί των φαντασμάτων κυνηγοί, στον πύργο της Άμφιβολίας και του [Όνειρου!

Είμαστε μείς οι Ίππότες του ρωμάν- [τζου κι' οι θρυλικοί του άδίκου τιμωροί κι' όμως, μοιραίοι στην μαύρη έτούτη, [γή στόχοι της ειρωνίας του κάθε Σάντζου.

Είμαστε μείς που γνώρισ' ή Όλυμπία και τάση, κι' οι βομοί, και τα ιερά, π' άστραψε κι' άντιβόησε λυρικά των θεσπεσιών ιάμβων ή άρμονία.

Είμαστε μείς που στ' Αδη ακόμη [άναντι σάν κρύνει είχαμε φέρε το ρυθμό που εύώδιασε το χάος τάμαρτωλό —φερμένο απ' τον Βιργίλιο και τον [Δάντη.

Είμαστε μείς που τάνθι κουβεντιάζει τάγοϋ, κι' ή πεταλούδα χαιρετά, τί νιώθει έντός μας μι' άλλη να [σκιολά, και τάλλα της φτερά να ίσοζυγιάζει.

Είμαστε μείς που ακούμε στην αίθρια του απείρου την ψυχή να μελωδή, και σ' ό,τι ζή, αναπνέει και θροεί, σοφή και βιβλική μιάν άλληγορία.

Είμαστε μείς που ή χλόη, κι' ή πετα- [λοϋδα το δάσο, ή ρεματιά, και το πουλί γιομίζουν την ψυχή μας μουσική, κι' όνειρ' άπατηλά, όνειρα φροϋδα.

Κι' όταν του κρούου θανάτου πιάν μās [κλείσει κι' ό τελευταίος τα μάτια ύπνος γλυκά κανείς δεν θάβη, αλί, πονετικά, με δάκxια το χιμό μας να θρηνήσει.

Κι' ίσως, στον τάφο άπάνωθε μās στή- [σουν μιάν πλάκα... ίσως δυό λόγια... ένα [στανρό, —κι' ίσως δυό ώραία ματάκια έναν [καιρό τους στίχους μας διαβάζοντας. δακρύ- [σουν.

ΠΑΥΛΟΣ ΚΡΙΝΑΙΟΣ

ΓΚΥ ΝΤΕ ΜΩΠΑΣΣΑΝ

Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΔΙΗΓΗΜΑ

Μονότονα και σιγανά ή θά- [λασσα δέσνει την άκρο- γιαλιά. Ό άγέρας φυ- [σάει δυνατά. Κοντά στην παραλία ένα φτωχό- [σπιτο πλίνθινο, με άχε- ρένια σκεπή. Είναι του Μαρτέν-Λεβέκ. Μπο- [ροστά στην πόρτα ένα στενό περιβόλι με λίγα κρεμμύδια, κανένα λάχανο, λίγες ρίζες μαϊντανό, λίγο σέλινο. Ένας φράχτης το φράζει κατά το δρόμο.

Ό άντρας λείπει στο ψάρεμα: ή γυναίκα φτιάχνει τα δίχτυα. Ένα κορι- [τσάκι καμμιά δεκαπενταριά χρονών κάθεται σε μιάν καρέκλα κοντά στην πόρτα του κήπου, με την πλάτη κατά τον φράχτη και μπαλάνει ασπρό- [ρουχα. Ένα άλλο, κάνα χρόνο μικρό- [τερο, κουνάει στα χέρια του ένα μωρό και δυό μικρά, τόνα δυό και τ' άλλο τριών χρόνων, κάθονται χάμου και πετάνε σκόνη με τα άδέξια χεράκια τους.

Κανείς δε μιλάει. Μόνο ή ξυνή και διαπεραστική φωνή του μωρού ακού- [γεται. Μιά γάτα κοιμάται στο παρά- γετα. Ένας κόσμος μυίγες πετάει γύρω απ' τ' άσπρα γαρυφαλά του περιβολιού. Τό κορίτσι που ράβει κοντά στην πόρτα φωνάζει έξαφνα:

—Μαμά!

Κι' ή μητέρα άπαντάει. —Τί έχεις;

—Νάτος ξανάρθε.

Άπ' το πρωί είν' άνήσυχες, γιατί κάποιος γέρος τριγυρνάει γύρω απ' το σπίτι. Τό πρωί που συνοδεύανε τον πατέρα ως το καράβι τον είδαν καθι- [παμένο σ' ένα χαντάκι να τηράει το σπιτί. Σάν ξαναγύρισαν τον ξανάει- [σαν στην ίδια θέση.

Φαινόταν άρρωστος, χάλια. Σάν έ- [νωιωσε πως τον φοβόντουσαν, σηκώ- [θηκε κι' έφυγε σέρονοντας το πόδι του. Σε λίγο όμως γύρισε, κάθισε λίγο πιο αλάργα απ' την άλλη φορά, σάν να τις παραμόνευε.

Η μάνα κι' οι κόρες της φοβόν- [τουσαν, ή πρώτη ιδίως γιατί ήταν κι' από φυσικό της φοβιταρά, αλλά και

γιατί θ' άγοϋσε ό άντρας της.

Τόν άντρα της τον λέγανε Λεβέκ, κι' αυτήν Μαρτέν. Και τους δυό μαζί Μαρτέν-Λεβέκ. Και να γιατί: πριν πάρε τον Λεβέκ είχε παντρευτεί ένα ναύτη Μαρτέν. Δυό χρόνια μετά το γάμο της είχε ένα κοριτσάκι κι' ήταν έγκυος έξη μηνών, όταν το καράβι όπου βοισκόταν ό άντρας της, «Οι δυό άδελφές», χάθηκε. Ποτέ δε μάθανε τίποτα γι' αυτό απ' τους ναύτες του κανείς δεν ξαναγύρισε.

Η Μαρτέν περίμενε τον άντρα της δέκα χρόνια, ανασταίνοντας με δυσκο- [λία τα δυό κορίτσια της: αλλά έπειδή ήταν καλή κι' εργατικά γυναίκα, ένας ψαράς, ο Λεβέκ, χήρος μ' ένα αγόρι, την ζήτησε. Αυτή τον πήρε κι' έκαμε μαζί του δυό παιδιά.

Ζούσαν πολύ φτωχικά. Πολύ σπά- [νια έβλεπε το τραπέζι τους κρέας. Τό χειμώνα είχαν συχνά χρέη στο φούρνο. Ό κόσμος έλεγε:

—Καλοί άνθρωποι οι Μαρτέν-Λε- [βέκ. Κι' ή Μαρτέν είναι γυναίκα της δουλειάς, κι' ο Λεβέκ δεν έχει τον όμοίό του στο ψάρεμα.

Ό γέρος εξακολουθούσε να κάθεται στην άκρογιαλιά και να κυττάει το σπιτί ή Μαρτέν στο τέλος νεύριασε, άσπάει ένα τσαπί και βγαίνει έξω.

—Τί γυρεύεις; τον ρωτάει.

Της άπάντησε χαμηλόφωνα:

—Κάθουμαι! Δέ σου μιλάω.

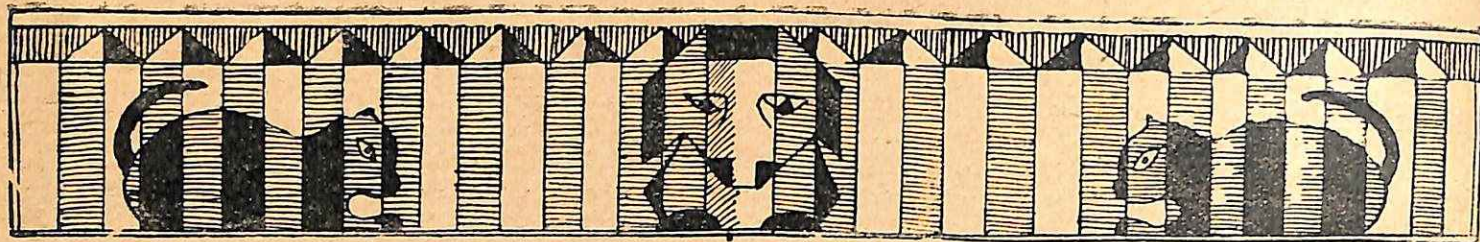
—Τί θες τότες και μās παραμο- [νεύεις;

—Δεν πειράζω κανέναν. Άπαγο- [ρεύεται να κάθουμαι στο δρόμο;

Η Μαρτέν δεν είχε τί ν' άπαντήσει και ξαναγύρισε σπιτί της.

Τό βράδυ όταν γύρισε ο Λεβέκ, ό γέρος έλειπε. Του είπαν πως τις πα- [ραφύλαξαν, μά ο Λεβέκ δεν έδωσε ση- [μασία.

Τό πρωί φύσαγε δυνατά και ό και- [ρός δεν ήταν για ψάρεμα. Ό Λεβέκ κάθισε σπιτί και βοήθαγε στο φτιά- [ξιμο των δικτιών. Κατά τις έννητά το μεγαλύτερο κορίτσι, πούχε πάει στο

ΠΙΓΚ-ΣΙΓΚ

ΠΛΗΘΗ ΔΙΗΓΗΜΑ

Οι χτύποι της καμπάνας και το χλωμό φως γλιστρούν στην ασιγύριστη κάμαρά της. Βυθισμένη δακρυχώρα μέσα στον όλο νύστα λήθαργό της, νιώθει να την αγγίζει πεία ή πλήξη. Μισοσηκώνεται και με κλει-

σμένα τα μάτια γυρεύει τα φαντάσματα της θλίψης που χάνονται και διαλύονται μπροστά της. Ο θόρυβος από τα βήματα των φιλενάδων της πλημμυρίζει το διάδρομο. Αφηρημένη σιάζει το μεσοφύρι της, σηκώνεται, βάζει στη σειρά τα παλιά σκόρπια βιβλία του γραφείου της και μένει σκεπτική.

Μόλις αποτελειώσει το ντύσιμό της, σήμανε η ώρα του μεσημεριού. Δεν έχει όρεξη να φάει. Βάζοντας το χαρτοφύλακά της στην άμασκάλη προχωρεί παραμέσα, σκέχεται κοντά στο μαγκάλι και κυττάζει μηχανικά τις συμφοιτήτριές της που χύθηκαν όλες μαζί στο εστιατόριο. «Πρέπει να τρώμε για να ζούμε, συλλογίζεται ή το αντίθετο; χωρίς αυτή τη φροντίδα δε θάτανε στον κόσμο τόση δυστυχία!...». Οι σκέψεις της στὰ μηλίγγια της και το μολύβι της απάνω στο χαρτόνι παιγνιδίζουν ατέλειωτα.

Υστερα από κάμποση ώρα κι άλλες συντροφισσες μπαίνουν στην αίθουσα.

Την καλημερίζουν κι' αυτή τις χαιρετίζει βαθεία, χωρίς να πη τίποτε. Καλημερίσματα, χαμογέλια, γέλια, λόγια κομματιασμένα. Σιωπή. Το φαλακρό κεφάλι του καθηγητή ξεχωρίζει απάνω από την έδρα. Το χιόνι της αυλής ασπρίζει στα παγωμένα κλαδιά... Ένα απόσπασμα απ' το μάθημα, «... η ψυχή είναι μια

μορφή της ύλης... όλα τα πράγματα στον κόσμο δεν είναι παρά συναντήσεις των τυφλών δυνάμεων με την ύλη...», τραβάει την προσοχή και τη συμπάθειά της. Προσπαθεί να συγκεντρώσει εκεί τις σκέψεις της, μα κι' αυτές ξεδρομίζουν σαν τις τυφλές δυνάμεις... Για ποιο λόγο να σκεφτώ; «Απ' τη σκέψη γεννιέται η

μορφή της ύλης... Ένας κύριος ουρανός με μια γυαλιστερή κι' ομοιόμορφη ασπράδα. Κάποτε φτάνουν ίσαμε αυτή απ' έξω κρότοι από πυροτεχνήματα και τα ήγηρά σκαστά γέλια από τις συντροφισσές της. Θυμάται τα παιδικά χρόνια της που τα πέρασε μοναχή σε μια έρημη γωνιά κοντά σε μια ατέλειωτη και πληχτική θάλασσα, που αυγή και βράδι γέμιζε απ' τους μονότονους και θλιβερούς ήχους των κεράτων. Μήτε η ηλικία της μήτε η καλή οικονομική κατάσταση της οικογενείας της δεν της έδιναν αφορμή ν' ανησυχήσει, ωστόσο, το ίδιο σὰ σήμερα, την έπιανε μια ανεξήγητη αγωνία. «Δε στενοχωριέμαι, λέει ο Τάγκ Πι Πά, μα η καρδιά μου μόνη της χτυπάει πονεμένα».

Δεν είχε καμιά φιλενάδα. Μονάχα τα βιβλία της κρατούσαν συντροφιά. Μα ο κακορίζικος ο καθηγητής της δεν την έμαθαινε παρά τα κλασικά γραμμάρια. Έτσι συνήθισε, μαζί με τους αρχαίους, να συμπονή το πεπρωμένο του κόσμου.

Έπειτα πέρασε οχτώ χρόνια ζωής στο σχολείο και στην πόλη. Στην αρχή ήταν μαγεμένη, ύστερα σε λίγο αηδιασμένη. Δεν είχε συνδεθεί με καμιά από τις πολυάριθμες συμφοιτήτριές της. Δεν έπρόσεχαν τον παράξενο χαρακτήρα της, γιατί περιβαλλόταν με μια ψυχρή υποχρεωτικότητα που την έπειραζε. Γνώρισε

ακόμα κι' ανθρώπους έξω απ' το σχολείο της. Αυτοί οι πραγματικοί άνθρωποι, που μοιάζουν πολύ λίγο με των αρχαίων βιβλίων, στην αρχή είχαν κινήσει την περιέργειά της και το θαυμασμό της. Απ' το θαυμασμό πέρασε στη μίμηση, απ' τη μίμηση στην αμφιβολία, απ' την αμφιβολία στο

Πνίγεται μες στη μικρή κάμαρά της, απ' όπου ωστόσο δε θέλει να βγί...

θλίψη κι' η πλήξη. Χάνει κανείς τον καιρό του μ' αυτή.

Η ώρα πέρασε γρήγορα. Αδιάφορη, βγήκε μαζί με τις άλλες.

Πετάει το θέμα της που μόλις το είχε αρχίσει. Πνίγεται μες στη μικρή κάμαρά της απ' όπου ωστόσο δε θέλει να βγί. Το χιόνι σταλάζει κάτω απ'

φόβο, απ' το φόβο στην περιφρόνηση. Σήμερα, όσο περισσότερο εμπαινε μέσα στην κοινωνία, τόσο πιο πολύ τους περιφρονούσε. Να τους ακολουθήσει στο λασπωμένο τους δρόμο; Θα ξευτελιζόταν. Ν' αγωνιστεί ενάντιά τους; Θα καταστρεφόταν. Τί να κάμη;...

Προσπαθεί να τα γράψει όλα αυτά στην αδερφή της. Μόλις άρχισε κάμποσες γραμμές ξεσκίζει το χαρτί. Τα αισθήματά της είναι ανέκφραστα. Κι' αλλάζουν αδιάκοπα. Σε τί χρησιμεύει η τέχνη; Άλλωστε δεν ήθελε να δείξει την αδυναμία της μήτε να έπηρεάση κανένα... Πλησιάζει η ώρα του δείπνου. Πεινάει. Μικρές τολύπες από χιόνι κυματίζουν στον κύρον άγέρα. Βρίσκεται πρώτη μέσα στο εστιατόριο. Οι συμφοιτήτριές της φτάνουν με το πρόσωπο κοκκινισμένο, τριβουν τα χέρια. Η Κό Τσι της λέει:

— Τι έχεις σήμερα;

— Τίποτα.

— Μη λησμονήσεις να γράψεις στον αδερφό μου, καθώς και το άρθρο που σου έζητησα.

Εκείνη είπε ναι μ' ένα ελαφρό κίνημα του κεφαλιού.

Υστερα απ' το δείπνο η γής άσπρισε απ' το χιόνι.

Η Σι Τσέγκ την ανταμώνει στο δρόμο.

— Μην ξεχάστε ναρρήτε στη συνέλευση των φοιτητριών το απόγεμα.

Είστε έκτελεστικό μέλος.

Εκείνη σταματάει.

— Ίσα-Ίσα, αποκρίνεται, ήθελα να σας ειδοποιήσω γι' αυτό: σήμερα είναι σάββατο, κι' ο μικρός αδερφός μου μου παράγγειλε να γυρίσω λίγο νωρίτερα. Ζήτησα άδεια από τη συνέλευση. Σας παρακαλώ να με αντικαταστήσετε.

— Κάθε φορά φέρνετε δυσκολίες. Πάντα κάποιο εμπόδιο θα σας τύχη, τέτοιες ώρες! Η δουλειά είναι πάντα κοπιαστική, είναι αλήθεια. Θάλεγα ακόμα...

— Τι;

— Τίποτα. Μονάχα σ' παρακινώ να πάτε εκεί χάριν του φιланθρωπικού σκοπού.

Εκείνη αποκρίνεται ύστερα από κάποια σκέψη χαμογελώντας:

— Εγώ, δεν το πιστεύω αυτό. Καθένας θέλει να δείξει το ταλέντο του, αυτό είναι όλο. Τέτοια πράγματα δεν αξίζουν τον κόπο. Αν έμενε ήσυχος όλος ο κόσμος, δε θάχαμε πια δυστυχία στον κόσμο. Εγώ η ίδια, σ' ομολογώ, είμαι ένας μεγάλος διάβολος.

Έφτασε στην πόρτα της κάμαράς της. Τη στιγμή που θ' αποχαιρετούσε τη συντροφισσά της πρόσθεσε:

— Είμαι πραγματικά απασχολημένη σήμερα. Δικαιολογήστε με και αντι-καταστήστε με, σ' παρακαλώ.

Κάνει κύρο μες στην κάμαρά της. Ανάβει το μαγκάλι και κοιμάται. Όταν ξύπνησε, τα σκοτάδια είχαν σκεπάσει την ασπράδα του χιονιού. Η νύχτα άρχισε η τελείωνε; Ονειρεύτηκε η έξησε; Είναι αλήθεια πώς τίποτα ακόμα δεν έκαμε. Ανάβει φως στην κάμαρά της, συλλογίζεται για μια στιγμή και γράφει:

«Η επικίνδυνη κρίση της νεότητος

«Ο νέος, όσο μπαίνει μέσα στην κοινωνία, βυθίζεται από μέρα σε μέρα σ' ένα φριχτό πεσιμισμό.

Από μακρού, είχε σεβαστεί πολύ την κοινωνία: είχε βάλει μεγάλη εμπιστοσύνη σ' αυτή: είχε από πριν πλάσει ένα ιδανικό πολύ ύψηλό. Τώρα, άπατημένος, χαμένος μες στον παγκόσμιο εγωισμό και την υποκρισία, θέλει να ξερεθείση το ερωτικό του ένστικτο που αποτελεί το θέλγητρο της ζωής, δεν έχει πια σκοπό στην ύπαρξή του, βυθίζεται στη θλιβερή του μοναξιά, δεν έφρει αν πρέπει να χαμογελάσει ή να κλάψει, κι' έρημος, απελπισμένος κατεβαίνει τον κατήφορο της αυτοκτονίας.

Αυτό δεν είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος της νεότητος, το ολάνοιχτο βάραθρο της κοινωνίας;

Εμπνέεται ακόμα απ' τη φύση. Μα αυτή η ατέλειωτη, η μυστηριώδης γι' άφωνη φύση τον μαγεύει και τον τρομάζει. Κοντινή μαζί και μακρινή, ακατανόητη και ψυχρή δε μπορεί να γεμίσει το άδειανό της καρδιάς του...».

Δε θέλει πια να συνεχίσει. Κατά βάθος δεν έφρει τί πρέπει να πη. Φοβάται προπάντων μια αδιάκριτη παρηγορία...

Διπλώνει το σχέδιο, το βάζει στην τσέπη της, φοράει το πανωφόρι της και βγαίνει βιαστικά. Το χιόνι δέρνει το πρόσωπό της, ξεφτίζει το φως των φαναριών, ασπρίζει τον έρημο δρόμο,

τρίζει κάτω απ' τους τροχούς του άμαξιού της. Κοράκια ριγώντας απ' το κύρο γυρίζουν κοπαδιαστά στις φωλιές του. Μέσα στ' άμαξι κάνει μερικές κομματιαστές σκέψεις: «Χιόνισε τάχα και πριν έρθουν τα ζώα στη γή; Τί ωραίο θέαμα θα παρουσίαζε τότε η άπεραντη και άσπιλη λευκότητα!... Το κύρο κυνηγάει τον άνθρωπο στο τζάκι του: αυτό είναι η μοναδική παρηγοριά και χαρά του ανθρώπου; Κι' εκείνοι που δεν την έχουν; Πού είναι το αιώσιο τζάκι;...».

Καθώς στριφογυρνούσε στο νού της αυτές τις σκέψεις λησμόνησε το χιόνι και τον άνεμο, όταν άξαφνα το άμαξι έφτασε στην πόρτα του σπιτιού της: μπαίνει, περνάει το διάδρομο. Ένα κατ'άλωμο φως στην τραπεζαρία: ο πατέρας της δε θα γύρισε ακόμα. Ανεβαίνει στην κάμαρά της, αφήνει τα βιβλία και το πανωφόρι της, κατεβαίνει. Μισανοίγει ελαφρά την πόρτα του σαλονιού. Σκοτεινά. Ο άερας είναι άρωματισμένος και θερμός. Κοντά στη σόμπα που λαμπαδίζει είναι καθισμένη η μητέρα της, σκεπτική. Ο μικρός αδερφός της κοιμάται στα γόνατα της μητέρας: το τρυφερό πρόσωπό του και το μητρικό χέρι που το σωπό του και το μητρικό χέρι που το χαϊδεύει χρυσωμένα από τη φλόγα. Αυτός ο μικρός φωτεινός πίνακας της εδνυχίας διαγράφεται μέσα στο μαύρο, και μια βαθειά σιωπή ταραγμένη μονάχα απ' το τριξίμο της φωτιάς και το τικ-τάκ του ρολογιού. Σταματάει έκστατη.

Μα η μητέρα της την είδε. Σιμώνει και σκύβει απάνω απ' το μικρό.

— Γύρισες κιόλας; Μήπως κουνάεις;

Δεν απάντησε, κρεμώντας το κεφάλι.

— Μόλις σούγραψε κι' η αδερφή σου, πρόσθεσε η μητέρα.

Η μητέρα, παρατηρώντας το πρόσωπό της, φωνάζει:

— Τι έχεις;

— Τίποτα, αποκρίνεται σκύβοντας ξανά το κεφάλι.

Κι' ένα δάκρυ έπεσε στο πρόσωπο του μικρού αδερφού.

Μεταφραστές Γ. Κ.

ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΟ

Χτες την αυγή μου φάνηκε να'χε ροδίσει τάχα
κάποιο χαμόγελο γλυκό στο παραθύρι αντίκρυα.
Μά ήταν πολύ για μένα αυτό κι' απόμεινε μονάχα
με της στιγμής τη θύμηση παντοτεινή μια πίκρα.

Γ. ΚΟΤΣΙΟΥΛΑΣ

ΕΝΑ ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΠΙΕΡ ΛΟΤΙ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΚΑΡΜΕΝ ΣΥΛΒΑ

άποτε μέσ στην πολυτάραχη ζωή μου μούτυχε να σταματήσω σ' ένα μαγεμένο παλάτι, στο παλάτι μιας νεράιδας.

Ο μακρινός ήχος του βούκινου στα δάση έχει τη δύναμη να ξαναζωντανεύει μέσα μου και τις μικρότερες λεπτομέρειες της ζωής που πέρασα κει μέσα.

Είναι που το παλάτι της νεράιδας βρίσκεται στη μέση ενός πυκνού δάσους όπου ακούς όλη την ώρα βαρύχους στρατιωτικές τρουμπές ν' άπαντάει ή μια στην άλλη και λές πως ή φωνή τους έρχεται από πολύ μακριά. Οί παράξενοι αυτοί ήχοι, άγνωστοι σέ μένα, είχαν μια ξεχωριστή μελαγχολία μέσ στην ήχηρότητα του άέρα που άνάπνεα εκεί, — του σιωπηλού, ζωηρού και καθαρού άέρα των βουνοκορφών. . .

Είμαι φτιασμένος έτσι που ή μουσική έχει τη δύναμη να μου ξαναφέρει στο νου τά παλιά κομμάτια από παλιές μελωδίες διατήρησαν μέσα στο στρόβιλο των χρόνων το χάρισμα να μου θυμίζουν καλύτερα από κάθε εικόνα μερικούς τόπους, μερικές εποχές, μερικές παραστάσεις που έζησα άλλοτε.

Κι όταν άκούω μακριά να χτυπάνε τά βούνια, βλέπω έξαφνα τόσο ξάστερα, σά νάμουνα μπροστά, ένα βασιλικό μπουντουάρ (γιατί ή νεράιδα αυτή ήταν και βασίλισσα), που απ' τά ψηλά γοθικά παράθυρά του έδλεπες κόσμο πράσινα έλατα, τόνια κολλητά στάλλο, σάν στα πρωτόγονα δάση. Τό μπουντουάρ, γεμάτο πολύτιμα πράγματα, έχει μια λίγο σκοτεινή μεγαλοπρέπεια με τ' άναρίθμητα χρώματά του, τά δαμασκηνά που ξανθαίνουν, τά σκούρα χρυσά, τά χρώματα φωτιάς που σβύνει έχει διαδρόμους πούναι σά μικρά έσωτερικά μπαλκόνια, έχει βαρειά παραπετάσματα, που κρύβουν μυστηριώδεις γωνιές των πύργων. . . Και ξαναδλέπω τη νεράιδα, ντυμένη σ' άσπρα, μ' ένα μεγάλο πέπλο· κάθετα μπροστά σ' ένα μεγάλο καθάλετο και ζωγραφίζει πάνω σέ μια περγαμνή, μ' έλαφριό κι' ευκίνητο πινέλο, θαυμάσιες αρχαϊκές εικόνες όπου τό χρυσό κυριαρχεί, κατά τό βυζαντινό ρυθμό: έργασία βασιλισσας του παληού καιρού, άρχιμι-

σμένη από τρία χρόνια και προωρισμένη για μια μητρόπολη.

Τό άσπρο ντύσιμο της νεράιδας είναι σάν ανατολίτικο, ύφασμένο και στολισμένο μ' άσημι. Άλλά τό πρόσωπο που πλαισιώνεται απ' τις διάφανες διπλές του πέπλου έχει μια άπερίγραπτη γλυκύτητα, κάτι τό συννεφιασμένο, που μόνο στις λεπτές βορεινές φυλές τό βλέπει κανείς. Κι' όμως στο σύνολο βυσιλεύει τέτοια άρμονία, που θάλεγε πως ή φορεσιά ταίριαζε μόνο στην νεράιδα που τη φορούσε. —στη νεράιδα αυτή πουγραφει κάποτε: «Η φορεσιά δεν είναι πράγμα αδιάφορο· σέ κάνει ζωντανό έργο τέχνης, φτάνει νάσαι στολισμός του τέχνηστού σου».

Με τί λέξεις να περιγράψω τά χαρακτηριστικά αυτής της βασίλισσας; Τί λεπτή και δύσκολη δουλειά! Σάν οί συνειθισμένες έκφράσεις που θά χρησιμοποιούσα αν μιλάγα για μιάν άλλη, να μην ταίριαζαν έδω, τέτοιος σεδασμός επιβάλλεται άμα μιλάει κανείς γι' αυτή. Η αιώνια νεότητά βρίσκεται στο χαμόγελό της· βρίσκεται στα δροσερά ρόδινα μάγουλά της· λάμπει στα ώραία δόντια της, που γυαλίζουν σάν πορσελάνα. Μά τά θαυμάσια μαλλιά της, που φαίνονται μέσα απ' τό πέπλο τό σπαρμένο μ' άσημένιες παξιέτες, είναι κάτασπρα σχεδόν! . . . «Τά άσπρα μαλλιά, έγραφε στους Στοχασμούς της, είναι σάν τόν άφρό που σκεπάζει τη θάλασσα μετά τη φουρτούνα».

Και πως να περιγράψει κανείς τη μοναδική γοητεία που έξασκούν τά μάτια της τά γυαλιστερά και κρυμμένα κάτω απ' τη σκιά του πλατειού και καθαρού μετώπου της; Γοητεία έξοχης διανοίας, υπέροχης βαθύτητας, διακριτικής και συμπαθητικής διείσδυσης, καθημερινού πόνου και μεγάλης συμπόνιας! Η έκφραση του προσώπου αυτού αλλάζει ολοένα, αν και τό χαμόγελο δεν τό έγκαταλείπει σχεδόν ποτέ: «Είναι στο ρόλο μας αυτό, μούλεγε μια μέρα, να μειδιούμε διαρκώς σάν είδωλα». Άλλά τό βασιλικό αυτό χαμόγελο έχει πολλές αποχρώσεις· κάποτε είναι μια ξαφνική, παιδική σχεδόν χαρά· πολύ συχνά είναι χαμόγελο συμπαθητικής μελαγχολίας. — και κάπου κάπου άφατης θλίψης.

Τήν ξαναδλέπω νοερά τη βασίλισσα με τό μακρύ πέπλο (δεν τολμώ πιά να πω τη νεράιδα, μια και φαίνεται ποιά είναι). Είναι μπροστά στο καθάλετο της και μου μιλάει, ενώ οί αρχαϊκές εικόνες, που φαίνεται πως βγαίνουν τελείως φυσικά απ' τά δάχτυλά της, τυλίγονται στην περγαμνή τους. Πλάι στην Αυτής Μεγαλειότητα κάθονται δυό τρία κορίτσια, οί δεσποινίδες της τιμής, — μελαχροινά, μ' ανατολίτικο χρυσοκέντητο φόρεμα με περίεργα χρώματα· διαβάζουν, ή κεντάνε σέ μεταξωτό μεγάλο λουλούδι με παληούς χρωματισμούς· κάθε τόσο σηκώνουν τά μαύρα μάτια τους, όταν ή κουδέντα που άκούνε τις ένδιαφέρει περισσότερο. Η θέση που ή Αυτής Μεγαλειότητα μου δείχνει συνήθως για να καθήσω βρίσκεται άπέναντί της, δίπλα σ' ένα παράθυρο, όπου ένας άκασιτέρωτος μονοκόμματος καθρέφτης δίνει την έντύπωση ενός πλατειού ανοίγματος που βλέπει στο γύρω δάσος. — Γιατί, με καλλιτεχνικό γούστο, άφισε ο βασιληάς τό άγριο παρθένο δάσος, σ' άπόσταση είκοσι βημάτων απ' τους τοίχους του· απ' τά παράθυρα των βασιλικών διαμερισμάτων δεν βλέπει κανείς παρά τά τεράστια έλατα, τά σκοτεινά του δάσους — ή τις μακρινές πράσινες πλαγιές και τις σκεπασμένες από δάση κορυφές των Καρπαθίων που άπλώνονται στον περίεργο κατακάθαρο άέρα. Και τό δάσος αυτό τό αισθάνεται κανείς εκεί κοντά να χύνει γύρω απ' τό θαυμάσιο παλάτι τη γοητεία και τό μυστήριο.

Ξαναθυμάμκι φράσεις όλόκληρες της βασίλισσας με τους μουσικούς χρωματισμούς τους. Άπαντούσα χαμηλόφωνα γιατί στο μπουντουάρ αυτό υπήρχε ένα είδος θρησκευτικής κατάνυξης. Θυμάμαι ακόμα κάπου κάπου τη σιωπή που έπακολουθούσε, όταν ή βασίλισσα έλεγε κάτι βαθύ που ή έννοιά του φαινόταν πως διατηρόταν μέσα στην ήσυχία αυτή. Και τότε, στα διαστήματα αυτά, άκουγα νάρχεται απ' τά πέρατα του δάσους ο άγνωστος αυτός ήχος των στρατιωτικών σαλπίγγων, που μίμοιαζε τόσο με τόν ήχο του βούκινου.

ΠΙΕΡ ΛΟΤΙ

EDMOND SÉE

ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΑΚΙ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ο Ζαν Ντερουά, ζωγράφος καλλιτέχνης. Προς τόν Λεόν Μαρζαντιέ, δραματικό συγγραφέα.

Παληέ, καλέ μου φίλε,

Γυρίζοντας στο Παρίσι βρήκα τό ευγενικό σου γράμμα· μās προσκαλείς, τη Ζωρζέτα κι' έμένα. νάρθουμε να γιορτάσουμε μαζί σου, στις 23 του μηνός, την έκασοτή παράσταση του τελευταίου σου έργου.

Μη μου κρατήσεις κάρια που θά λείπω, γιατί σέ βεβαιώνω πως τη στιγμή αυτή ή καρδιά μου δεν έχει διάθεση για γέλοια και διασκεδάσεις. Θά μ' έννοήσεις άμέσως, όταν σου πω πως ή Ζωρζέτα μ' άφησε!

Ναι, αγαπητέ μου, αυτό μου συνέβηκε. Και τό πιο θλιβερό είναι πως εγώ φταίω γι' αυτό. Έγώ προκάλεσα τη δυστυχία μου.

Θυμάσαι πως πέρσι τόν Ιούνιο, ύστερ' από συνεχείς σκηνές κι' αδιάκοπους καν-γάδες μεταξύ μας κι' έπειδή ή συμβίωσή μας κατήντησε σχεδόν αδύνατη, ένα ώραίο πρωί, χωρίς ούτε καν να είδο-ποιήσω τη Ζωρζέτα και τους φίλους μου, έφευγα για κάποιο ταξιδάκι.

Όλοι τότε νομίσατε πως ή άπόφασή μου ήτο ν' αφήσω τη Ζωρζέτα και ν' ακολουθήσω μια άλλη γυναίκα. Άλλά για μένα ή άλλη εκείνη γυναίκα δεν ήταν παρά μια ιδιοτροπία λίγων ήμερών, ένα περαστικό καπρίτσιο και τίποτε άλλο. Σ' ένα μήνα ο δεσμός που μās ένωσε κόπηκε.

Όταν λοιπόν έμεινα μονάχος πήρα τό τραίνο κι' έξακολουθήσα δίχως καμιά συντροφιά τό ταξίδι μου.

Έπρεπε, φίλε μου, να έχει κανείς ζήση, όπως εγώ, «οικογενειακή ζωή», για να νοιώσει τό τρελλό μεθύσι που κατέλαβε έμένα, έναν άντρα, έναν καλλιτέχνη, σάν βρεθήκα ξαφνικά μόνος, ήσυχος, ελεύθερος, «εργένος» τελοσπάντων.

Ηξέρα όμως πως ή μανία αυτή θά μου περνούσε και πως, γρήγορα ή άργά, θά γύριζα στο Παρίσι όπου με περίμενε τό «σπίτι μου», ή γυναίκα μου, ή Ζωρζέτα μου, ή «νόμιμη σχεδόν σύζυγός» μου...

Άλλ' άντι οί σκέψεις αυτές να λιγοστεύουν την όρμή μου και ν' άδυνατίζουν τη χαρά μου, μ' έσπρωχναν άπεναντίας να συνεχίσω τη ζωή αυτή και να έξακολουθήσω να μένω πέρα απ' τό Παρίσι, πέρα απ' τό σπίτι μου, πέρα απ' τη σχεδόν νόμιμη σύζυγό μου.

Ό! κάποτε γινόμεν βέβαια πιο τρομερός. Συλλογιόμουν μ' άγάπη και βαθειά συμπόνια τη μικρούλα μου Ζωρζέτα που

την είχα ανακαλύψει έτσι αναπάντεχα κι' έφυγα τόσο μακριά της.

Μά δικαιολογούνα πάλι κι' έλεγα μέσα μου: «Γιατί να βάσω στο νου μου όλ' αυτά τά δυσάρεστα πράγματα και να κατακρίνω τόν έαυτό μου;» Και για να δυναμώσω πιο πολύ άκόμα τη δικαιολογία μου και να καθυστερώ έντελώς τη συνείδησή μου έλεγα πάλι μονάχος μου: «Μά κι' ή Ζωρζέτα μ' έχει τόσο πολύ βασανίσει, με τυράννησε κυριολεκτικά τους τελευταίους μήνες, που ήταν επιτέλους δικαίωμα μου να βρω κι' εγώ για λίγον καιρό την έλευθερία μου».

Κι' ή βαθύτερη, ή σοβαρότερη δικαιολογία πουφερνα στον έαυτό μου ήταν τό συναίσθημα πως ή έλευθερία μου δε θά βάσταζε πολύ, και πως σέ λίγο, σέ καμιά δεκαπενταριά μέρες ή άργότερα, οί «διακοπές» μου θά τελείωναν και θά γύριζα πίσω στο Παρίσι, στο «σπίτι» μου κοντά στη Ζωρζέτα μου.

Γιά να μη σ' άπολυγώ, τό ίδιο πρωί που έτοιμαζόμουν να γυρίσω στο Παρίσι, ή πόρτα τουωματίου μου άνοίγει και τί βλέπω; Τη Ζωρζέτα την ίδια! Δε βάστηξε μακριά μου, έμαθε με χίλιες δυσκολίες τη διεύθυνσή μου κι' ήρθε να με βρει.

Α! φίλε μου! Α! παληέ, καλέ μου φίλε! Κι' ή κάπως δυσάρεστη πρώτη έκπληξή μου δε βάστηξε και πολύ. Σε λίγα λεπτά ύστερα βρισκόμαστε ο ένας στην άγκαλιά του άλλου. Κι' οί όδοι δεν είχαν τελειωμό. Και τά φιλιά διαδέχονταν τά φιλιά...

Και μολαταύτα έννοιωθα πως ή Ζωρζέτα δεν ήταν ήσυχη. Ήταν νευρική, ταραγμένη. Κιτάζε τρομαγμένη, άνησυχή γύρω της, σά να φοβόταν κάτι, σά να φοβόταν κάποιον.

Σέ λίγο κατάλαβα. Η Ζωρζέτα φοβόταν την άλλη γυναίκα, εκείνη που νόμιζε πως με πήρε απ' αυτήν.

Έκαμα έννοείται ότι μπορούσα για να την ήσυχάσω. Της είπα όλη την αλήθεια. Την έβεβαίωσα πως δεν υπήρχε άλλη γυναίκα στή μέση, και πως, από πολλές έβδωδες τώρα, ζούσα έντελώς μόνος μου. Και τη δυστυχία μου αυτό άκριβώς την προκάλεσε! Η είλιξηνιά μου και τό φανέρωμα της αλήθειας!

Έξερεις τη ζωή σου, αγαπητέ μου φίλε. Γνωρίζεις καλά τις γυναίκες και δεν άγνοείς πως οί γυναίκες ζούν κι' ύπάρχουν με τόν έρωτα και για τόν έρωτα. Τη στιγμή λοιπόν που ή Ζωρζέτα κατάλαβε πως δεν της έλεγα ψέμματα και πως πραγματικά δεν άφησα τό «σπίτι» μου και την ίδια για ν' ακολουθήσω κάποια άλλη γυναίκα, παρά μόνο για να ζήσω μονάχος κι' ελεύθερος, πως τη φυγή μου δη-

λαδή δέ μου την ένέπνευσε κανένα πάθος δυνατό, φλογερό, κυρίαρχο, άκατανίκητο προς κάποια άλλη γυναίκα, αλλά άπλώς ένα συναίσθημα εγωϊστικής κούρασης απ' την ίσαμε τότε ζωή μου μαζί της, την ίδια εκείνη στιγμή που ή Ζωρζέτα, σου ξαναλέω, κατάλαβε τό πράγμα αυτό, ξεπessa άμέσως στα μάτια της! Και με περιφρόνησε και με μίσησε!...

Ναι! φίλε μου, ή αλήθεια αυτή, που την είπα μονάχος μου, που την όμολόγησα για να πετύχω τη συνγνώμη της Ζωρζέτας, ήταν ή μόνη άφορηή, ή κυρία αίτία της καταστροφής που άκολούθησε!

Όταν μια γυναίκα γκρεμιστεί ξαφνικά απ' τό ύψος της άγωνίας της, του πόνου της, της ζήλειας της, μαντεύει, φίλε μου, πως ο άντρας που προκάλεσε την πτώση της αυτή δε λογαριάζεται πιά, έχασε πιά όψη τη γοητεία του, όλα του τά θέληγτρα, όλο του τό μεγαλείο και τό γόητρο για τη γυναίκα αυτή.

Έκει που ή μικρούλα μου λογάριάζε πως θάταν άναγκασμένη να παλαίψει, να νικήσει και να θριαμβεύσει έναντιον μιας «άντιζήλης», είδε ξαφνικά πως δεν υπήρχε ανάγκη πάλης και νίκης, πως δεν της διόταν εύκαιρία θριάμβου, πως δεν υπήρχε ή αντίζηλη αυτή!...

Έπρεπε ή Ζωρζέτα να έκδικηθ. Και δεν άργησε να τό κάμει. Και την έκδικήσή της στην άρχή την έπαιρνε με τη μικρή μας καθημερινή ζωή. Μ' έκαψε σ' όλα, και στις παραμικρότερες λεπτομέρειες της ζωής που ζούσα κάθε μέρα μαζί της εκεί κάτω. Ποτέ δε γινόταν πιά λόγος να γυρίσουμε στο Παρίσι. Ήθελε τώρα να συνεχίσει μαζί της τό ταξίδι, πούνα τό θράσος και την άναίδεια, έλεγε, ν' άρχισω μονάχος μου!

Παραλείπω να σου διηγηθώ τά διάφορα έπεισόδια του «έκδικητικού» ταξιδιού μας, που κατέληξε να γνωριστούμε με κάποιο άριστοκοάτη κύριο (στά ταξείδια πιάνει κανείς εύκολα σχέσεις).

Ο κύριος αυτός δέθηκε, που λέει ο λόγος, στα βήματά μας. Δε μās άφησε ούτε στιγμή. Και φανέρονε, σχεδόν επίδεικτικά, πως γουστάρει πολύ τη φίλη μου! Έγώ θυμάμαι, έδειχνα τη δυσάρεστιά μου. Άπατούσα ν' αναχωρήσουμε, να φύγουμε άμέσως για τό Παρίσι. Εκείνη όμως δεν ήθελε ν' άκούσει τίποτα. Αρνιόταν να μ' άκολουθήσει. Και τότε, πάνω σέ μια φοβερή σκηνή, άναγκάστηκα να πάρω μονάχος μου τό τραίνο και νάρθω χωρίς τη Ζωρζέτα...

Κι' είναι πολύ πιθανό πως δε θά ξαναγυρίσει ποτέ!...

Για την άντιγραφή

EDMOND SÉE

Ἡ καταδίωξις τῶν ἀρχαιοκαπήλων

ΤΟ ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας ἐξέδωκε αὐτὲς τὶς ἡμέρας μιὰ ἐγκύκλιο σχετικὰ μὲ τὴ διώξιν τῆς ἀρχαιοκαπηλείας ποὺ ἔλαβε τόση δίδασκασι, στὸν τόπον τὸν τελευταῖο καιρὸ. Τὸ μέτρο ὅμως αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ γιὰ νὰ σταματήσῃ τὸ κακὸ ποὺ πρέπει νὰ χτυπηθῇ στὴ ρίζα του. Ὑπάρχουν πολλοὶ ἄνθρωποι ποὺ κερδίζουν ἀρκετὰ ἀπ' αὐτὸ τὸ ἐμπόριον τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ δὲν ἐννοοῦν νὰ τ' ἀφήσουν εὐχολα, ἐπειδὴ βλέπουν πὼς τὸ κράτος περιορίζει σὲ ἐντυπες ἀπαγορεύσεις καὶ σὲ ἀκαδημαϊκὲς νοθεύσεις. Πολλὰ ἔργα τέχνης ἔχουν φυγαδευθῇ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο στὸ ἐξωτερικὸν διὰ μέσου ξένων πρακτορῶν ποὺ ἔρχονται σὲ μυστικὰ συνεννοήσεις μὲ δικούς μας ἀρχαιοκαπιλῶν. Κι' ἐστὶ ἡ χώρα μας ὅλο καὶ ἀπογυμνώνεται ἀπὸ τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς τέχνης, τὴν ὥραιότερη καὶ εὐγενέστερη κληρονομία μας. Ἀλλὰ καὶ κείνα ποὺ φυλάγονται στὰ λεγόμενα μουσεῖα σὲ ἐλάχιστῃ ἀσφάλεια βρίσκονται τὶς περισσότερες φορὲς καὶ στὰ περισσότερα μέρη. Ὁ κάθε ἐπιτήδειος μπορεῖ μὲ μερικὰς προσπάθειες νὰ τὰ λάβῃ στὴν κατοχὴ του καὶ νὰ τὰ διαθέσῃ ὅπως τὸν συμφέρει καλύτερα. Γι' αὐτὸ λοιπὸν θὰ ἔπρεπε νὰ δοθῇ περισσότερη φροντίδα ἐκ μέρους τῶν ἀρχαιογνῶν γιὰ τὸν ἐθνικὸν αὐτὸ θησαυρὸν μας ποὺ ἂν εἶχε συγκεντρωθῇ καὶ τοποθετηθῇ ὅπως ἔπρεπε ἐκτὸς τῶν ἄλλων μποροῦσε νὰ προσφέρῃ στὸ κράτος ἀρκετὰ κέρδη ἀπὸ τοὺς ξένους ἐπισκέπτες τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν μνημείων.

Χωροφυλακισμοὶ

ΑΠΟ κάποια ελληνική επαρχία μαθαίνουμε πώς δύο χωρικοί πεθάναν ἀπ' τὸ πολὺ ξύλο πού τοὺς ἔδωσε χωροφύλακας γι' ἀσημαντὴ αἰτία. Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά πού μας δίνεται ἀφορμὴ νὰ θαυμάσουμε τὸν ἡρωϊσμό των γενναίων αὐτῶν χωροφυλάκων, πού πληρώνονται ἀπὸ τὸ κράτος γιὰ τὴ διατήρησιν τῆς τάξεως καὶ τῆς ἀσφαλείας καὶ μὴν ἔχοντας τί ἄλλο νὰ κάμνουν ἔσποιν στοὺς δυστυχισμένους τοὺς πολίτες. Ἡ ἐποχὴ πού ὁ μακροεὐχὴς ὁ Ἄρμπος δὲν ἔβρισκε χαμνιὰ διαφορὰ μεταξὺ χωροφυλάκων καὶ ληστῶν δὲν ἀπέχει, φαίνεται, παρὰ τοῦ ἀπ' τὴ σημερινή. Καὶ σήμερὰ τὰ ἴδια καὶ χειρότερα παρατηροῦνται. Ἡ ἑλληνική ὑπαίθρως μαρτυρεῖ κυριολεκτικὰ κάτω ἀπ' τὸ βούρδουλα μερικῶν ἀγροίκων ἀποσπασματαρχῶν πού ἐννοοῦν νὰ μεταχειριστοῦν τὴ βίαν· ἐκεῖ ἀκόμα πού δὲ χρειάζεται. Κι' ἔπειτα ἀπορροῦν γιὰ τοιοῦτο λόγο πού δὲ μπορεῖ γὰ ἀποβλήν τὸ ραγιαδισμό του ὁ ἑλληνας χωρικός καὶ νὰ ἀποκτήσῃ συναισθησὴν τῶν δικαιοφωρῶν του. Μὰ πῶς νὰ γίνῃ αὐτὸ ἀφοῦ δυναστεύεται ἀπ' τὴν ἐπίσημον κρατικὴν ἔξουσιν μὲ τὴν παραμιζώτερον ἀφορμὴν πού θὰ τῆς δοθῇ; Κι' αὐτὸς ἀκριβῶς εἶναι ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖον τὸ πληθυσμὸς τῆς ὑπαίθρου μας καὶ προσάπτων νὰ τὴν ὑποστηρίξῃ τοὺς στίς ἀρχὰς τοὺς· δὲ βλέπει μπροστὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ κράτους, ἀλλὰ μονάχα ἕναν τρομερὸ βούρδουλα, τὸ σύμβολο τῶν ἀστυνομικῶν μας μεθόδων.

Οἱ μεγάλοι κι' οἱ μικροὶ

ΜΕΓΑΛΑ λοιπὸν καὶ μικρὰ κράτη συνῆλθαν στὴ Χάγη γιὰ νὰ λύσουν διὰ μέσου τῶν ἀντιπροσώπων τῶν τὰ σπουδαῖα προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν, τόσον καιρὸ τώρα, τὴ διεθνή πολιτικὴν. Τὰ σημεῖα ὅμως δείχνουν καὶ πάλι πῶς τὰ ζητήματα θὰ κανονιστοῦν ὅπως ἀπαιτοῦν τὰ συμφέροντα τῶν μεγάλων κρατῶν, χωρὶς νὰ λογαριαστοῦν ὅπως πάντα τὰ δίκαια αἰτήματα τῶν μικρῶν. Κι' ἂν δὲν συμφωνήσουν μὲ τὸ καλὸ, τότε ἴσως νὰ καταφύγουν ἔξω ἀπὸ ὅλα ποὺ θὰ δώσουν τὴν νίκη καὶ τὸ δίκαιον στὸν ἰσχυρότερο τῆς ἡμέρας. Οἱ ἀλήθειες αὐτὲς δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ ἀπελπίζουν καθεὶ ἀνθρώπου ποὺ ἀποβλέπει στὴ συνδύεσιν τῶν λαῶν καὶ στὴ γενικὴ εὐημερία. Τὰ φιλανθρωπικὰ κηρύγματα ποὺ ἀκούονται κάθε τόσο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ φαίνεται πῶς δὲ θάξουν κανένα ἀποτέλεσμα, ὅσο δὲν ἐπικρατήσῃ τὸ πνεῦμα τῆς κοινῆς συνεργασίας καὶ τῆς δικαιοσύνης. Ὁ πόλεμος θὰ μείνῃ μοιραία γιὰ πολλὸν καιρὸ ἀκόμα ὁ ἀπόλυτος ρυθμιστὴς τῶν καταστάσεων ἀντιπροσωπεύοντας τὴ δικαιοσύνην τῆς βίας. Γιὰτὶ δυστυχῶς εἶναι πολὺ λίγοι ἐκεῖνοι ποὺ ἐπιθυμοῦν εἰλικρινὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς δυστυχίας καὶ τὴν καλυτέρευση τοῦ κόσμου.

Μιὰ ἀδικημένη περιφέρεια

ΣΤΗΝ ἐγκαταλειμμένη Ἕπειρο ὑπάρχει μιὰ ἀρκετά μεγάλη περιφέρεια, ἀπὸ τὸ Ξεροβότον ἴσαμε τὴ Φιλίππιδά, ἀπὸ τὸ δεξιὸ μέρος τοῦ Ἀράχθου ποταμοῦ, πού ἔχει λοηρομένη θάλασσα ἀπ' τὸ κράτος. Μονάχα ὅταν ἔρχεται ὁ καιρὸς γιὰ τὴν εἰσπράξη τῶν φόρων, τὴ θυμοῦνται καὶ στέλλουν ἐκεῖ τοὺς εἰσπράκτορας. Ἡ κατάστασις τῶν δέκα χωριῶν πού περιλαμβάνονται σ' αὐτὴ τὴ γραμμὴ εἶναι ἀπελπιστικὴ. Ἐκεῖνο πού τὸς λέπει κυριώτερα εἶναι οἱ δρόμοι. Ὑπάρχουν μονάχα κατὰ γιδομονοπάτια ἀπ' ὅπου δὲ μπορεί νὰ περάσῃ ὅποιος δὲν εἶναι συνηθισμένος σ' ἐκείνες τὶς κακοτεσιές. Τὸ χειμῶνα καταστρέφονται κι' αὐτὰ ἀπὸ τὶς βροχὲς κι' ἔτσι κόβεται κάθε συγκοινωνία μὲ τὴ πλησιέστερες πόλεις, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἀναγκάζονται νὰ φέρονται τὰ τρόφιμά τους. Πρέπει νάχη κανεὶς τὴν τόλμην ἐνὸς ἑξερειντοῦ γιὰ νὰ ἀποφασίσῃ νὰ ἐπιχειρήσῃ αὐτὸ τὸ μικρὸ ταξίδι, ὅπου μὲ μεγάλη δυσκο-
λία περνοῦν φορτηγὰ ὧα. Κάποτε θέλησαν μόνοι τους οἱ κάτοικοι νὰ κατασκευάσουν ἕνα δρόμο, ἀλλὰ ὅπως ἔβρουμε ὅλοι μας κάθε ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία χωρὶς τὴν κρατικὴ ὑποστήριξιν εἶναι προορισμένη νὰ ναυαγίῃ. Κι' ἔτσι γιὰ νὰ φτάσῃ κανένας στὸ ἀκρινώτερο ἀπ' αὐτὰ τὰ χωριά πρέπει νὰ περπατήσῃ μὲ τὰ πόδια μιὰ μέρα σωστῇ. Τὸ χειρότερο ὅμως εἶναι πὼς αὐτὴ τὴ χρονία ἢ γεωργικὴ παραγωγή καταστράφηκε ὅπως καὶ πέρους κι' οἱ κάτοικοι δὲν ἔχουν ἑξασφαλίσῃ μήτε τὸ ψωμὶ τῶν σπιτιῶν τους. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἀναγκάζονται νὰ κοιβαλῶν καλαμπόκι ἀπὸ τὰ γύρω κέντρα πού τοὺς κοστίζει μαζί μὲ τ' ἀγώγια δέκα δραχμὲς τὴν ὀκτῶ. Φαντασθῆτε τώρα τὴ θέσις τῶν φτωχῶν, ὅπως εἶναι οἱ περισσότεροί, οἰκογενειάρχων πού δὲ βρίσκουν μήτε δουλειὲς γιὰ νὰ ζήσουν. Γράφουμε αὐτὰ τὰ παρὰ πονὰ μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς θὰ βρεθῇ κάποιος ἀρμόδιος πού νὰ συγκινήθῃ ἐπὶ τέλους μ' αὐτὴ τὴν κατά-
στασι πού ὑποβιβάζει τὸν πολιτισμὸ μας.

Οἱ μεταδέσεις τῶν δασκάλων

ΤΟ νέο σχολικό έτος πλησιάζει ν' άνοιξη κι' οί μεταθέσεις τών λειτουργών της μέσης παιδείας άρχισαν. Τό ύπουργείο δέν τόχει σε τίποτε νά καταρτίξει ένα μακροσκελή κατάλογο μεταθέσεων και νά τόν βάσει σ' εφαρμογή μετακινώντας τους εκπαιδευτικούς από τή μιá άκρη τής χώρας στην άλλη. Όσο κι' άν έχη τή σοκολαπιότητα του αυτό τό μέτρο, στην εφαρμογή του φτάνει στίς άναπόφεικτες ύπερβολές και κάθε άλλο παρά έξυπνρετεί τις άνάγκες τής παιδείας μας άπ' αυτή τήν άποψη. Για νά έργαστή ένας δάσκαλος μέ τήν ήσυχία του και νά μπορέση νά προσφέρει κατ'ι τσά παιδιά, είναι άπαράμιτο νά μήν έχη κάθε τόσο και λιγάκι τόν κίνδυνο νά μεταβάλλη διαμονή γιατί έτσι έχριναν καλό οί άνώτεροί του. Άλλωστε ένας εκπαιδευτικός λειτουργός πού πέφτει σε πειθαρχικά παραπτώματα στο ένα μέρος, δέ μπορεί παρά νά ξανακάμει τά ίδια και στο άλλο όπου θά τόν μεταθέσουν. Γι' αυτό ή πρέπει να τού επιβάλλεται βαρύτερη τιμωρία ή νά αφήνεται άνευόχλητος έκει πού βρίσκεται. Τέλος δέν πρέπει να μή λογαριάζονται και τά όχι άσήμαντα έξοδα πού κοστίζει μιá μετάθεση, μέ τή σημερινή μάλιστα μισθοδοσία τών δασκάλων. Γι' αυτό λοιπόν πρέπει να άποφeyύονται όσο τό δυνατό οί εκπαιδευτικές μεταθέσεις ή, όπου είναι άπόλυτη άνάγκη νά γίνουν, νά διενεργούνται σε πολύ στενή κλίμακα, για νά μεταχειριστούμε τή συνηθεισμένη φρασσεολογία.

Καὶ πάντες οἱ θαλασσιμερολογίτες

ΟΙ παλαιοι ημερολόγιτες, φαίνεται, δὲν ἔννοουν ἀκόμα νὰ ἡσυχάζουν. Μὲ τὴν παραμικρὴ εὐκαιρίαν γυροῦν νὰ δημοιοργήσουν ἐπισόδια ἀδιαφορώντας ἂν τοὺς ἐκθέτουν στὰ μάτια τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Ἐχουν πάρει τὸ ζήτημα στενοκέφαλα καὶ δὲν κάνουν ἄλλη δουλειά παρὰ νὰ θορυβοῦν. Ἀπ' τὴν ἄλλῃ μεριὰ τὸ κράτος μας τοὺς δίνει ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ἀφορμὲς καὶ ἡ κατάσταση αὐτὴ συνεχίζεται. Μολονότι ὅμως ἡ ὑπόθεσις δὲν ἔχει καμμιά εὐρύτερη σημασίαν, ὥστόσο θάπρεπε νὰ λείπουν τέτοιες ἀσχημίες πὺν προκαλεῖ ὀρισμένη μερίδα κληρικῶν καὶ λαϊκῶν μὲ ἀδικαιολόγητα ὀπισθοδρομικὰ ἀντίληψεις. Τὸ καλύτερο εἶναι νὰ τοὺς παράσχη ἡ ἐκκλησία μας πλήρη ἐλευθερία στὴν ἐξάσκηση τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων γιὰ νὰ δοῦνε τότε καὶ μονάχοι τοὺς πόσιος ὁπαδοὶ τοὺς ἀπομεινάν' γιατί μὲ τὸ σημερινὸ θόρυβον φαντάζεται κανεὶς πὺς αὐτοὶ πὺν θέλουν τὸ παλῆ ἡμερολόγιο εἶναι ἀρκετοί, ἐνὸς τὴν πραγματικότητι δὲν ἀντιπροσωπεύουν παρά μιὰ ἐλάχιστη μειοψηφία τοῦ λαοῦ μας. Καὶ οἱ ἐκκλησιαστικὲς μας ἀρχὲς ὅμως δὲν ἔπρεπε νὰ ἀδιαφοροῦν σχετικὰ ἡ καὶ νὰ ραδιοτογοῦν, ὅπως γίνεται τίς περισσότερες φορὲς. Ἐχουν ὑποχρέωσις νὰ συστήσουν στοὺς παπάδες καὶ στοὺν ὁμόρφωτο κοσμικὴν πὺς μὲ τὴν ἀναγκαίαν ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου δὲν ἐξημιώθηκε σὲ τίποτα ἡ θρησκεία μας, γιὰ τὴν ὁποία κόβονται τόσο πολὺ.

Τὰ παράγωγα τῶν γιатρῶν

ΠΟΛΥ δίκαια είναι τὰ παράπονα πού διατυπώνω-
στην προχθεσινή διαμαρτυρία του ὁ Ἱατρικὸς Σύλ-
λογος Ἀθηνῶν καὶ δὲ μπορεί παρὰ νὰ βοῦν ἀνάλογη
ἀπόχρησιν τοῦ λαοῦ. Ὑπάρχουν δηλαδὴ στὴν Ἑλλάδα ἀρ-
κετοὶ γιατροὶ μορφωμένοι πού φρονῶσιν ἐδῶ καὶ τριάντα ἔ-
τη, ἀποτέμνοντας στὶς διάφορες κυβερνήσεις μέτρα
προστατευτικὰ τῆς κοινωνικῆς ὑγείας, χωρὶς νὰ εἰσκαλοῦ-
νται ἀπὸ τοὺς ἀρμόδιους. Κι' ἐνῶ ἔχομε δικούς μας
γιατροὺς, ἱκανοὺς νὰ μᾶς ἀπαλλάξουν ἀπ' τὶς τόσες ἀρ-
ρώστειες πού μαστιζοῦν τὸν τόπο μας, προσκαλοῦμε κάθε
λίγο καὶ λιγάκι φημισμένους τάχα καθηγητὲς τῆς Εὐρώ-
πης πού φεύγουν χωρὶς νάχουν φέρει τὶς περισσότερες
φορὲς κανένα ἀποτελεσματ. ἀφροῦ, ἐννοεῖται, καλοπληρω-
θοῦν ὅσο δὲν παίρνει. Καὶ σὺ μεταξὺ ἡ ὑγεία τοῦ λαοῦ

ὅλο καὶ χειροτορεύει παρουσιάζοντας μιὰ γενική κατά-
σταση. Ἡ φυματίωση, οἱ ἐλῳδεις πυρετοὶ ἀπ' ὅσο φαν-
λες ἀρρώστιας ἔχουν διαδοθῇ περισσότερο ἀπ' ὅσο φαν-
ταζόμεστε σ' ὅλα τὰ στρώματα τῆς κοινωνίας καὶ κάνουν
πραγματικὴ θραύση, μεταξύ τῶν νέων ἰδίως. Καὶ πῶς
νὰ γίνουν καλὰ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι μέσα στὶς ἐλλείψεις
κατοικίης ὅπου ζοῦν καὶ μὲ τὴ σημερινή ἀνρίθεια τοῦ
βίου; Ἀπὸ τοῦ δόκτορας τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν πρέπει νὰ
περιμένουμε καλὸ, γιατί διαβαίνουν ἀπὸ δῶ περαστικοὶ
καὶ σὲ λίγον καιρὸ φεύγουν γιὰ νὰ πᾶν παραπέρα. Ἐχουν
μὲ ὑποχρέωση νὰ δώσουμε προσοχὴ στὸν δικὸς μας
τοῦς γιατροὺς καὶ νὰ τοὺς ὑποστηρίξουμε μ' ὅλη τὴ δύ-
ναμὴ μας στὴ μεγάλη προσπάθεια πού ἔχουν ἀναλάβει.
Μονάχα αὐτοὶ ποynoὺν γιὰ τὸ λαὸ μας γι' εἶναι σὲ θέση
νὰ ὑποδείξουν τὰ κατάλληλα μέτρα πού πρέπει νὰ λη-
φθοῦν γιὰ τὴ βελτίωση τῆς ὑγείας του. Γι' αὐτὸ λοιπόν
τὰ παράπονά τους μᾶς προσέενον ἐντόπωση κι' ἐλπίζουμε
πὺς δὲ θὰ μείνουν χωρὶς ἀποτέλεσμα.

Οἱ ἀρχυτεκνοὶ

ΚΟΝΤΑ στις άλλες τάξεις που δημιουργούνται ολοένα στην κοινωνία μας έχουμε τώρα τελευταία και την τάξη των πολυτεκνών που άρχισαν να κινούνται έντατικά ζητώντας κι' αυτοί τα δικαιώματά τους. Στις έννευχώρες, προπάντων στη Γαλλία, γίνεται μεγάλη προσπάθεια για την τεκνοποίηση που είχε παραμεληθῆ σέ βαθμό άνησυχητικό σχετικά με τή ζωτικότητα και την μελλοντική ύπόσταση του έθνους. Έκει όμως δέν προσέχειται τόσο πολύ ή ποσότητα όσο ή ποιότητα των παιδιών που θ' άποτελέσουν τους αύριονας πολίτες και φρουρούς των έθνικών συνόρων, άν παραστή άνάγκη. Στόν τόπο μας, έχουμε άρκετους πολυτεκνούς προπαγανδιστική προσπάθεια. Είμαι έξ άλλου γνωστό, ότι οί πολυτεκνοί γονεΐς δέν μπορούν να ανταποκριθούν με τήν άτομική τους έγασία στή πολλά οικογενειακά βάρος και δυστυχούν οί περισσότεροι άπ' αυτούς. Γι' αυτό τό λόγο τό κράτος έχει τήν ύπογραέωση να έξετάση μ' εύμένα τα αίτήματά τους, άφού μάλιστα τοῦ προσφέρουν τόσο χρήσιμο υλικό για τήν αύριο.

Κράτος καὶ ἡσται

ΤΑ παλαιὰ ὥραϊα ληστροικὰ ἔθιμα ἀρχίζον νὰ ξανα-
ζοῦν στὴν περὶ ἐποχὴ μας. Σὲ μιά συμπλοκὴ χωρο-
φυλάκων καὶ ληστών ἐνενοήθηκε ἕνας ἀπ' τοὺς πρῶτους,
κι' ὁ ἀρχηγὸς (ὄχι τοῦ ἀποστασιαμοῦ) τῆς συμμορίας
ἐξέφωξε μερικὰ ρητήματα ἀπὸ τίς ἑγήμες οἰκονομίας
τοῦ καὶ τάπειλε ὡς ἐπίδομα στὴν οἰκογένεια τοῦ σκοτω-
μένου. Δικαιολογώντας τὴν πράξιν του λέγει ὅτι ἔρεσι νὰ
ἐκτιμᾷ τὰ καλὰ παλληκάρια κι' ἐναντ' αὐτοὺς θεωρεῖ
καὶ τὸ νεκρὸ ἀντίπαλόν του. Οἱ ληστὰὶ τὴν τελευταίαν
ἐπιτοὴν δὲ μᾶς εἶχαν συνθηθεῖ καθόλου σὲ τέτοιους ἵπποτι-
τιμούς. Ὁ παλιότερος, βέβαια, κι' ἀπροστάτευτος κόπελος
ἐπάντευε καὶ φτοχὸς ὑπεστηρίξαν καὶ στοὺς ἀλλοῦς
ἀναβὰν κερύ' μὲ αὐτὰ εἶδαν κάποιοι αἰγλή στ' ὀριὰ
τοῦ καὶ δικαιολογοῦσαν τὰ ἐγκληματά τους. Ἀπὸ τότε
ὅμως πέρασε τόσο διάστημα καὶ τὰ πράγματα ἀλλάξα-
ν. Καὶ νὰ ποῦ ἔρχεται σήμερα ἕνας διαδόχος τους νὰ συνε-
χίστῃ τὴν παράδοσιν. Ὁ ληστής ἀνέλαβε νὰ μᾶς δώσῃ
ἐν ἑξεντελιστικῷ μάθημα πού πρέπει νὰ χρησιμοποίησῃ γιὰ
τὴν παραδειγματισμὸν μᾶς στὸ μέλλον. Ἡ χειρονομία του λέει
μόνη της τόσο πολλὰ γιὰ τὸ κράτος μας πού δὲν εἶναι
ἀνάγκη νὰ προσθέσουμε περισσότερα.

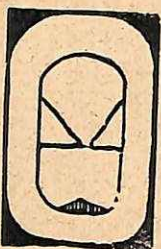
Ἡ εἰκόνα τοῦ ἐξωφύλλου μας

Η εικόνα του ξεφύλλου μας άνηκει στην κ. Άθηνά Ταρσούλη, άρκετά γνωστή στους άναγνώστες μας και από άλλα έργα της που έδημοσιεύσαμε σε προηγούμενα φύλλα.

LORENZI DE BRADI

Η ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ ΤΗΣ ΕΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΗΓΗΜΑ

Χουσεΐν, καθισμένος σ' ένα πέτρινο μπάγκο, κοντά στην πόρτα του, πού ἴσκιωνε μιὰ συκιά, κοιτάζε μπρός του τὴ νύχτα, ὅπως κοιτάζουν τὴ θάλασσα.

Τὸ χωριό, ἀποκοιμισμένος βράχο σμένο πιά, ἔμοιαζε σὰν ἄμορφα, ἄντ'. Τὰ σπίτια, καπνισμένα, ἐδέσποζαν μιὰς πεδιάδος ὅπου ζούσανε μέσα στὸν ἥλιο καὶ στὴν αὔρα, προφυλαγμένα ἀπὸ τοὺς ἀνέμους, τὰ ἁρμονικώτερα ρόδα τῶν βουλγαρικῶν κάμπων.

Ὁ Χουσεΐν σκεπτότανε πράγματα ἀόριστα καὶ ἡδονικά, ὅπου κυμάτιζεν ἕνα σῶμα τόσο χαδιάρικο, ἕνα πρόσωπο τόσο φωτεινό, ὥστε ἡ ψυχὴ του πλημμύριζε ἀπὸ ἔκστασι.

Εἶχε φθάσει ἀπὸ τοὺς λειμῶνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μὲ τὸ πνεῦμα εὐφάνταστο, μὲ τὴν φαντασία διεγερμένη. Εἶταν ἕνας περιπλανώμενος, μεθυσμένος ἀπὸ τὰ πράγματα καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Εἶχε μείνει ἀρκετὸν καιρὸ στὴν Πόλη. Ἐκεῖ, εἶχε γνωρίσει τοὺς χειρότερους κινδύνους στὶς ἐξωφρενικότερες περιπέτειες. Κ' ἐτραγουδοῦσε. Τραγουδοῦσε ὅπως οἱ θελκτικοὶ αὐτοὶ Ἀραπάδες, πού, στὴν ἀρχαία Ἰσπανία, δὲν ὀνειροπολοῦσαν παρὰ τὴ νωχέλεια τῆς ζωῆς, τῆς σκέψεως καὶ τῶν τεχνῶν, μακριὰ ἀπὸ τὶς βαρβαρότητες τοῦ φανατισμοῦ καὶ τῶν πολέμων.

Στὴν τύχη, εἶχε ἐγκαταλείψει τὴν Πόλη καὶ ἱππεύοντας ἕνα λευκότατο ἄλογο, μὲ υπερήφανη ὁμορφιά, περιπλανήθηκε ἀπὸ πολιτεία σὲ πολιτεία, ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριό, διέσχισε τὴν Τουρκία, ἀναζητώντας πάντοτε τὴν εὐτυχία ἢ τὴν ἀγνωστὴ πού ἡ ψυχὴ του καὶ τὸ πνεῦμα του ζωντάνευαν μέσα στὴν ὑπαρξή του, σὰν ὀπτασία γλυκιὰ καὶ πείσμονη.

Ἐνα βράδυ φάνηκε στὸ βουλγαρικὸ αὐτὸ χωριό, στὴν ἀκρὴ τοῦ λειμῶνος

αὐτοῦ ὅπου τὰ ρόδα, ἀπειράριθμα σὰν τὴν ἄμμο τῆς θαλάσσης, ἐμάγευαν μὲ τὸ ἄρωμά τους καὶ τὰ χρώματά τους. Καὶ ἔξ' ἐνστίκτου εἶπε: «Ἐδῶ εἶναι!». Αἰσθάνθηκε βαθεῖα χαρὰ νὰ σταθμεύσῃ.

Ὁ μουσουλμᾶνος αὐτός, ἥσυχος, γεμάτος ὀνειροπολήματα, μελαγχολικὸς μπρὸς στὰ λουλούδια καὶ τὸν δρίζοντα, ἀδιάκοπα προσηνῆς, ἄρεζε στοὺς Βουλγάρους.

Κοντὰ στὸν Χουσεΐν ἀπελάμβαναν χωρὶς νὰ θέλουν ἀγνωστὰ θέληττα καὶ ἡ ἀγριάδα τους γινότανε μαλακώτερη. Τὸν δνόμαζαν μάγο γιατί διηγείτο σ' ὅσους τὸν ἀκούαν θαυμάσιους θρύλους καὶ γιατί ἤξευρε νὰ βροῖσκη ὅταν μιλοῦσε φράσεις πού νανοῦριζαν σὰ χάδια...

Ἐνα πρωῒ, σὰν ἀνέτελλε ὁ ἥλιος, ὁ Χουσεΐν διέκρινε τὴ Μαρτόνα πού ἔσκυβε ἀνάμεσα στὰ ρόδα τοῦ λειβαδιοῦ. Ἡ κάμψη τοῦ κορμοῦ τῆς εἶχε τὴν ἀνάλαφρη χάρη τοῦ οὐράνιου τόξου. Οἱ πλεξούδες τῶν μαῶν καὶ κυματιστῶν μαλλιῶν τῆς ἦτανε στολισμένες μὲ τριαντάφυλλα. Ἡ ἐπιδερμίδα τῆς ἔκαε ὅπως οἱ μυρωμένες ὀρυμνῆς τῶν ἀπαλῶν ὀνείρων μας. Καθὼς ἔψωπε τὸ κεφάλι, τὸ πρόσωπό της φάνηκε στὸν μυρωμένο προῦνδον ἀγέρα, παρόμοιο μὲ τὴ θεῖα εἰκόνα τῆς ἀνθρώπινης ὁμορφιάς.

Ἦταν ἡ γυναῖκα τοῦ Μίρκο, ὁδηγοῦ βουβαλιῶν. Κανεὶς δὲν εἶχε τὴ δύναμή του καὶ τὴν παραφορὰ του. Ὅλοι φοβόντανε τὸ θυμὸ του, ἰδίως ὅταν εἶχε πηλ. Ἐλεγαν πὼς ἦταν σκληρός.

Ἡ Μαρτόνα εἶχε ἀνεχθῇ τὴν ἐρωτικὴ του τυραννία. Στὸ τέλος ὅμως τὸν ἐδάμασε. Ἦταν μιὰ τίγρις πού τὴν ἀφηνε ἐλευθέρη. Σαπλώνονταν στὰ πόδια της, τὸ βράδυ, ὅταν καθότανε στὸ κατώφλι καὶ ἀρωμάτιζε τὴ νύχτα μὲ τὸ μῦρο ποῦχε ἀναπνεύσει ἀπὸ τὰ ρόδα τὴν ἡμέρα.

Ὅταν τὸ πρωῒ ἐκείνο ὁ Χουσεΐν τὴν πλησίασε, αἰσθάνθηκε μιὰ μυ-

στικὴ μαγεία καὶ ὅταν τὰ λόγια του τὴν μέθυσαν, ἔκλινε σὰν πολῦτιμο λουλούδι μέσα στὴ θερμὴ φλόγα τοῦ καλοκαιριοῦ.

Ὁ ἔρωτος τοὺς ἔδεσε. Ἡ σκοτεινὴ μορφή τοῦ Μίρκο δὲν τάραξε ποτὲ τὴν ἁρμονία τῶν ψυχῶν τους. Τὸν λησμονοῦσαν, γιατί ἀγαπιώντανε ἀπόλυτα, πιστεύοντας στὸ πεπρωμένο.

Τὸ βράδυ ἐκείνο, ὅπως συνήθως, ὁ Τούρκος περιέμενε τὴ Μαρτόνα. Γλυστοῦσε, βγαίνοντας ἀπὸ τὸ σπίτι ὅπου ὁ Μίρκο, μεθυσμένος, κοιμώτανε σὰν νεκρός...

Ὁ Χουσεΐν τὴν διέκρινε ἐροχόμενη, εὐλύγιστη καὶ φοβισμένη. Τὴν ἔσφιξε, λαχανιασμένη, πάνω στὸ στήθος του, ἐνῶ οἱ γὶνὲς διέτρεχαν τὸ σῶμα της.

— Δὲν ξέρω, εἶπε, ἂν κοιμώτανε βαθεῖα.

— Τί μᾶς μέλει!

Κι' ἐξαμογελοῦσε στὸ μεθῦσι του.

— Ἄν ξυπνήσῃ, μὴ βλέποντάς με κοντὰ του, θὰ ὀρμήσῃ ἔξω βάρβαρος καὶ κόκκινος... Ἄς ξαναγυρίσωμε...

— Ὅχι, εἶπε, στρέψε τὸ πρόσωπό σου στὸ φεγγάρι, γιὰ νὰ βυθιστῇ στὰ μάτια σου...

— Ἐλα, ἀγαπημένε μου, δὲν ξέρω ἂν κοιμώτανε βαθεῖα...

Ἄξαφνα, γύρισε. Κάποια πνοὴ βουβαλιῶν γέμιζε τὸν ἀέρα.

— Ἀκούε, ἀγαπημένε μου;

Βήματα ἀκούστηκαν. Καὶ ὁ Μίρκο, σκοτεινός, ἄγριος, ὄχι μακριὰ ἀπ' αὐτοὺς, λύγισε, ἔτοιμος νὰ ὀρμήσῃ σφυρίζοντας βραχνά...

— Ὁ Τούρκος! Τὸ μαχαῖρι!

Ὁ Χουσεΐν στάθηκε μπρὸς στὴ Μαρτόνα καὶ εἶπε:

— Λοιπὸν, σὲ περιμένω...

Ὁ ἄλλος κρατοῦσε τὸ μαχαῖρι του ἀνοιχτό. Ἐβγαλε κι' αὐτὸς τὸ δικό του.

Ἡ Μαρτόνα τοὺς κύτταζε ἀπὸ τὸν τοῖχο.

Καὶ ἐνῶ τὰ μαῦρα βουνὰ δροθάναν τὶς κορφές τους, κάτω ἀπὸ τὸν ἕνα-στρο οὐρανό, μπροστὰ σ' αὐτὴ καὶ γι'

αὐτὴ δυὸ ἄνθρωποι θὰ σφαζόντανε.

Ὁ Μίρκο ὀπισθοχώρησε λίγο κι' ὤρμησε. Ὁ Χουσεΐν οἰχτήκε ἀπὸ τὸ πλάι. Ὁ Βούλγαρος προφυλάχτηκε. Μὰ σὲ λίγο ὤρμησε σὰν καταπέλτης, μὲ τὸ κεφάλι κάτω, καὶ ὁ Τούρκος δὲ μπόρεσε νὰ τὸν ἀποφύγῃ. Τὸ χτύπημα τὸν ἔροϊζε χάμουν. Ὁ Μίρκο ἔπεσε ἐπάνω του. Ἐπάλεψαν μὲ λύσσα, κύλισαν, δαγκάθηκαν. Ὁ ὁδηγὸς τῶν βουβαλιῶν, πού ἡ δύναμή του ἦταν τρομερή, κατῳρῶσε νὰ ξεφύγῃ καὶ πιάνοντας μὲ τὸ γόνατό του τὸ στήθος τοῦ Τούρκου, ἔσφιξε, μὲ τὰ ρικνὰ καὶ μαλλιαρὰ γέγρια του, τὸν λαιμὸ τοῦ ἀντιπάλου του πού ἀνώφελα ἀγωνίστηκε καὶ πέθανε.

Τὰ μάτια βγαίνουν ἀπὸ τὶς κόγχες τους. Τὸ στόμα του ἦταν συσπασμένο. Καὶ τὸ φεγγάρι, γαλήνιο, φώτιζε τὴ νεκρικὴ αὐτὴ μορφή, τόσο συνταραχτικὴ στὴ θέα της, πού ὁ Βούλγαρος σηκώθηκε τρομαγμένος κ' ἔκανε τὸ σταυρό του!

Στράφηκε πρὸς τὴ γυναῖκα του. Ἀκίνητη στὸν τοῖχο φαίνονταν πέτρινη. Τῆς εἶπε:

— Ἀκολούθησέ με!

Ἀνάμεσα σὲ δυὸ βράχους, σὲ μιὰ γωνιὰ σκοτεινὴ, τὰ κοράκια μέρες τρώγανε τὸ σῶμα τοῦ Χουσεΐν.

Κανεὶς δὲν ξανάδε τὴ Μαρτόνα. Τί ἀπέγινε;

Τὸ χωριὸ σιωποῦσε. Ὁ Μίρκο ἀπέφρευγε ὅλους κ' ἐξακολουθοῦσε νὰ τρέμῃ, μόνος, στὸ ἔρημο φτωχικὸ του σπήτι, ὅταν ἐρχότανε ἡ νύχτα.

Λίγον καιρὸ ἀργότερα, μιὰ τριανταφυλλιά βλάστησε στὸ λειβάδι τῶν ρόδων. Δέσποζε σ' ὅλες τὶς ἄλλες καὶ τὰ λουλούδια της, τὰ πιὸ ἀνοιχτά, τὰ πιὸ λαμπρά, εἶτανε κόκκινα. Τὸ χρῶμα τους θύμιζε στὸν ἥλιο ματωμένες πληγές. Ποτὲ κανεὶς δὲν εἶχε δῆ παρόμοια ρόδα πού φαινόντανε. σὰν τὰ κοιτάζαν, νὰ τρέμουν σὰν χεῖλη ἐρωτευμένης.

Μιὰ γοητὰ μάγισσα, διηγώντας ὅτι σ' αὐτὸ τὸ μέρος ὁ Μίρκο εἶχε σφάζει τὴ γυναῖκα του, ἀφοῦ τὴν ἔσυρε ἀπὸ τὰ μαλλιά, τὸ δνόμασε «Τριανταφυλλιά τῆς ἐρωμένης».

Μπορεὶ κανεὶς νὰ τὴ δῇ καὶ σήμερον ἀκόμα, στεφανωμένη μὲ τὰ λαμπρότερα ρόδα τῶν βουλγαρικῶν κάμπων, πού εἶναι, καθὼς λέγουν, αἰώνια...

Μετάφρ. ΓΕΩΡΓ. Α. ΠΡΑΤΣΙΚΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΚΙΤΣΑ

Ο ΚΛΕΦΤΗΣ

ῥῶτοι μεσ' στὸ χωριό, πλούσιοι, μὲ χτήματα καὶ σπίτια, μὲ ζωντανὰ καὶ μετροτά, οἱ Γιαλαραῖοι μὲ τὸνομα, ἔχουν ἕνα κακὸ συνήθειο..... τὴν κλεψιά. Χρονολογεῖται καὶ ἐγὼ δὲν ξέρω ἀπὸ πότε. Πάππος πρὸς πάππον, κι' ἔχει ὁ Θεός. Ὅλοι τους, ἄντρες καὶ γυναῖκες, μικροὶ καὶ μεγάλοι — πάρε τὸν ἕναν καὶ χτύπα τὸν ἄλλον — παρ' ὅλα τὰ καλὰ ποῦχουν, δὲν μὰβουν — ποῖδες πολὺ, ποῖδες λίγο — νὰ κλέβουν ὅ,τι τοὺς λάχει. Ὁ Γιάννος μόνον ἀποτελεῖ ἐξαίρεση ἀπ' ὅλη τὴν οἰκογένεια, ἀλλὰ τί τῷφελος; Ὅπως ἕνας κούκος δὲν φέρνει ἀνοιξη, ἔτσι κι' ὁ Γιάννος δὲ θὰ μπορέσῃ ποτέ, ὅσο κι' ἂν παλαῖσῃ, νὰ ἐξαλείψῃ τὸ μάβρο στίγμα τῆς γενιᾶς του.

Οἱ χωριανοὶ — ἀπὸ συνήθειο κι' αὐτοὶ στὸν πλοῦτο — σκύβουν στὸ πέραςμα τῆς κλεφτοφραμῆς τοῦ Πέτρου Γιαλαρῆ καὶ μὲ ψεφτοσεβασμὸ διπλοχαιρετᾶνε ταπεινὰ καὶ μὲ στοργὴ καὶ τρανὴ ἀγάπη παραβγαίνουν στὶς παρέες, μὲ χίλια δυὸ κομπλιμέντα, ποῖς νὰ πρωτοκαλέσῃ τὸ Γιάννο.

— Καλὴ σου μέρα, Γιάννο μου, ὁ ἕνας.

— Καλῶς τὸ λεβεντονεῖο, ὁ ἄλλος. Κι' ὁ καφετζῆς, μὲ δυνατὴ φωνή, καλεῖ τὸ παραπαῖδι του μὲ τρόπο πού ν' ἀκουστῇ κι' ἀπ' τοὺς πελάτες τ' ἀντικρινοῦ καφενέ.

— Μιὰ καρέκλα στ' ἀρχοντόσπουδο.

Καὶ μὲ χαμόγελο στὸ Γιάννο.

— Καλημεροῦδια. Τί θὰ πᾶρῃ τὸ παλληκάρι;

Ὅσο ὅμως κι' ἂν φαίνονται διαχρητικοί, ἕνας κάποιος δισταγμὸς τοὺς κυφολεῖ πὼς κι' ἀφτὸς ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ κἀνῃ τὸ θάμα του καὶ τοὺς ἀκούς συχνὰ νὰ λένε.

— Ποῖς ξέρεῖ τί θεατρῖνος εἶναι!

Θὰ τοῦ πονᾷ τὸ δόντι καὶ φυλάγεται. Ἔτσι εἶναι οἱ νέοι τὴν σήμερον ἡμέρα, τὸ ὁποῖον ὑποκρισία, ψεφτιά κι' ἐπίδειξη.

— Οὔ παλὰ δουλειὰ μας κόσκινα, μαθές. Ἔτσι εἶναι ὅπως τὰ λὲς τοῦ λόου σου. Σὰν παντρεφτῇ τότε σοῦ λέω γῶ, ἂν θάναῖ διαφορετικὸς ὁ Γιάννος ἀπὸ τοὺς ἄλλους, Ἄμ εἶναι νάχη μπέσα κανεὶς σὲ τέτοια μουλωχτά; Καὶ θέλανε νὰ σοῦ τὸν κάνουν καὶ ἐπόφτη στὸν ἐξωραϊστικὸ μας σύλλογο.

— Χάχαχούχασα!... χαρὰ στὰ τσανάκια...

Καὶ πολλὲς φορὲς οἱ κουβέντες τους τέλειωναν ἀποφθεγματικά:

— Κατὰ μάνα κατὰ τάτα κατὰ γυνὴ καὶ θυγατέρα.

Κι' ὅμως δὲν πρέπει νὰ πιστέβῃ κανεὶς τὶς κακὲς γλώσσες, γιατί ὁ Γιάννος ἦταν πάντα καλὸ παιδί, τὸ καμάρι μὲ μιὰ λέξη τοῦ χωριοῦ.

Ἐνα πρωῒ — χαρὰ Θεοῦ — σούσουρος πολὺς. Κόσμος πηγανοέρχεται, σταβροκοπιέται κι' ἀναρωτιέται:

— Καὶ τὸν εἶχαμε γιὰ καλὸ πού λές. Ναι ἀλήθεια, ὁ Γιάννος ντέε.

— Ὁ Γιάννος μωρὲ τέτοιο πράμα; Σῶπα ντέε, καὶ σὺ καὶ τὴς ξυλόπροκες σου.

— Ναι, γιὲ μου, ὅπως μὲ βλέπεις καὶ σὲ βλέπω, βγῆκε ντελάι. Δὲν ἀκούσες τὸ γυφί - Ἀποστόλη τί τσαμπούναγε τόσην ὥρα;

Κι' ἕνας ἀργοπορημένος:

— Τί τρέχει μὲ τὸ Γιάννο; Καμμιὰ προβατίνα δίχως ἄλλο;

Ὁ τύπος τοῦ χωριοῦ, ὁ γυφί - Ἀποστόλης, διεκίνησε πρωῒ - πρωῒ:

— «Ψὲς τὸ βράδυ, ὁ γυφὶς τοῦ Πέτρου Γιαλαρῆ, ὁ Γιάννος, ἔκλεψε τὴν κόρη τῆς μαμῆς...».

ΝΩΤΙΑΣ ΕΡΗΜΟΣΤΡΑΤΗΣ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

π' τὸν οὐρανὸν ψηλά ἡ ἀγαπημένη νεκρὴ θὰ εὐλογοῦσε αὐτὴ τὴ θυσία ποὺ θάκανε ἡ κόρη τῆς γιὰ ἓνα δυστυχισμένο ἀπосто, στὸν ὁποῖον ἡ θεία εἰκόνα μποροῦσε νὰ φέρῃ ἀνακούφιση καὶ παρηγορία μέσα στὴ φοβερὴ νύχτα ὅπου δίχως ἄλλο παραδέρνε ἡ ραγισμένη ψυχὴ του. Αὐτὴ ἡ μεταμέλεια ἐγίνε γιὰ τὴ Μυρτώ ἓνας ἀληθινὸς πόνος. Αὐτοῦ θάδινε τὸ σταυρὸ στὴν κόμησά Ζολανγί παρακαλώντας τὴ νὰ τὸν προσφέρει στὸ γιό της. Ἄν εἶχε τὴν τόλμη, θὰ τὸν πῆγαινε μόνη παρὰ τὸν κείνο τὸ βράδι στὸν πρίγκηπα Milca.

Ἀλλὰ ἡ Καταλία, ποὺ ἦρθε ἐκ μέρους τῆς κόμησας νὰ μάθῃ νέα της καὶ νὰ τὴν περιποιηθῇ, τὴν ἐπληροφόρησε πὼς ὁ πρίγκηπας ἦταν κλεισμένος μες στὸ γραφεῖο του ἐργασίας μὴ θέλοντας νὰ ἀλλάξῃ θέσιν μὲ κανένα λόγο.

Ἡ Μυρτώ, ἐπληρώθηκε στὸ κρεβάτι χωρὶς νὰ δεχτῇ καθόλου τροφὴ. Ὁ λαϊμός, σφιγμένος ἀπ' τὴν κούραση καὶ τὴ στενοχώρια, μὲ δυσκολία κατάπιε τὸ καταπραϊντικὸ ὕγρὸ ποὺ τῆς ἔφερε ἡ Καταλία... Κι' οἱ ὄρες κυλοῦσαν, ἀργὰ πολὺ, μὴν ἀφήνοντάς της παρὰ τὴν αὐπνία, γεμίζοντας τὸ μυαλό της μὲ μιὰν ἀπροσδιόριστη ἀγωνία.

Τὴν αὐγὴ, τὸ σῶμα της ἦταν λιγανά ξαποσταμένο, ἀλλὰ τὸ κεφάλι της ἦταν πιὸ κουρασμένο ἀπὸ τὴν προηγούμενη μέρα. Ἐνα εἶδος νευρικῆς ἀνησυχίας συνετάρασε τὴ Μυρτώ, τὴν τόσο ἡσυχὴ, τὴν τόσο μετρημένη τῆς ἄλλες φορὲς, καὶ στὸ τέλος τὴν ἀνάγκασε νὰ σηκωθῇ. Ἄνοιξε τὸ παράθυρό της, ὁ ἀέρας τῆς αὐγῆς, δροσερὸς κι' ἐλαφρὸς, τῆς ἔκαμε καλὸ, καὶ σκέφθηκε πὼς ἓνας προῖνός περιπατοῦς θὰ κατεπαύετο ἴσως τὰ ὑπερρεθισμένα της νεύρα, ὅσοι ἀπὸ τὴν ἐπίτονη δοκιμασία τῶν περασμένων ἡμερῶν. Ντύθηκε, ἔρριξε ἓνα πανωφόρι στοὺς

ὤμους της καὶ κατέβηκε, χωρὶς νὰ συναντήσῃ κανέναν μες στὸν κήπο ποὺ κοιμόταν ἀκόμα, ἴσαμε μιὰ πόρτα τῆς ὑπηρεσίας, ἀπ' ὅπου ἔβγαине ἀπ' τὸν πύργο ὅταν ἡ κόμησσα Zolanyi εἶχε ξένους καὶ ἡ Μυρτώ δὲν ἤθελε νὰ διακινδυνεύσῃ τὴ συνάντησή τους.

Ὁ ρόδιος πέπλος τῆς αὐγῆς ἀπλωνόταν ἀργὰ, ὁ ἥλιος ἄρχισε νὰ ρίχνῃ ἀχτίδες, πολὺ γλυκός, ἰριδίζοντας τὶς δροσοσταλίδες τῆς σπαρμένης στὶς φυλλωσιές τοῦ πάρκου καὶ κάνοντας νὰ σπινθηροβολῇ τὸ γυάλινο διάφραγμα τῶν θερμοκηπίων. Ἡ δροσερὴ αὐρα δυνάμωνε λιγάκι τὰ κουρασμένα νεύρα τῆς Μυρτῶς, ἐξαλάφρωνε τὸν πόνο τοῦ ὀδυνηροῦ κύκλου ποὺ τῆς ἔσφιγγε τοὺς κροτάφους...

Ἐπῆγαινε ἔτσι πρὸς τὸν ἑλληνικὸ ναό. Ἐκεῖ, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, θὰ ξαναβρίσκει τὴν ἀνάμνηση ἐκείνου ποὺ τώρα ἦταν ἀγγελοῦδι κοντὰ στὸ Θεό. Ἐκεῖ μποροῦσε νὰ ξαναφέρει στὴ μνήμη της μὲ μιὰ καταθλιπτικὴ εὐχαρίστηση τῆς ὥρες τῆς κάποτε θλιβερῆς, μὰ τόσο συχνὰ παρήγορες, ποὺ πέρασε κοντὰ στὸ ἰδιότροπο καὶ τρυφερὸ παιδί, στὸ ὁποῖο εἶχεν ἐξασκῆσει μὲ μόνη τὴ γοητεία τοῦ βλέμματός της, μὲ τὸ χαμόγελό της, μὲ τὴ στοργικὴ σταθερότητά της μὴ ἐπίδραση κάθε μέρα καὶ πιὸ δυνατὴ, καὶ ποὺ τὴν εἶχε ἀγαπήσει σὲ σημεῖο νὰ ἀνακατεῖ τὸ ὄνομα τοῦ δικῆς της μὲ τοῦ πατέρα του στὰ τελευταῖα λόγια του.

Ἡ Μυρτώ εἶχε πάρει ἓνα μονοπάτι ποὺ τὴν ὀδηγοῦσε στὴν ὄχθη τῆς μικρῆς λίμνης. Πέρασε γύρω ἀπ' αὐτὴ καὶ πλησίαζε πρὸς τοὺς μαρμαρίνους τοίχους τοῦ ναοῦ... Ἀπάνω στὸ χῶμα ποὺ ἦταν σκεπασμένο μὲ μιὰ πυκνὴ βελούδινη χλόη τὸ ἐλαφρὸ τῆς βῆμα γλιστροῦσε, ἀθόρυβα...

Ἐφτάσε στὴ βάση τοῦ περιστυλίου καὶ σταματήσε μὲ μιὰς... Κάποιος εἶχε πάει πρὶν ἀπ' αὐτὴ σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος ποὺ ἀγαποῦσε ὁ Karoly. Ὁ πρίγκηψ Αγραδ σκεκόταν ὁρθός, ἀκουμπισμένος σὲ μιὰ κολῶνα τοῦ περιστυλίου, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα καὶ τὰ μάτια καρφωμένα στὸ μέρος τοῦ λειβαδιοῦ ὅπου βρισκόταν συνήθως ἡ κουνιστὴ πολυθρόνα τοῦ Karoly. Μιὰ ἀχτίδα τοῦ ἡλίου, γλιστρώντας λοξὰ στὶς κολῶνες, φώτιζε τὸ γλωμὸ πρόσωπό του ποὺ ἦταν σκαμμένο ἀπὸ μιὰ ἀνέπιπτη θλίψη...

Ἄξαφνα ἔμπλεξε τὰ μπράτσα του κι' ὁ

ἥλιος χτύπησε, στὸ δεξιὸ χέρι του, ἓνα λαμπρὸ ἀντικείμενο...

Ἡ Μυρτώ εἶχε δῇ, εἶχε καταλάβει... Πετάχτηκε ἀμέσως, πήδησε τὰ σκαλιά μὲ μιὰ κραυγὴ ἀγωνίας...

Ἐκεῖνος γύρισε πίσω ἀπότομα καὶ ὀπισθοχώρησε λίγο βλέποντάς τὴν νὰ ὀρθώνεται μπροστά του, γλωμὴ σὰν πεθαμένη, μὲ τὰ μάτια διεσταλμένα ἀπὸ τὴ φρίκη καὶ τὴν ἐπίπληξη.

— Ἐσεῖς!... ἔσεῖς!... ἔκαμε πνιχτά. — Πρίγκηψ!... ὦ! Τί πηγαίνετε νὰ κάμετε; μουμουρίζε ἐκεῖνη μὲ μιὰ ἀχαρκτηρίστη ἐκφραση πόνου.

Μιὰ φλόγα ὀργῆς πέρασε ἀπ' τὸ βλέμμα τοῦ πρίγκηπος.

— Τί ἤρθατε νὰ κάμετε ἐδῶ; τὴ ρώτησε μὲ βιαιότητα. Ἀφήστε με... Φύγετε! — Γιὰ ν' ἀφήσω νὰ συμπληρωθῇ τὸ δυστύχημα! εἶπε ἐκεῖνη μὲ μιὰ κραυγὴ ἀγανακτήσεως. Ὁχι, ὄχι, αὐτὸ δὲ θὰ γίνῃ!

— Θὰ γίνῃ, ἀφοῦ τὸ θέλω ἐγώ... γιατί ἡ ζωὴ δὲν εἶναι τίποτα πιά γιὰ μένα, τώρα. Νομίζετε πὼς μπορῶ νὰ ζῶ χωρὶς αὐτόν, τὸν πολυαγαπημένο μου!... Ὁχι, ὄχι, αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο, καὶ πρέπει νὰ λείψω κι' ἐγώ... Φύγετε γρήγορα... Ἄν δὲν ἐφτάνατε ἐσεῖς, θάχα πιά τελειώσει.

— Σὰς ἱκετεύω! φώναξε ἐκεῖνη σμίγοντας τὰ χέρια της, ταραγμένη ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐκδίωξη τῆς παθητικῆς ὀδύνης ὅπου ἐνιῶθε νὰ ἐπικρατῇ μιὰ ἀνέκκλητη ἀπόφαση. Εἰστε χριστιανός, μὴ λησμονεῖτε τὴν ψυχὴ σας!... ὦ! σὰς παρακαλῶ, τοῦ εἶπε μ' ἓνα λυγρό.

Τὸ σῶμα τοῦ πρίγκηπος ταράχθηκε, τὰ χαρακτηριστικά του συνεσπάσθησαν γιὰ ἓνα δευτερόλεπτο... Καὶ ἄξαφνα, μιὰ λάμψη τρομεροῦ θυμοῦ πέρασε ἀπ' τὸ βλέμμα του...

— Ὁχι, ὄχι, δὲ θὰ μὲ νικήσετε! Θέλω νὰ πεθάνω, δὲν εἶστε πιὸ δυνατὴ ἀπὸ μένα... Φύγετε σὰς εἶπα! Ἐκεῖνη ἀναστηλώθηκε, μὲ τὰ μάτια ἀστραφτερά, τὸ κεφάλι ὑψωμένο...

— Ὁχι, θὰ μείνω! Θὰ ἰδοῦμε ἂν θάχετε τὸ θάρρος νὰ σκοτωθῇτε μπροστά μου! Νομίζετε λοιπὸν πὼς μ' αὐτὸ τὸ ἔγκλημα θὰ ξαναβρῆτε τὸ γιό σας κοντὰ στὸ Θεό;... Καὶ δὲ συλλογίζεσθε πὼς ἐνεργώντας ἔτσι δὲν εἰσθε παρὰ ἓνας ἀνάνδρος;

Μιὰ ἐπιφώνηση μανίας ἔξφυγε ἀπ' τὰ χεῖλη τοῦ πρίγκηπος, τὸ δεξιὸ του χέρι

ὑψώθηκε, μιὰ ἐκπυρσοκρότηση ἀκούστηκε...

Ἡ Μυρτώ εἶχε κάνει μιὰ ἀπότομη κίνηση πρὸς τὰ πλάγια κι' ἡ σφαῖρα μόλις τὴν ἄγγισε... Σχεδὸν λιπόθυμη ἀπὸ τὴ συγκίνηση καὶ τὴ φρίκη, ἡ νέα ἔπεσε στὸ τελευταῖο σκαλὶ τοῦ περιστυλίου.

— Μυρτώ! Ἦταν μπροστά της, γονατισμένος στὰ μαρμαρίνα σκαλιά, κρατώντας τὰ χέρια της μὲ τὰ δικά του, τὸ βλέμμα του γεμάτο τρόμο κι' ἀγωνία ἦταν κολλημένο στὸ πρόσωπό της, πὸ λευκὸ κι' ἀπ' τὶς μαρμαρίνες κολῶνες...

— Μυρτώ, πληγωθήκατε; — Ὁχι, δόξα σοι ὁ Θεός, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνη ἀδύνατα.

— Τί ἄθλιος ποὺ εἶμαι! εἶπε ἐκεῖνος μ' ἓναν τόνον βαθεῖας ἀπελπισίας. Ἐσεῖς!... ἔσεῖς ποὺ δώσατε ὅλη τὴν ἀφοσίωσή σας στὸ παιδί μου!... Ἐσεῖς ποὺ διακινδυνεύσατε τὴ ζωὴ σας γι' αὐτό!... Μυρτώ, θὰ συγχωρήσετε καμμιά φορὰ αὐτόν, τὸν δυστυχισμένο τρελλό!... Γιατί τρελλάθηκα ἀπ' τὸν πόνο μου, ἔτσι μὲ μιὰς, ὅσοι ἀπ' αὐτὴ τὴ φρικτὴ νύχτα ὅπου ἔβλεπα ἀδιάκοπα τὴν ἀγάπη μου, τὸν Karoly μου.

— Naί, δὲν ἤσατε σεῖς ὁ ἴδιος, τὸ εἶχα καταλάβει, τοῦ εἶπε ἐκεῖνη γλυκά. Ἐγώ, δὲν ἔχω τίποτε νὰ σὰς συγχωρήσω... Δὲν προσεβλήθηκα, πρίγκηψ, ἀπὸ τὴν ἐκρήξη τῆς ἀπελπισίας σας.

— Δὲν τὸ πιστεύω πειά, τῆς εἶπε μ' ἓναν τόνο ὅπου ἡ Μυρτώ αἰσθάνθηκε νὰ κυριαρχῇ μιὰ βαθεῖα πίκρα.

Δάκρυα κύλησαν ἀπ' τὰ μάτια τῆς Μυρτῶς, τὰ χέρια της τρεμοκάλισαν λίγο μέσα σ' ἐκεῖνα τοῦ πρίγκηπος...

— Ὁρίστε, αὐτὴ εἶναι ἡ μεγάλῃ δυστυχία σας! τοῦ εἶπε μὲ φωνὴ πνιγμένη ἀπ' τὴ μεγάλη συγκίνηση. Ἄν εἶχατε τὴν πίστη, ὁ πόνος σας θὰ περνοῦσε γρήγορα... Ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα δὲ μπορῶ νὰ πιστέψω πὼς ἐσεῖς, μὲ χριστιανικὴ ἀνατροφή μεγαλωμένοι, δὲ διατηρήσατε στὸ βάθος τῆς καρδιάς σας μιὰ μικρὴ τοῦλάχιστο σίθια!

Εἶχε σηκωθῇ κρατώντας πάντα τὸ ἓνα χέρι τῆς νέας, τὸ γαληνεμένο του βλέμμα περιέβαλλε τὸ ὠραῖο θλιμμένο πρόσωπο ὅπου ἔλαμπε ἡ διάπτυξη καὶ τόσο θερμὰ χριστιανικὴ ψυχὴ τῆς Μυρτῶς...

— Δὲν ξέρω, μουμουρίζε ἐκεῖνος σκεπτικὰ. Ἡ καρδιά μου ἔχει γίνῃ σκληρὴ, ἡ ψυχὴ μου εἶναι σκοτισμένη... Ἀλλ' ἀρκετὰ μιλῆσαμε γιὰ μένα, πρέπει νὰ σκεφθοῦμε καὶ γιὰ σὰς. Καὶ τρέμετε τόσο πολὺ, καημένο παιδί!

— Δὲν εἶναι τίποτε... Εἶμαι παραπολὺ εὐαίσθητη ἀπὸ κάμποσες μέρες ἐξαιτίας ἀπ' τὴν κούραση, θαρρῶ...

— Naί, ἐξαντλήσατε τὶς δυνάμεις σας γιὰ κείνον, καὶ νὰ ποὺ ὁ πατέρας του σὰς εὐχαριστεῖ!... Μυρτώ, θὰ πάω νὰ φωνάξω τὸ δόκτορα Χεντάι...

— ὦ! ὄχι! εἶπε ἐκεῖνη ξορηρά. Δὲν εἶναι ἀγάπη νὰ μάθουν οἱ ἄλλοι ὅτι συνέβηκε.

— Εἰστε πολὺ εὐγενικὴ, τῆς εἶπε μὲ συγκίνηση. Ἀλλὰ δὲ θὰ δεχτῶ νὰ μείνῃ ἀκροστέατη ἡ ὑγεία σας. Ὁ γιαιτὸς θάνα ἐχέμυθος...

— Σὰς βεβαιῶνω πὼς εἶναι περιττό. Θὰ γυρίσω ἴσυχ στὸν πύργο...

(Ἀκολουθεῖ)

ΣΩΤΗΡΗ ΣΚΙΠΗ

ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΣ ΜΟΡΦΕΣ

τέχνη ἢ προσωπικὴ τοῦ Σπήλιου Πασαγιάννη μόλις ἀρχίζει δυὸ-τρία χρόνια πρὶν τοῦ θανάτου του. Τὴν μεγάλο κρίμα ποὺ τὸ διάστημα τοῦ στάθηκε τόσο μικρὸ γιὰ νὰ μᾶς δώσει ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερα δείγματα μιᾶς σκέψης ποὺ εἶχαν ἀρχίσει νὰ ὀριμάζει. Καὶ τί μεγαλύτερο ἀκόμα κρίμα ποὺ δὲν ἔζησε πιὸ πολὺ γιὰ νὰ ξεδιπλωθεῖ καὶ ποὺ πέρα καὶ νὰ φτάσει στὴν τελειότητα, ποὺ τόσα σημάδια στὰ ἔργα του δείχνουν πὼς δὲ θ' ἀργοῦσε.

«Ὁ Ἀγελαδάρης» τοῦ εἶνε ἀπ' αὐτὰ τὰ ποιήματά του. Ἀπ' αὐτὰ δηλαδὴ ποὺ ἀναγγέλλουν τὴν ἐπιστροφή τοῦ ποιητῆ στὸν αὐτὸ του, ὅσοι ἀπὸ τόσες μάταιες περιπλανήσεις. Στὸν αὐτὸ του τὸν παλιὸ τῶν «Ἀντιλάλων» χωρὶς τὰ ἐλαττώματά των, ποὺ κι' ἂν κρατᾷ μερικὰ τοῦ ἀκόμα, τὰ περιορίζει στὸ ἐλάχιστο. Διαβάστε ὥστόσο ἓνα κομμάτι ἀπ' τὸν «Ἀγελαδάρη» του.

Εἶχες στὴ φλέβα σου τὸ σπῆρο τοῦ χαμοῦ; Νοστάλγησες τὸν ἥλιο μου ποὺ σ' ἔζησε [παῖδι;

Τοῦ βορικοῦ συνέφου μὴν τρέμεις τὴ φοβέρα, ὁ ἥλιος μου τὸ ἐσκόρπισε.

Στὰ ἑλληνικὰ ἀκρογιάλια τῶρα θ' ἀστράψει ἡ φλόγα τῶν μαλλιών σου. Ἀπὸ τὰ δάση μας εὐωδιασμένος πνέει ἀγέρας κι' ἀπὸ τὰ λουλουδοσπάρτα λειβάδια, καὶ στὴν ὁρμὴ τοῦ δλόγιμα φουσκώνουν τὰ [πανιά

σὰν πλοῖα στήθια ποθερά. Τὰ κύματα γιὰ ἰδέες!

Σὰν ἄλογα ποὺ ἐθέριεσαν στὰ βοσκοπερι- [δόλια

τοῦ λόγγου μας κι' ὁρμῶν στὴν ἀπάντῃ μας ἀπρόχαϊτα καὶ κρουστοχάλινα στοιχεῖά, λές κι' ἀναδράμουν νὰ μᾶς φέρουν τὸ ταχύ- [τερο

στὸ ποθητὸ ἀκρογιάλι. Τάμα πανέμορφο κρατᾷ παρθένας στὸ κεφάλι μὲ τὸ ὑπερῶσιο τὸ κρασι γιομάτες, ὁραιοσκάλλετες λαγῆνες, διὰπλάτα οἱ ὕρες ἀνοιχτές

μὲ τὶς θλιμένες μάνες, ποὺ ἄστρα ντυμένες καρτεροῦν νὰ μὲ χαμπροστολίσουν. Θυμητικὰ τῆς χώρας μου στὴν πανέμνοστην [ἴδρα

σὰν κύκνοι ποὺ ἀρμενίζουν στὴ γαλήνη. Πλέχει ἡ λαχτάρα μου μὲ μάνητα στὴν πλώρα, τὴν ἀγκαλιά μου ἀπλώνω κι' ἡ φωνὴ μ' ἀ- [φῆνει.

Νησιά μου, ἐλισοστέφανωτα, πλεγμένα μὲ [τ' ἀμπέλια,

ἀράδα στήστε τὸ χορὸ στὰ πελαγήσια ἁλῶνια. Τρέμουν οἱ λεφκοφυλλωσιές στὸν ἥλιο, σ' [ἀκρογιάλια

καὶ στὰ κλωνιά μάνες καημὸ λαλοῦν τὰ [χελιδόνια,

κι' ἀπὸ τὸν ἐλαῖωνα μου μὲ ψέλνουν τὰ [τζίτζικια

ποὺ μιὰ λαχτάρα δασικὴ ἐσχύνουν ὡς τὰ [φύκια.

ΕΒΑΔΑ

Στὸν τόπο πᾶμε ποὺ ἀργαλιὸς τοῦ γυρισμοῦ τὸν πέπλο ὑφαίνει. Νὰ τ' ἀουγγεψάσατε βουνά, νὰ τὰ νησιά τ' ἀπροσπεφωμένα.

ΓΕΛΑΔΑΡΗΣ

Τὰ στάχυα λάμπουν, χύνται ὡς τὸ γιὰλὸ μᾶς χρυσὸ ρεῖμα. Καὶ στὰ ἐλαιοστάσια ἐθύμωσαν οἱ θυμάρεις κι' ἀπλώθηκαν τὰ μῦρα τους στὴ στράτα [μας

κι' εὐώδιασαν τὶς ἑσπερές ἀκρογιάλιες.

ΕΒΑΔΑ

Ἀκούω φωνές ἀνθρώπων ποὺ τραγουδοῦν στὴ στεριά καὶ πᾶν ψηλὰ κελαηδιστὲς μὲ τὴν κορυθαλῖνα συντροφιά.

Ἀπὸ ποιήματα σὰν αὐτὸ ὁ Σπήλιος Πασαγιάννης δείχνει πὼς ἐλαττώματα, ποὺ σ' ἄλλους μέτριους ποιητὲς γίνονται ὀλέθρια, σ' αὐτὸν γίνονται προτερήματα. Γιατί εἶναι αὐτὰ ποὺ τὸν κάνουν νὰ ξεχύνεται ὁρμητικὸς καὶ νὰ σπᾷει κάθε σύνορο ποὺ ἔδαλε ἡ παράδοση μεταξὺ στίχου καὶ πεζοῦ λόγου καὶ νὰ τὰ ἐνώνει καὶ τὰ δυὸ σ' ἓνα πρωτότυπο δέσιμο. Γι' αὐτό, δὲν ξέρει νὰ πεῖ κα- νείς πότε γράφει στίχους καὶ πότε γρά-

φει πεζά. Κι' ενώ σέ κείνους φαντάζει σαν πεζογράφος, σέ κάθε κομμάτι πρόζας του προβάλλει ο ποιητής με τους ρυθμούς του και την πρωτότυπη αρμονία του.

Υπ' όψη μου έχω την «Ταυγέτα» του. Δεν εδιάβασα λαμπρότερη λυρική πρόζα. Πρέπει να γυρίσει κανείς στο Maurice de Guerin για ν' απολάβει κατιτί παρόμοιο. Και δέ μου φαίνεται καθόλου παράξενο. Ο γάλλος κι ο Έλληνας ποιητής έχουν πολλά συγγενικά σημεία μεταξύ τους κι ως άνθρωποι κι ως καλλιτέχνες. Έχουν και την ίδια σκληρή μοίρα στην άρρώστια τους που τους θέρισε τόσο νέους.

Μεταφράζω πρόχειρα λίγες γραμμές απ' τή «Βακχίδα» του Γκερέν:

«Ω Βάκχε, ω νιότη αιώνια, Θεέ βαθύ και παντού ξεχειμένο, στους μαστούς μου τ' άχνάρια σου έμάντεφα άμείσως και τις φροντίδες όλες μου τις ένωσα για να τους άφιερώσω στη θεότητά σου. Προς το «Ήλιου την ανατολή» πλανήθηκα μια μέρα, την εποχή που οι άχτιδες του γεμίζουν τους καρπούς μ' ώριμότητα και στα έργα της γής τή στερνή άρετή άπάνω τους βάζουν».

Διαβάστε τώρα και τον ποιητή μας:

ΤΑΥΓΕΤΑ

«Στην αποδεικνύνη ήσυχία, ω άγαθή Ταυγέτα, γνωστικά ρυθμίζεις τὰ βήματά μου. Έδώ άρχίζει ο δρόμος που φέρνει προς την κορυφή. Ο κρύος βαδίζει έμπρός συλλογιστικά κι ακολουθεί το λευκόμαλλον κοπάδι. Σοφά βλέπω τὰ κινήματά τους. Η γαλήνη φωτίζει τὰ κεφάλια, και των δέντρων τὰ πολύμορφα σχήματα φαίνονται ως να νοιώθουν το ήρεμον πλήθος όπου διαδραίνει.

«Ω Ταυγέτα, ποίον άρμόνισμα είναι στα ιερά δάση, για να συγκαλεί τις γαλήνιες πνοές, να εύρουν εκεί τή ζωή της άθανκσίας; Σοφός πιστικός έγώ, έζησα τὰ δράματα της αποκάλυψης σου. Μέσα στους βωμούς, ύψωμένους από πίστη και άγάπη στίς διάφνες κορυφές σου. Έκεί ή ζωή μου άρμονίσθη στην πλαστικήν όμορφιά, όπου αιώνια έργάζεται τής σοφίας σου ή θέληση, ω Θεά.

«Έγεννήθηκα όπου ή όρμή σου όμορφαίνει τὰ πλάσματα, ω Ταυγέτα, από μάνα Λάκαινα, και το πρώτο φίλημά της στο μέτωπό μου σφραγίδα έχάραξεν, όπως στην ψυχόδοχα σπηλιά του Ταινάρου χαράζει στην πέτρα το πολυκαιρινό του νερού δάκρυ, άθάνατης πηγής.

«Έδύξαξα το χυμό των μαστών της από πλήθια άγαθή μεστωμένο, ότι έκάτεχε ή Λάκαινα τή σοφή επιστήμη της μέλισσας, ώστε να συνάξει τὰ βάλσαμα πλούσια για την τροφή μου.

«Και όταν ώρίμασε έντός μου ο σπόρος τής θέλησής της, ήρθε μια νύχτα από των δασών σου τὰ βάθη, ω Θεά, και κρατώντας στα χέρια πολυκέφαλα φείδια, διάγραφε γλυφές στον αιθέρα. Και όπως δεν έγνώριζα των Θεών τὰ νοήματα, έτσι το φόβο δεν είδεν ο νους μου, και τὰ φείδια χαρούμενος έδραξα, κα τὰ έπλεξα γύρω στο λαιμό σου ως πλοκάμους.

«Και ένθους ή μάνα ως άνάδλεπεν, ανασήκωσε έπάνω τὰ χέρια, και τὰ μύρα μου άνάδωσε, των βαθιών μυστικών τὰ γοητεύματα για να κατέχω.

«Τήν άγκαλιά της μου άνοιξεν. Έφάνη ως ν' απλώθη των δασών ή φωνή στην ψυχή μου...».

Θάπρεπε ή «Ταυγέτα» να διαδαστεί ως το τέλος όλόκληρη, γιατί ως το τέλος έτσι είναι φτερωμένη από την ίαμβια πνοή της. Κι' ή γλώσσα του ποιητή σημειώνει έδώ σταθμό γενναίο. Δεν είναι πια ή γλώσσα ή φορτωμένη με τή λαογραφική έκφραση των «Αντιλάων», μα δεν είναι άκόμα κι' ή γνήσια έλληνονόπρεπη που θάγγιζε μια μέρα άν έζούσε. Είναι όμως ή γλώσσα που έδειχνε πώς μόνο αυτός από τους ποιητές τής εποχής του είδε που και πώς θάπρεπε να προχωρήσει. Γι' αυτό πιστεύω άκράδαντα πώς ποιητής που έγραψε την «Ταυγέτα» και κάποια άλλα, ποιήματα ή πεζά, σαν αυτή εξάπαντος και που δεν ξέρω, δεν πεθαίνει ποτέ και μπορεί να σταθεί άφοβα μεταξύ των πρώτων μας ποιητών.

Αλλά στην Ελλάδα δεν ξέρουν τί είναι γενναίο και τί μέτριο. Οι αντί-πρόσωποι του πρώτου είδους είναι καταδικασμένοι, στην εποχή μας τουλάχιστο, να μένουν παραγνωρισμένοι. Δες πώς το πέταμά τους προς τὰ ύψη, είναι ή μόνη αίτία τής παραγνώρισής των. Ποιος έχει φτερά να τους ακολουθήσει; Πάντα όμως έχει κανείς λίγη όρμή μέσα του για να πετάξει προς τους μέτριους, τους δειλούς και να τους υπερβάλει την κάποια αξία τους.

Φταίει το νοικοκυρίστικο και άγαντρο πνεύμα τής εποχής μας. Αυτό που καταδίκασε τή Μικρασιατική Έκστρατεία, χαρρακτηρίζοντάς την ως άποικιακή περιπέτεια. Η όρμή ποιητών σαν του Σπήλιου Πασαγιάννη είναι σά μια Μικρασιατική Έκστρατεία. Κι' ή τραγωδία του έργου τους σαν την καταστροφή

της. Ποιοι να την διακρίνουν και ποιους να συγκινήσει; Τους θαυμαστές τής έτοιμης δόξας;

Μ' άξαναγυρίσω στο θέμα μου. Λέω κάπου στην άρχή πως ο Σικελιανός είναι μαθητής του Σπήλιου Πασαγιάννη. Δεν είναι μικρός έπαινος αυτός. Μόνο που πρέπει και να τ' άποδείξω. Για να το κατορθώσω πρόχειρα, θα κάμω μια σύγκριση. Θα πάρω ένα κομμάτι τής «Ταυγέτας» που είναι γραμμένη σε πρόζα και θα τὸ γράψω σε στίχους και θα πάρω ένα κομμάτι απ' τή «Συνείδηση τής Γής μου» που είναι γραμμένη σε στίχους και θα τὸ γράψω σε πρόζα. Και θάφω τον καθένα που καταλαβαίνει να θγάλει μόνος το συμπέρασμά του.

ΤΑΥΓΕΤΑ

Και το κεφάλι ισοδύναμα έρύθμιζα προς των άνέμων τὰ ρεύματα, ώσάν φείδι όπου ή δίψα τὸ έφλόγιζε, και το στόμα κρατεί άνοιχτό προς τὰ ύψη. Στόν έγκρεμό από θάμβος άν κοίταξε προς έμέ βαθυνόητος ο τράχος έάφνου μ' άδραξε ο πόθος να κατέχε τή σοφή του μανία να σταριώνει το σώμα στην άδυσο. Και νά! έσκιρτοσα στα βράχια, γλυμένα από των κοπαδιών το προαιώνιο πέραςμα. Και νά! στα κλαδιά έγλυστορτοσα τή σάρκα θβε μαλλί αφημένο προβάτο στα φύλλα εώδας ως κρύνο. Στόν χλωρό χόρτον επλάγιαξα πνέοντας δρόσο και μύρο. «Όμια κι' ο ύπνος εώδιαζε άργά την έσπέρα, όταν τ' άστρα πώς εθλεφάριζαν στον άνοιχτό διάπλατο νού μου και τὰ όνειρα ως σειστά περιβόλια μου άνοιγονταν.

Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΤΗΣ ΓΗΣ ΜΟΥ

«...Τὰ μάτια του είτνε μισόκλειστα, σά να φαινότανε ή ματιά μες » απ' το βλέφαρο — όχι όπως μισοκλεί τὰ μάτια το λιοντάρι, που ούτ' έξω του, ούτε μέσα βλέπει, κι' ως άδέ- » βαιον όνειρο βαθιά του κουφοβράζει ή » πείνα — και δεν ξυπνάει παρά για να » χυθεί να σκίσει όμπρός του ό,τι βρε- » θεί — (γιατί έξω από το φλογισμένο » του αποκάρωμα όλα σαλεύουν γύρω » του έχθρικά.) Αλλά καθώς, καταμε- » σίς του κάμπου, όπου φλογίζει ή λαύ- » ρα του μεσημεριού, ένας βράχος άνα- » δράει βωμός, όλης τής ζέστας τον κα- » πνύ — έτσι έτρεμε ο άγέρας όλος κατα- » κόκκινος άπάνω απ' το γυμνό κορμί » του Θεού».

Το πρώτο άνκαι παρουσιασμένο ως πρόζα, είναι ποίημα. Το δεύτερο παρουσιασμένο ως ποίημα, είναι ποίημα. Δεν ξέρω. Ξέρω όμως πως ο Σικελιανός έχει την αξία του.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

Τ. ΝΤΕ ΜΠΑΜΒΙΛΛ

ΜΙΑ ΜΕΡΑ ΜΕ ΤΟΝ ΜΠΑΛΖΑΚ

θα αποτελέσει το θέμα της μικρής αυτής διηγήσεως.

Ήταν ή 25 Ιουλίου 1848. Στο Ίνστιτούτο είχε γίνει μια συνέλευση των λογοτεχνών με σκοπό την επανίδρυσή τής «Έταιρείας των ανθρώπων των γραμμάτων». Έννοείται όμως πώς, όπως σ' όλες τις συνελεύσεις αυτού του είδους, άκούστηκαν πολλοί λόγοι, άλλοι φλογεροί, άλλοι έξυπνοι κι' άλλοι κουτοί, άκούστηκαν έπευφημίες κι' επικρίσεις, και το μόνο που δεν άκούστηκε ήταν μια πραχτική γνώμη. Ένόμιζε κανείς πως από τή συνέλευση αυτή των ανθρώπων του πνεύματος μόνο το πνεύμα έλειπε.

Έγώ, κάθε που άκουγα μια άνόνητη πρόταση, ήμουν έτοιμος να πάρω το λόγο για να πω τή δική μου άποψη, που κατά τή γνώμη μου ήταν ή μόνη λογική και πραχτοποιήσιμη και κάθε που δοκίμαζα να μιλήσω, μ' έπιανε μια αποθάρρυνση και καθόμουνα πίσω στη θέση μου.

Μια απ' τις άπειρες φορές που δοκίμασα να πω τή γνώμη μου χωρίς έντούτες ν' άνοιξω το στόμα, είδα απέγαντί μου έναν άνθρωπο μ' ένα μεγάλο μέτωπο, με μαλλιά καλλυτεχνικά, με μάτια πουδγαζαν φωτιές, με λαιμό ταύρου. Δεν δυσκολεύτηκα ν' άναγνωρίσω το συγγραφέα τής «Ανθρώπινης Κωμωδίας».

Αλλά κι' αυτός με πρόσεχε απ' το βλέμμα του φαινότανε πως διάβαζε τί σκεπτόμουνα, σαν το κεφάλι μου νάταν άνοιχτό και νάδλεπε απ' εθείας το μυαλό του. Σε κάθε σκέψη πουκκανα, έδλεπα στο πρόσωπό του να ζωγραφίζεται ή επιδοκιμασία, ή μομφή, ή συμπάθεια, ή ενθάρρυνση, ή είρωνεία. Κι' όταν με το κηλό τελείωσε ή συνέλευση κι' ή «σεβαστή όμύγηρις» διαλύόταν, αίσθάνθηκα στην έξοδο ένα χέρι — το χέρι του Μπαλζάκ — να περνάει κάτω απ' το δικό μου και να συνεχίζει μια συνομιλία που δεν είχε άρχίσει ποτέ. «Έχετε δικιο, μου είπε ο Μπαλζάκ,

άπαντώντας στη σκέψη μου, χωρίς έγώ να του την εκφράσω, ο σκοπός δεν είναι ν' αλλάξουν μερικά μυχιλμπίδια, αλλά να γκρεμιστή συθέμελα όλο το οικοδόμημα και να χτιστή πίσω απ' τήν αρχή». Και μου άνέπτυνε τήν άποψη του με μια δύνامي λογικής, μ' ένα πλούτο εικόνων που μόνο ο συγγραφέας τής «Ανθρώπινης Κωμωδίας» μπορούσε να βρη. Η όμιλία του με συνάρπαξε, οι σκέψεις του περνούσανε πέρα για πέρα το κεφάλι μου σαν σαίτες, και μου δείχνανε τόνα ύστερα από τ' άλλο το παρελθόν, το παρόν, το μέλλον τής φιλολογίας, το παληό της ύψος, όταν άπετείετο σε περιορισμένο κοινό, την αυριανή της κατάπτωση, όταν ή πολυτέλεια σκεπάσει τή φιλολογική αξία.

Τον άκουγα χωρίς να πω λέξη, χωρίς ν' άνοιξω ούτε μια φορά το στόμα μου. Κι' όμως μη νομίζετε πως ή πολύωρη αυτή συζήτηση ήταν ένας μονόλογος. Καθόλου! Ήταν μια συζήτηση ζωηρή, με άπαντήσεις, με αντιρρήσεις, μόνο που πριν πω τίποτα ο Μπαλζάκ μάντευε τί σκεπτόμουνα, το διάβαζε μάλλον, κι' άπαντούσε πριν ή σκέψη μου έκδηλωθεί με λόγια.

Δεν άνεγνώριζα πια τον έαυτό μου: οι πνευματικές μου δυνάμεις είχαν δεκαπλασιασθεί, εκατονταπλασιασθεί: γιατί ενώ ο Δάσκαλος ηηδύσε απ' τόνα θέμα στ' άλλο χωρίς διάμεση, το πνεύμα μου τον παρακολουθούσε. Τὰ διάμεση που θά ήταν περιττά και θα χρειαζόντουσαν πολλές εξηγήσεις, γραφόντουσαν μόνα τους καθαρά στο μυαλό μου: δεν τὰ μάντευα, τάδλεπα!

Προχωρούσαμε διαρκώς. Περνούσαμε, τή μια μετά την άλλη, τις διάφορες συνοικίες χωρίς να κουραζόμαστε, χωρίς να καταλαβαίνουμε πως ο καιρός περνούσε. Είχαμε χάσει τήν έννοια του χρόνου και του χώρου. Τή μια στιγμή βλέπαμε γύρω μας τους παληούς τοίχους, τους κακοντυμένους διαβάτες, τή μοναξιά των μακρινών συνοικιών, τήν άλλη τις πλούσιες βιτρίνες, τὰ κέντρα, τὰ καφενεία φωτισμένα από μυριάδες φανάρια. Τότερα τήν ήσυχία και το πλατεί πεζοδρόμιο τής συνοικίας τής Μπαλζακικής και τήν άλλη στιγμή το θόρυβο τής συνοικίας του Αγίου Αντωνίου.

Πολλές φορές άνεδήκαμε σε διάφορα σπίτια. Τί να θέλαμε; Μου φάνηκε πως θάταν του Μπαλζάκ, πως ήταν μερικά από τὰ διάφορα σπίτια του: πουθενά όμως δεν καθίσαμε.

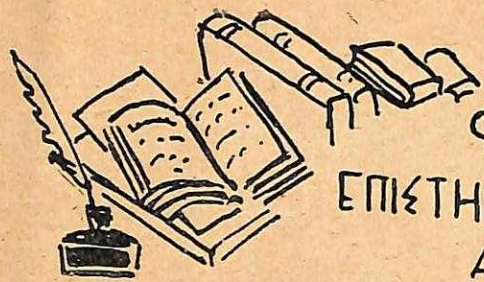
Θυμάμαι στο Καρτιέ Λατέν ένα είδος φοιτητικού δωματίου μ' ένα άσπρο ξύλινο τραπέζι φορτωμένο χειρόγραφα γεμάτα στυπώματα, στον τοίχο το πορτραίτο μιας γυναίκας. Άλλού έδλεπα πολυτελή έπιπλα ντυμένα με άσπρο ατλάζι με πολύχρωμα κεντήματα που παρίσταναν πουλιά και λουλούδια. Άλλοτε μιλώντας μου για την Κα Έσπάρ, μουλεγε για να μου παραστήση το μέρος όπου ξετυλίχτηκε ή υπόθεση: «Ένα σαλονάκι σαν αυτό», κι' έγώ παρατηρούσα τότε πως μπαίναμε σ' ένα σαλόνι.

Οι δρόμοι, οι πλατείες, τὰ σοκάκια περνούσαν, αλλά δεν τάδλεπα, συνεπαρμένος απ' τήν άτέλειωτη συζήτηση του Μπαλζάκ που μουδειχνε σε μια αδιάκοπη διαδοχή σκηνών τις θεογονίες, τις τιτανομαχίες, τους Σελευκίδες, με τάρματά τους τὰ ξεμμένα με τίγρεις, τήν Αίκατερίνη των Μεδίκων, τον Ναπολέοντα, τὰ γραφεία μιας έφημερίδας, τις έρήμους τής Αφρικής, τήν Βενετία τρελλή κι' αίματοδαμμένη, τήν Ανθρώπινη Κωμωδία ζωντανή, φυσική. Είδα τον Μαρσαί να κυβερνά τήν Εύρώπη και τις γυναίκες, τή Ζωρς Σάντ σε ήλικία τριάντα έτών, και τον Βιντόκ-Βωτρέν, τον αυτοκράτορα των καταναγκαστικών με τὰ χαρέμια του και τους Μαμελούκους του.

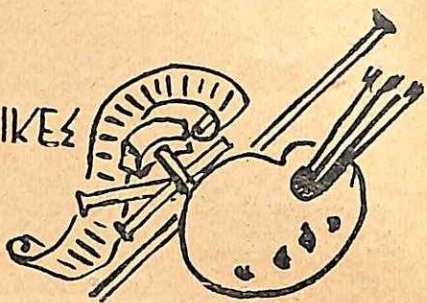
Σε μια στιγμή μπήκαμε στο θέατρο τής Πύλης του Αγίου Μαρτίνου. Αν έδινόταν μια συνειδημένη παράσταση, θάχα πεθάνει από τήν κούραση. Εδύχωσε που δινόταν το «Γράγκανταμπάς», κι' οι έπευφημίες, τὰ σφυρίγματα, οι άπειλές διέσχιζαν τήν άτμόσφαιρα.

Όταν όμως έπεσε ή αυλαία, αίσθάνθηκα μια διαβολέμενη πείνα. Δεν ξέρω τί μου είπε να πάω σ' ένα έστιατόριο όπου συγγάζανε τότε οι άνθρωποι των γραμμάτων. Μπήκα και διευθύνθηκα σ' ένα σαλονάκι όπου μ' έπερίμενε καινούργια έκπληξη! Σ' ένα τραπέζι ήταν στρωμένες δυο θέσεις και στη μια βρισκόταν ο Μπαλζάκ! Κάθησε, μου λέει, ή σούπα είν' εξάσιση και πρέπει να τήν απολύση κανείς σαν φιλή δουκίσσας που τὸ κυνηγάει ένα χρόνο: δεν κάνει να περιμένει ούτε λεφτό».

Τ. ΝΤΕ ΜΠΑΜΒΙΛΛ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ - ΚΑΧΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΟΛΟΝ ΤΩΝ ΚΟΣΜΩΝ

— ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥΣ θριάμβους σημειώνουν στο Λονδόν ο Σασά Γκιτρί, ο γνωστός Γάλλος ήθοποιος, και θεατρικός συγγραφέας και η σύζυγός του, και ήθοποιος επίσης Υβόννη Πρεντάν. Παίζον κυρίως τα έργα του Γκιτρί. Η επιτυχία τους είναι τόσο, ώστε η Λαϊκή Γαλλόφωνη τους επλήρωσεν εκατόν τριάντα χιλιάδες φράγκα για να μετασχεύουν σε μια έσπεριδα της.

— Η ΟΛΟ και στενότερη επαφή του μουσουλμανικού κόσμου με τον Δυτικό πολιτισμό επροκάλεσε μεταξύ των Μουσουλμάνων διανοουμένων, οι οποίοι έως τώρα ήταν απορροφημένοι από τη θεώρηση του ενδόξου παρελθόντος των, μια κίνηση, την οποία ημπορεί κανείς να παρομοιάσει με την 'Αναγέννηση και τη Μεταρρύθμιση του 16ου αιώνα, και η οποία εκδηλώνεται σ' ένα πλήθος έργων φιλολογικών, ιστορικών και θεολογικών κριτικών επί θεμάτων, τα οποία έμειναν έως τώρα υπό την σκέπη του «πίστεως και μη έρευνα».

Μπορεί κανείς να ειπεί ότι το κριτικό πνεύμα εγεννήθηκε μέσα στους κύκλους των διανοουμένων του Ισλάμ.

Ένας Αιγύπτιος σοφός και ιερωμένος, ο καθηγητής 'Αβδ-έλ-Ράφεκ, υπήρξεν ο υποκινητής αυτής της αναγεννήσεως, της οποίας τα αποτελέσματα αναλύει ως εξής, στην 'Επιθεώρηση της 'Αφρικής', ένας Μουσουλμάνος λόγιος:

«Αυτή η πλειάς συγγραφέων επολέμησε με δύναμη, και συχνά με επιτυχία, τη ρουτίνα, την πρόληψη της υπερβολής των αρχαίων και διεκήρυξε πώς το μυστικό της λογοτεχνικής επιτυχίας και της πρόδου έγκειται στην πρωτοτυπία, ή οποία είναι αδύνατη χωρίς να αφεθεί στον συγγραφέα πλήρης ελευθερία. Κατόρθωσαν, όχι χωρίς ζωντανές αντιστάσεις, οι οποίες κινούνται ακόμη, να σπάσει η παλαιά της αραβικής προσώδιας, να εισαγάγουν νέα μέτρα, να ποιήσουν τη ρίμα μέσα στο ίδιο ποίημα, να προσφύγουν σε ειδικές άγνωστες έως τώρα, οι οποίες προδίδουν την επιρροή των Δυτικών λογοτεχνιών.

«Έκαμε κάτι περισσότερο» αγωνίσθηκε να δώσει στη λογοτεχνική παραγωγή ένα φόντο ουσιαστικών και στερεών ιδεών που προσεγγίζουν την αραβική λογοτεχνία προς τις λογοτεχνίες των λαών της Δύσεως».

— Ο ΦΑΣΙΣΤΗΣ διανοούμενος κ. Κούρ-τοιο Μαλακάρε, ο συγγραφέας του έργου «Η 'Ιταλία κατά της Εβρώπης», έπεσσεφεν από τη Ρωσία, όπου είχε κάμει ταξίδι μελέτης, και δημολογεί μια πολύ ενδιαφέρουσα γαμμάτια των σημερινών καταστάσεων των των Σοβιέτ. Ο κόσμος διαδράζει πολύ περισσότερο από πριν, λόγω «της αγωνιώδους θλίψεως της υποχρεωτικής συμβιώσεως και λόγω της ανάγκης μονώσεως και μοναξιάς, τουλάχιστον πνευματικής, την οποία ο κομμουνισμός, τιθέμενος εις εφαρμογήν, γεννά στην ψυχή όλων των σκεπτομένων υπαρκτών».

«Ελλείπει άλλης ψυχικής συντροφιάς, προσπαθούν να προσεταιρισθούν το βιβλίο. Ποτέ δεν παρουσιάσθη τόσο ζήτησις βιβλίων. Η ξένη λογοτεχνία προκαλεί ζωνή περιέργεια. «Σε κάθε νέα καταπίεση αντιστοιχεί ένας νέος πόθος». Συνέπει της επιρροής του πολέμου επί του θερηκευτικού συναισθήματος είναι ότι οι Ρώσοι αναγνώστες κάλονται από την επιθυμία να προμηθευθούν τα έργα του Τσέστερτον, του Μαριτάιν, τη γνωστή συλλογή έργων καθολικών συγγραφέων «Roseau d'Or», την ιστορία του Χριστού του Παπίνι. 'Αλλά τα έργα αυτά είναι αδύνατο να βρεθούν στη Ρωσία».

Η σοβιετική κυβέρνηση θέτει τους συγγραφείς σε πολύ εξαιρετική μοίρα, τους απκλάσσει από πολλά βάρη, αλλά άσκει αυστηρότατον έλεγχο στα έργα των. Μια επιτροπή λογοκρισίας διαγράφει από τα χειρόγραφα πν ό,τι θά ήδυνάτο να βλάψη την πρόοδο του μολοσεισμού, κάθε τι που αντιτίθεται στις αρχές και τη λογική του. Η επιτροπή αυτή πολλές φορές δέν διατάζει διόλου να προσθέσει σ' ένα έργο κεφάλαια δλόκληρα ή σκηνές και να συμβουλευθεί τροποποιήσεις στην ύφή και τα συμπεράσματα του έργου. Εάν ο συγγραφέας άρνηθη να υπακούση σ' αυτές τις συμβουλές, δηλαδή να παραμορφώσει το έργο και τις ιδέες του, ή δυσκολία δέν είναι μεγάλη: το έργο του τροποποιείται και δημοσιεύεται χωρίς την συγκατάθεσή του. Το φρονιμώτερο που έχει να κάμει είναι να σιωπήσει. Αν υποχωρήσει και υπαγάγη το ταλέντο του στην εξουπρέτηση του κομμουνιστικού αγώνος, θά έχη πολλά πολύτιμα όφελήματα: π. χ. θά έχη δική του κατοικία —υπέρτατον αγαθόν!— αντί να κατοική σ' ένα γωνιά διηρημένης και υποδηρημένης πολυκατοικίας.

Ο ποιητής Ντεμιάν Μπέντιν, ο οποίος έπονομάζεται «Χάινε της 'Επαναστάσεως» και «Πέμπτος Εβραγγελιστής», μετά το τελευταίο έργο του: «Η Καινή Διαθήκη», στεγάζεται στο Κρεμλίνο και καλοπερνά τόσο ώστε αρχίζει να υποφέρει από παχυσαρκία!

— Η ΓΡΑΦΟΜΗΧΑΝΗ — γράφει ή παρυσινή «Κομεντιά» — τείνει δομημένα να αντικαταστήσει το χειρόγραφο. Οι συγγραφείς παίζουν τη δακτυλογράφο! Έτσι κερδίζουν καιρό και χρήμα. Οι συλλέκται χειρογράφων θά κλάψουν! Υπάρχουν όμως ακόμη μυθιστοριογράφοι, ποιητάι ή θεατρικοί συγγραφείς που έχουν τη δεισιδαιμονία του χειρογράφου.

Πόσην απόλαυση δοκιάζουν όταν το έργο των τελειώνει και συσσωρεύουν τα φύλλα τα γραμμένα με το χέρι τους. Έπειτα, τα φύλλα αυτά είναι συχνά θρησκευτός εξαγρωώσιμος, πράγμα όχι αξιοπεφρόντητον! Έσλος ένα χειρόγραφο έχει προσωπικότητα. Ένα δακτυλογραφημένο αντίτυπο δέν έχει. Είναι αλήθεια, λένε οι κακές γλώσσες, πώς οι συγγραφείς - δακτυλογράφοι ξανατιγράφουν ένιστε με το χέρι τα γραφόμενά τους. Και τότε ;».

— ΕΙΝΑΙ ίσως γνωστόν, ότι ο 'Αγγλοέλληνας συγγραφέας Λαφκάδιο Χήρν (από πατέρα 'Ιρλανδόν και μητέρα 'Ελληνίδα), στόν οποίον όφειλομεν τις άρτιώτερες μελέτες για την 'Ιαπωνία, κατελήφθη από τόσον αγάπη γι' αυτήν την χώρα ώστε έπολιτογραφήθη 'Ιαπωνέζος.

Είχε νυμφευθή μίαν ιθαγενή, ή οποία υπήρξεν ή τρυφερότερη, ή πιο άφοσιωμένη σύντροφος. Μετά τόν θάνατο του Χήρν, έπελθόντα την 26 Σεπτεμβρίου 1904, άφιερώθη δλόψυχα στη μνήμη εκείνου τόν οποίον είχαν δλόψυχα αγαπήσει. Οι «'Αναμνήσεις» της, οι οποίες μεταφράζονται τώρα σ' ένα γαλλικό περιοδικό, μαρτυρούν τη λατρεία της Κας Λαφκάδιο Χήρν (ή Κας Κόϊ-ζούμι, διότι ο μεγάλος συγγραφέας είχε πάρει αυτό το 'Ιαπωνικό όνομα την ώρα του γάμου του) προς τόν προσφιλή έκλιπόντα.

Ο 'Ιάπων λόγιος κ. Γόνε Νογκοϋχι προτάσσει στίς «'Αναμνήσεις» αυτές μία σύντομη εισαγωγή, όπου άφηγείται μίαν επίσκεψή του στην άπαρηγόρητη χήρα:

«Ευτυχία ένοιωσα όταν είδα πώς τό σπύτι και πρό πάντων τό γραφείο του Χήρν διατηρούντο όπως όταν έζούσεν. Η άφοσίωση της Κας Κόϊ-ζούμι βρίσκει τρόπο να ύπηρετή τό πνεύμα του σύζυγου της σαν άλλωτε, και ή αλήθεια είναι πώς έμεις οι 'Ιάπωνες πιστεύομεν ότι ή πιστότης πού μία γυναίκα δείχνει μετά τό θάνατο του συζύγου της είναι ή σημαντικώτερη. Σε μίαν άκρη του γραφείου παρατηρώ ένα τραπέζι άσυνήθως ψηλό, όπου ο Χήρν έγραφε. Είμαι βέβαιος πώς αυτή ή γυναίκα ήταν ή αγαπημένη μου μεριά...»

Η λυχνία έκαιγεν επάνω στόν οικογενειακό θωμό, ο οποίος ήταν θαλμένος μέσα στο γραφείο του Χήρν και έξωόρισα την φωτογραφία του θαλμένη στο κέντρο—μπρός σ' αυτήν δέν ένα μεγάλο κομμάτι ψωμί είχε προσφερθή επάνω σ' ένα τραπέζι «σάμπο». Είναι πολύ άραιο να διατηρηται έτσι ζωντανή ή ύμνησή του και να ύπηρετηται με τέτοιον τρόπο. Έδοκίμασα την έντύπωση πώς ή κατοικία αυτή άνήκε τώρα στόν Χήρν περισσότερο ίσως παρά όταν ζούσεν. Ο λοχαγός Φουγιτάκι μ' έπληροφόρησε πώς κανένα από τα παιδιά δέν πλανάζει χωρίς να ειπή στο άνάγλυφό του, πού βρίσκεται στο γραφείο: «Καληνύχτα μπαμπά Σάν! Καλά όνειρα!». Τόν θεωρούν πάντα ζωντανόν τό θυμάμα πού τό άρεσε να αναπνή και εις μέρα—νύχτα—οι ύπηρετες φορούν «κιμονό» με σχέδια πού τό άρεσε να έλέπη. Και στό «τοκονόμα» του ξενώνας, είδα ένα από τα αγαπημένα «κικέμονο» του Χήρν—τό οποίον αναπαριστά έναν ιερέα μπρός σ' ένα χειρόγραφο ξεδιπλωμένο επάνω σ' ένα τραπέζι. Πίσω από τόν ιερέα έμφανίζοταν ο Φούντο, ο πυρόβόλος θεός, περικυκλωμένος από φλόγας. Πιστεύω πώς κι' όταν ζούσεν, ο Χήρν όνειρευόταν κι' αυτός έναν θεό του πυρός και του θανικού, όπως ο άποκοιμισμένος ιερέας».

ALPHONSE KARR

«Υπόκει κάποιον ένστικτο στην καρδιά του ανθρώπου πού τόν κάνει να τρομάζει μπροστά σε μια άνεφελη ευτυχία. Τού φαίνεται πώς χρωστάει στη δυστυχία τη δεκάτη της ζωής του, και πώς ό,τι δέν πληρώνει τοκίζεται, άθροίζεται κι' αυξάνει τρομαχτικά τό χρέος πού, άργά ή γρήγορα, θά ύποχωρωθεί να έξοφλήσει.»

«Η δυστυχία άγρυπνεί και καρτεράει: κρύφτε την ευτυχία, ευτυχείτε άθόρυβα.»

«Θάρρος! τό να ύπερνικάτε τη μοίρα είναι μιά ευτυχία πού θά άντιληφθήτε άργότερα. Είναι ή ευτυχία πού αισθάνεται ο γλάρος, και πού δέν μπορεί παρά να ζηλέψη κανείς, όταν την ώρα της τρικυμίας πετάει επιδεικτικά πά-

ην έλπίδα και την άναμνηση τις βλέπουμε μεσ' απ' τό ίδιο πρίσμα: την απομάκρυνση. — Μπροστά μας ή πίσω μας—λέμε Ευτυχία ό,τι δέν φτάνουμε, ό,τι δέν έχουμε ακόμα ή ό,τι δέν έχουμε πιά.

νου απ' τη μανιασμένη θάλασσα, κάθεται πάνω στο κύμα και λούζεται στόν άφρό, βγάζοντας κραυγές χαράς.

«Η ευτυχία! είναι τό γελαστό αυτό σπύτι με την άχερένια σκεπή, τό σκεπασμένο με χλόη κι' άνθισμένες ίριδες. Πρέπει να μέινετε άπέναντι' άν

μπήτε μέσα, δέν τη βλέπετε πιά.

Γενικάς ο άνθρωπος δέν κάνει σπουδαία έργα επίτηδες. Η ιστορία δέν είναι παρά ή τέχνη να εκθέτη κανείς την πιθανώτερη σκέψη πού οδηγεί τα κεραμίδια στην άπόφαση να πέσουν.

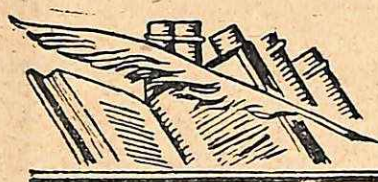
Είναι αδύνατο να πη κανείς ό,τι καλό ανακαλύπτει σ' ένα πράγμα πούχασε ή πού πρόκειται να χάσει. Μόνο οι ξενητεμένοι έχουν πατρίδα.

Για όποιον σγκώνεται από άρρώστεια, ή ζωή είναι μιά ευτυχία πού δέν τόν άφίνει να επιθυμήσει άλλη. Όλες οι επιθυμίες του περιορίζονται στο ν' άναπνέει, να αισθάνεται τη γλυκιά επήρεια του ήλιου, να μεθάει με τό άρωμα των λουλουδιών, ν' άκούει τόν άγέρα μέσ' στα δένδρα, να ρεμβάζει κυτάζοντας έκτεταμένες πεδιάδες άπλωμένες στο χώμα σαν ένα τεράστιο ταπέτο από πράσινο βελούδο. Τού φαίνεται κανενός πώς ξαναγεννιέται: είναι μιά δεύτερη γέννηση, με συνείδηση όμως της ζωής και των αισθήσεων.

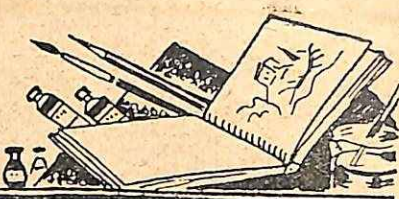

Αθ. Ταρσούλη: «Η φαμίλια του ψαρά»

ΑΛΦΟΝΣΟΣ ΚΑΡΡ

Η ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Μίνου Ζώτου : Βήματα, ποιήματα.

Έχειν πού έχει να παρατηρήσει κανείς μόλις ανοίξει αυτό το βιβλιαράκι με τη συμπληρωτική εμφάνιση είναι η τεχνική κατάρτιση του, τέτοια που σπάνια απαντάται και σε καλούς ποιητές μας. Όλοι οι στίχοι είναι δουλεμένοι μ' υπομονή και μα-στοριά, οι φράσεις βαλμένες όλες στη θέση τους, οι λέξεις διαλεγμένες με γούστο. Σε κανένα ποίημα δε θα βρήτε σι-χουργικά λάθη, απ' αυτά που υπάρχουν αρ-κετά σε κάθε ποιητική συλλογή και μάλι-στα νέων. Άλλα δέν είναι αυτό το μόνο προτέρημα του Ζώτου, που μπορεί άλλωστε να αποκτηθεί κι' απ' όποιον άλλον, ύστερα από μελέτη και καιρό. Μέσα στο βιβλίο του υπάρχουν ποιήματα γραμμένα με πραγματική διάθεση πού σε μερικά μέρη κατορθώνει να συγκινήσει. Ο ποιητής έχει την ικανότητα να μάς μεταδώσει άδιστα τα συναισθή-ματα που δοκιμάζει κάθε φορά. Βέβαια δε θα βρή κανείς εκεί ποικιλία καταστάσεων και πολυμορφία, αλλά σε πολλά σημεία θα σταμα-τήση μ' εκπλήξη. Πονεί και αισθάνεται με τα καθημερινά γεγονότα της ζωής και μάς δίνει αρκετά πιστά την εντύπωση πού σχη-ματίζεται. Ο άνθρωπος πού αγωνίζεται με τις τυφλές δυνάμεις της μοίρας και με τις έναν-τιότητες του ίδιου του έσω του πού τον ενδια-φέρει περισσότερο από κάθε άλλο, με τους πόθους του και τις αδυναμίες του.

Τ' είναι ο καημένος ο άνθρωπος κι' η μοίρα πώς τον απατά, κι' εκεί πού πάει να λυτρωθεί κι' εκεί [δεσμά έτοιμάζει] κι' εκεί πού ανύποπτος περνά και παίζει [και χαμογελά] πώς δένεται απ' το τίποτε και κλαίει [κι' ανάστενάζει].

Καταλαβαίνει πώς σ' αυτή τη ζωή δε θα μπορούσε ποτέ να ικανοποιηθεί, γιατί αυτή είναι η μοίρα των ανθρώπων υπάρξεων. Άλλα δέν ξεσπάει σε άσκοπες και ρητορικές διακηρύξεις, έμεινε πιά να υπομένει και ν' ατενίζει ατάραχος κάθε καταδρομή της τύ-χης με την έσωτερική πεποίθηση της τελι-κής νίκης του. Βλέπει πώς η ζωή κι' όταν άκμας του παρέχει τα θέλγητρα της του δείχνεται πάντα υστερόβουλη, πώς οι άνθρω-ποι δε χάνουν εδωκεία να φαρμακώσουν μια τρυφερή καρδιά και πώς όλη η σοφία του κόσμου δέν έχει να ωφελήσει σε τίποτε. Ωστόσο εξακολουθεί να προχωρεί με το τρα- γικό του βήμα.

γούδι πάντα στο στόμα και την ψυχή του ανοιχτή σε κάθε περιπέτεια.

Μέσα στη θύελλα μάχεται το πλοίο μου [πάντα σ' ανοιχτά] κι' εγώ στην πλήρη ατάραχος τη θάλασσα [άντικρύζω] κι' αν με χτυπούν τα κύματα δέν περιμένω [ακρογιαλιά] και μόνο για το γούστο μου πλωρίζω κι' [άρμενίζω].

Άλλοι πάλι αφήνεται σε μια έξαρση πού τον ανυψώνει ως «τόν έβδομο ούρανό» και του δίνει τη συνείδηση της ευτυχίας.

... Έξαλλο τότε τρέξιμο, εθφροσύνη, σε κάτι ξέφυγο άπλωμα χεριών κι' ανατριχίλα ξέχωρη πού δίνει το πρώτο τάνυσμα άπλετων φτερών....

Πολλά είναι τα μέρη όπου ο ποιητής συ-νεπαίρνεται κι' ανυψώνεται άπάνω από τ' ανθρώπινα λησμονώντας για λίγο την κακο-μοιρία της ζωής. Τότε ο στίχος του παίρνει έναν παλλό δυνατό και μια δύναμη ξεχωρι-στή πού συναρπάζει. Και λέει στο «Παρα-λήρημα» :

Ένα μεγάλο σύνθημα και μήνυμα κρυφά σάν έγερτήριο σάλπισμα τρυπάει την άκοή [μου] τάχα γι' αγώνα υπέροχο με κράζει όρμη- [τικό] και πάλλεται χιλιόχορδη στο κάλεσμα ή [ψυχή μου]. Τώρα σε λίγο ο πόλεμος θ' ανάψει μονο- [μιάς], το αίμα θα γράφει πύρινη την ένδοξη ιστορία, σε λίγο χίλια στόματα σε άλαλαγό χαράς θα διαλαλόνε βροντερά μια νέα δημιοур- [γία]. Κι' εγώ είμαι τώρα, άλίμονο, στην κλίση [του άσθενή] και σύγκορμα ταραζόμαι στο φτάσιμο της [ώρας], σάν το θερίο πού ανήσυχο μυρίζεται τη γη κι' αφήνει άπαίσινο μούγκρισμα στο σήμα της μπόρας....

Πρέπει να δηλοποιήσουμε πώς σε τέτοιους στίχους ρωμαλέους λίγοι μάς έχουν συνηθίσει έδω. Η κυρίαρχη όμως νότα του βιβλίου εί-ναι μια πονεμένη συγκίνηση πού δε μπορεί παντού να συγκρατηθεί κι' αφήνεται ελεύθερη να ξεσπάσει, σε στίχους όπως για το χαμό του Καρυωτάκη και για το θάνατο του συμ-βολικού άντρου. Και το σπουδαίο είναι πώς η κατάσταση αυτή δίνεται με μια έλαφρή, ξελαγαρισμένη διάθεση, άπαλλαγμένη απ' τις μοιραίες άριστίες και τη σκοτεινιασμένη άτμόσφαιρα. Έπειτα είναι τόσο αντίθετο με την ιδιοσυγκρασία του να κρατηθεί στην άκ-νησία, πού κάθε τόσο κυνηγάει καινούργιες έντυπώσεις κι' ακολουθεί παθητικά την έμ-πνευσή του διαφορώντας για το τί θα του στοιχίσει αυτή η παράφορη όρμη. Ο ποιητής αυτοχαρκτηρίζεται άρκετά επιτυχμένα στους παρακάτω στίχους :

Εύθυμο γύρω σχόλιο, μ' αφήμμένα στον άνεμο τη σκέψη, τα μαλλιά, άδιάφορα και σάν άλλοπαρμένα στην πολιτεία γυρίζω την πλατεία.

Σκόρπια ή ζωή μου, άνώφελη για μένα, για όλους τους άλλους τόσο περιττή για γούστο θάν την άφηνά μπρός σ' ένα γοβάκι πού μπορεί να την πατήσει...

Έχειν πού άποτελούν για μένα μοναδική εξαίρεση στα «Βήματα» είναι τα τρία-τέσ-σερα τετράστιχα, γραμμένα με μεγάλη δύ-νμη και δεξιότητα πού τα επιβάλλουν όρι-στικά στην εκτίμησή μου. Άλλα και σ' όλα τ' άλλα ποιήματα, αν το σύνολο δέν είναι έντελώς ικανοποιητικό, υπάρχουν πολλοί σκόρπιοι στίχοι, πού θ' άρκοῦσαν αυτοί μόνοι να μάς προδιαθέσουν με τον καλύτερο τρόπο. Θεωρώ άδικο να άσχοληθώ με τα έλαττώ-ματα του βιβλίου αυτού, πού είναι άδικαιο-λογημένα σε μια πρώτη συλλογή και σ' έναν ποιητή νεώτατο σάν το Ζώτο. Όταν έχουμε μπροστά μας μια τόσο ικανοποιητική έρ-γασία, είναι περιττό να του υποδείξουμε έμεις τα λάθη, πού δέν υπάρχει άμφισβόλια πώς θα τα βρή νωρίς μονάχος του και θα τα εξα-λείψει απ' τα μεταγενέστερα ποιήματά του. Ωστόσο για να μη νομισθή ο τόνος αυτής της κριτικής έγκληματικός, άναφέρω πώς το κυριώτερο έλάττωμά του είναι η κάποια έπιμονή του στα ίδια θέματα πού τον άδικεί κι' οι υπερβολές πού παρουσιάζει αθάλαστα σε ώρισμένα σημεία. Έχω όμως τη βεβαιό-τητα πώς ο κύκλος της έμπνευσής του δε θ' άργήσει να πλατύνει κι' έτσι ο τόνος της ποιήσής του θα ποικίλη περισσότερο. Το γεγονός είναι πώς ο Ζώτος με την πρώτη του αυτή συλλογή μάς δίνει πολύ περισσό-τερα απ' όσα περιμέναμε και, το σπουδαίο-τερο, μάς παρέχει την έλπιδα για μια σύν-τομη εξέλιξη, απ' την όποια θα μπορούσε να τον κρίνουμε άσυντηρότερα κι' όχι, όπως ση-μερα, σχετικά με την ήλικία του και με το περιορισμένο πλαίσιο όπου κινείται.

Αυτό άποτελεί μια παρήγορη διαπίστωση, γιατί μεταξή των άντιπροσώπων της τελευταίας φιλολογικής γενιάς μας πολλοί λίγοι, έλαχι-στοι, είναι εκείνοι πού έδειξαν ως την ώρα πώς θα μπορούσαν να συνεχίσουν την παλαιό-τερη αξιόλογη παράδοση, πού μολταυτά την περιφροῦν και την εірωνεύονται. Και τώρα άς μού έπιτραπεί, παραλείποντας τόσα άλλα ωραία ποιήματα της συλλογής, να κλείσω το πρόχειρο αυτό σημείωμα με την υποβλητική «Νύχτα» του ποιητού, όπου πνέει μια μυστική άπαλότητα και γαλήνη :

Ο πόνος μου πού δλημερίς με δέρνει σάν [τη μπόρα] με την έσπέρα υποχωρεί σε μια γλυκιά [ή-εμεία], καθώς προβαίνει άγαλινά στον κάμπο [καυροφόρα] γεμάτη απόμακρους άχους και μυστική [γοητεία]. Πά στο λιθάρι πού άκουμπώ λυθεία σολ- [λο-σμένε], του κόσμου ο θόρυβος περνάει κι' ούτε πού [κάν με άγγίζει], ώρα πολλή ένα λούλουδο κυττάζει [ρημένος] και με ξαπνιάζει ένα μικρό πουλί πού [φτερουγίζει].

Κ' όπως ή νύχτα, όλη βαθύ μυστήριο, [χαμηλώνει] άκούω φωνές να με καλούν από τ' άπρό- [τατα ύψη], τόσο γλυκά, πού αισθάνομαι στο σκότος [πού με ζώνει] να χάνεται σά φάντασμα κι' ή πρωτινή [μου θλίψη].

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΤΖΙΟΥΛΑΣ

Μαριέττας Μινώτου : Ζακυνθινά άγρο- λούλουδα, διηγήματα.

Η κ. Μαριέττα Μινώτου είναι άρκετά γνω-στή στο φιλολογικό κοινό μας από διάφορες λογοτεχνικές έργασίες της και ιδίως από με-ταφράσεις και σχόλια στα ποιήματα του Φω-τσόλου, στο όποιον τον έορτασμό και έπρω-σκόλου, στο όποιον τον έορτασμό και έπρω-σκόλου. Άνήκει δηλαδή στις όλίγες εκεί-νες γυναίκες του τόπου μας πού ενδιαφέρον-ναι για τα γράμματα και τις τέχνες, κι' απ' αυτή την άποψη της αξίζει κάθε έπαινος. Έχει δημοσιεύσει ως τώρα άρκετές μετα-φράσεις και μελέτες και έξέδωκε δυό περιο-δικά, εκ των όποιων, το ένα, ή «Ιόνιος Άν-θολόγος» εξακολουθεί την έκδοσή του και σήμερα. Τελευταία έβλεπα διηγήματά σ' έναν τόμο καμιά είκοσιάρια διηγήματά της δημοσιευμένα σε περιοδικά και έφημερί-δες. Καθώς άναφέρει στον πρόλογο, ή φιλοδο-ξία της είναι να παρουσιάσει τη ζωή του νη-σιού της, τη Ζάκυνθο του χωριού, την ποιη-τική, τη γραφική, την άνεξάντλητη. Άπ' την άρχή όμως μάς βάζει σε ύποψία κάτι άλλο που προσθέτει άμέσως παρακάτω δέν την «πραγματική, την ανθρώπινη, τη φιλο-σοφική, καθώς υπογραμμίζει, Ζάκυνθο». Αλλά τα τελευταία δείχνουν πώς ή συγγρα-φεύς θεωρεί την ήθογραφία καλύτερα λογο-τεχνικό είδος πού χρειάζεται ρεαλισμό και φιλοσοφία, όπως τα έχει φέρει και τα έννοει αυτή, για να άναχθεί στην περιωπή της ή-λης τέχνης. Η πρόθεσή της να μελετήσει τη ζωή του χωριού, έπιμένοντας κατά την έμολογία της στην ειδική αυτή νότα πού νομί-ζει πώς πρώτη αυτή έρχεται να κρούση, μάς άναγκάζει να την κρίνουμε άνίλογο με τις αξιώσεις της.

Οι περισσότερες απ' τις ιστορίες της έχουν ως θέματα παραδόσεις του λαού και δεισι-δαιμονίες, γύρω από τις όποιες πλέκεται ή διήγησή. Το όλικό αυτό όμως, τόσο πλούσιο και ζωντανό, στα χέρια της μεταμορφώνεται σ' ένα ψυχρό κατασκευάσμα, χωρίς έκφραση και συνοχή. Τα πρόσωπα των υποθέσεων μι-λούν άναμεταξύ τους συνθηματικά άκολου-θώντας την εκ των προτέρων καθορισμένη θέση πού θέλουν ή συγγραφεύς. Στα λόγια τους, στα κινήματά τους, στις πράξεις τους υπάρχει μια μηχανική έξέγεια πού δέν αφή-νει να εκδηλωθεί πούθενά ή ζωή με τα πο-λύτροπα φανερώνματά της. Στις περιγραφές σού δίνει την εντύπωση πώς διάκειται να ξε-μπερδέψει όπως-όπως και μια ώρα άρχίτερα, παρατάσσοντας άταχτα και χωρίς κομμά- έσωτερική άλληλουχία φράσεις, σκέψεις, εί-κόνας. Σε πολλά μέρη πηλά μ' έγκαίει και κόβει να νάναι άνάγκη από έποχή σ' έποχή και γενικά παρέχει την αίσθηση του βιασμένου. Σπάνια ν' άπαντίζει κάπου μια στροφή, κα-λογραμμένη φράση και μια πετυχημένη άπό-δοση. Η διαγραφή των προσώπων καμωμένη ψυχρά και άτονα, χωρίς παλμό και ζωηρό-τητα. Πούθενά δε σχηματίζεται ένας τύπος όλοκληρωμένος ή τουλάχιστο παρουσιασμένος

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

με άληθοφάνεια από μια όποιαδήποτε πλευρά του. Έκείνο όμως πού προξενεί περισσότερο έντύπωση σ' αυτό το βιβλίο είναι ή όλοφά- νερη έλλειψη τοπικού χρώματος. Καθώς δια-βάσεις τις μικρές αυτές ιστορίες, πούθενά σκεδόν δέν άναγνωρίζεις τη Ζάκυνθο από τους Ζακυνθινούς, γνωστούς άλλωστε από πολλές ήθογραφίες παλαιότερες γραμμένες μ' εξαίρετική χάρη και δροσιά. Άκόμη κι' αυ-τός ο άπαραίτητος Νόνιος πού το όνομά του συνηθίζεται τόσο στη Ζάκυνθο, δέν άναφέρε-ται παρά συμπτωματικά. Μά κι' οι γυναίκες του νησιού, πού άποτελούν τα κύρια πρόσωπα των περισσότερων διηγημάτων, δε διαφέρουν καθόλου από τις γυναίκες του λαού άλλων τόπων και πόλεων. Η συγγραφεύς φαίνεται πώς έπιμένει ιδιαίτερα σ' αυτές και τις ξε-τάζει από πολλές πλευρές, αλλά ο αίσθημα-τικός τους κόσμος είναι τόσο φτωχός και ή ψυχολογία τους τόσο έπιφανειακή. Στα πε-ρισσότερα μέρη κινούνται σάν αυτόματα και δέν ένεργούν παρά γιατί έτσι το απαιτεί ή υπόθεση. Και σημειώνουμε αυτή την παρατή-ρηση γιατί ύστερα από το διάβασμα του προ-λόγου είχαμε την έλπιδα και περιμέναμε να μάς δώσει τύπους ζωντανούς, παρμένους απ' τη ζωή του νησιού της, πού να μιλούν τη γλώσσα και ν' άκολουθούν τις συνήθειες του τόπου τους. Τίποτε όμως απ' όλα αυτά δέν κατορθώσαμε να άνακαλύψουμε με όλη την καλή μας θέληση και την προκαταβολική μας συμπάθεια. Έκείνο πού κάπως ξεχωρίζει τα «Ζακυνθινά άγρολούλουδα» είναι ένας διά-λογος, άδιστος και ζωντανός έδω κι' εκεί, πού καθιστά όπωσδήποτε το σύνολο ύποφερτό. Φαίνεται ότι ή ήθογραφία δέν είναι τόσο εύ-κολο είδος όσο υποτίθεται και άπαιτεί εκ μέ-ρους του τεχνίτη παρατηρητικότητα, περιγρα-φική δύναμη και θερμή άγάπη προς τον κό-σμο πού θα παρουσιάσει. Τότε ή ήθογραφία μπορεί να βγή απ' το στενό πλαίσιο της και να γίνει γνήσιο λογοτεχνικό δημιούργημα, χωρίς να στέκεται παρακάτω από τα άλλα είδη. Παραδείγματα σχετικά έχουμε άρκετά στη γλώσσα μας και περιτελεί να τ' άναφέ-ρουμε. Έκθέτουμε τις παραπάνω σκέψεις μας γενικά λαβαίνοντας άφορμή απ' τα διηγήματα της κ. Μινώτου, μάς ξεχωρίστη, το έπα-ναλαμβάνουμε, γυναίκες πού με τις προηγού-μενες φιλολογικές έργασίες της έχει κερδίσει για πάντα την εκτίμησή μας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

Στεφ. Χρ. Στεφανοπούλου : Η ιδιο-κτησία των εις χρυσόν καταθέσεων των Τραπεζών.

Ο διδάκτωρ των πολιτικών και οικονο-μικών επιστημών του Πανεπιστημίου των Παρισίων κ. Στέφ. Χρ. Στεφανόπουλος εξέ-δωκε και νέαν μελέτην περί «της ιδιοκτη-σίας των εις χρυσόν καταθέσεων των έκδοτι-κών Τραπεζών». Πρόκειται περί του πολυθυ-λήτου ζητήματος των καλυμμάτων, το όποιον διήρσεν ως γνωστόν εις δύο αντίπαλα στρα-τόπεδα τους πολιτικούς και οικονομικούς κύ-κλους της Ελλάδος. Θα ένόμιζε τις ότι τα έκαιτέρωθεν επιχειρήματα είχαν εξαντληθή. Και όμως ο κ. Στεφανόπουλος κατώρθωσεν εις την έμπεριθί μελέτην του να το παρο-υσιάση υπό νέαν όψιν. Αναλύει μετ' έπιστη-μονικής σαφήνειας το θεωρητικόν μέρος του ζητήματος. Παρέχει πολυτίμους πληροφορίες περί των δοθεισών εις τας άλλας γώρας εις τας

όποιās άναφάνη λύσεων. Και καταλήγει με κρι-τικόν έλεγχον του τρόπου καθ' όν ή Οικουμε-νική Κυβέρνησις διηυθέτησε το ζήτημα των κα-λυμμάτων. Μετά την άλλην μελέτην του περί της «κρίσεως του νομίσματος και των συναλ-λαγμάτων», ή όποια τόσας προσοχής έτυχε, ο κ. Στέφ. Χρ. Στεφανόπουλος διά του νέου βιβλίου του παγώνει την φήμην του ως ενός εκ των μάλλον αξίων προσοχής νέων οικονο-μολόγων μας.

M. M.

Έλευθέρα Σκηνή—Σέριφφ : «Το τέ-λος του ταξιδιού».

Δίκαιος έπαινος αξίζει στην Έλευθέρα Σκηνή για το άνέδαγμα του έργου του Σέ-ριφφ «Το τέλος του ταξιδιού». Μετά το «Βολπόνε», μάς έδωσε ένα άκόρη έργο άληθι-νού ποιητού, έφερε μπροστά στα μάτια του Άθηναϊκού κοινού μια ανθρωπότητα άγνή και όραία, τύπους άπλους και πολύ ανθρωπί-νους, μορφές αιώνας. Ποιά είναι ή υπόθεση του έργου; Μά καμιά. Πέντε άξιωματικοί σ' ένα άμπερι στη τούτη γραμμή του πυρός, πού ο καθένας, εκτός ίσως από το νεαρώ-τατο Ράλεϋ, έχει ή υποπεύεται τι τύχη τον περιμένει, συζητούν για χίλια δυό πράγματα και με τα λόγια τους αφίνουν να υφωθή στην έπιφάνεια ή ψυχή και να μιλήσει τη γλώσσα εκείνη πού άγγίζει βαθύτερα κάθε άνθρωπο πού δέν σταματά στις θορυβώδεις κραυγές, αλλά άγρυπνά, με ανοιχτά τα μάτια της ψυχής του, φάχνοντας να βρή πίσω από την καθημερινή κάποτε χυδαία έκδήλωση της ζωής μια βαθύτερη αγιότητα, μια πάστρα, κάτι έερο και άγιο.

Αυτή την αγιότητα μας άποκαλύπτει ο Σέριφφ σκαλίζοντας μέσα σε μια άτμόσφαιρα πολέμου, άτμόσφαιρα άγριότητας και χτηνω-δίας. Ναί, πίσω από όλην αυτήν τη χτη-νωδία του πολέμου ο άνθρωπος, ή ψυχή δέν είχε άφανισθή. Δέν μπορούσε εύκολα ν' άκου-σθή, γιατί κάθε αυτό δέν είναι άσκημένο να ξεχωρίζει μέσα στο θόρυβο των κανονιών τους παλμούς τους πολύ ανθρώπινους υπάρ-ξαν τραγικών πού με εύγενική ήρεμία και δύναμη ζούν την τραγωδία προς την όποια τους έχει δειχθεί ή μοίρα. Ο ποιητής όμως τους άκούει και αυτούς τους παλμούς, μάς έκαμε να νιώσουμε, να συγκινηθούμε, να πονέσουμε και μες. Δέν έχω δει πολλά έργα τόσο βαθύτερα ανθρωπινά όσο το «Τέλος του ταξιδιού».

Η έκτέλεση θα μπορούσε να ήταν καλύ-τερη. Θα μπορούσαν δηλαδή και οι άλλοι ήθοποιοί να σταθούν στο δημιουργικό ύψος του κ. Πλήγου. Ο κ. Ροζάν θα μπορούσε βέ-βαια να δει κάπως βαθύτερα το ρόλο του και σιγνής περιφάνειας να μην τις άποδώσει με άκατάλληλο μαλλοδραματισμό. Επίσης ο κ. Μινωτής με κάποια πιο έμπειρη άσκησι θα μπορούσε να πλάσσει την όραία ύπαρξη πού θέλει να παρουσιάσει ο Σέριφφ με τον Ράλεϋ. Επίσης ο κ. Αποστολίδης με το να ρωμοποιήσει τελείως έναν άφελή και λίγο

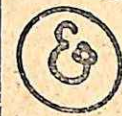
“ΠΟΛΥΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ,”

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΚΑΙ
ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΙΚΟΝΩΝ
ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΠΟΛΥΧΡΩΜΙΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΓΕΡ 29 ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΑΧΑΡΝΩΝ 244

Είδη υφασμά με την

ELIDA

“Αν θέλετε μαλλιά σαν
μετάξι και ζωηρά άγορά-
σατε ένα φάκελλον Δρ. 8
SHAMPOO ELIDA
ΖΗΤΗΣΑΤΕ
ΜΟΝΟΝ
SHAMPOO ELIDA
από τον κομμωτήν σας
ΠΛΥΝΑΤΕ
τά μαλλιά σας μόνον με
SHAMPOO ELIDA
Δεν περιέχει σόδα.
Μετά το πλύσιμον άφι-
νει θαυμάσιον άρωμα.

Shampoo

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑΙ, ΦΕΙΔΙΟΥ 3

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΑΗΜΕΝΟΝ ΔΡΑΧ. 2.700.000

Μετοχοί: Καλλιτέχναι Φιλότεχνοι
ή Έθνική Τράπεζα της Ελλάδος

ΤΜΗΜΑ ΩΔΕΙΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΟΔΟΣ ΦΕΙΔΙΟΥ 3
Διδάσκονται άπαντα τα όργανα και μαθή-
ματα Μονωδία, Δραματική, Άπογγελία,
Ίστορία Μουσικής, Prima Vista, Ρυθμική
σύστημα Dalcroze.

ΕΙΣ ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΗΝΑ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ & Σίας Λ. Άλεξάνδρας 15
ΔΗΜ. ΧΑΤΖΗΜΕΜΑΝΟΥΝΑ Άχαρνών Σουρμελή
ΓΕΡ. ΣΑΛΒΑΝΟΥ—Κεραμείων—Έλυσινίων
ΛΕΟΝΤΕΙΟΝ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ—Πατησίων 306
ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΙΤΙΔΗ—Παγγράτι
ΜΙΧΑΗΛ ΠΙΤΙΔΗ—Παγγράτι—Καλλιθέα
ΑΛ. ΖΕΡΒΟΥ—ΛΑΖΑΡΟΠΟΥΛΟΥ—Κηφισσία
ΠΑΝ. ΠΑΤΑΝΙΚΟΛΑΟΥ—Πειραιά
Ν. ΜΠΟΡΟΥΝΗ—Πειραιά
Μ. ΠΕΤΡΑΚΗ—Πειραιά
ΜΑΡΚΟΥ και ΜΑΚΡΗ—Ν. Φάληρον
Α. ΦΑΛΤΩΦ—Ν. Φάληρον

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΧΑΛΚΙΔΟΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (ΚΡΗΤΗΣ)
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΧΑΝΙΩΝ (ΚΡΗΤΗΣ)
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΧΙΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΒΟΛΟΥ

Μέσος όρος φοιτώντων μαθητών κατ' έτος 2500

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ

ΠΙΑΝΑ

ΜΟΝΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΗΜΟΤΕΡΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ
BLUTHNER CROTRIAN STEIN WEC NEUMEYER,
SOPH K.A.Π.

ΜΟΥΣΙΚΑ ΤΕΜΑΧΙΑ

“Όλα τα κλασσικά, παιδαγωγικά και νεώτερα.
Γίνονται δεκτά ιδιαίτεραι παραγγελίαι. Συ-
νεργασία με τους μεγαλύτερους εκδοτικούς οί-
κους της Εύρώπης

ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Βιολιά, βιόλες, βιολοντσέλλα, κοντραμπάσσα,
μανδολίνα, κιθάρες, όλα τα είδη των πνευστών
όργάνων, έξαρκτήματα παντός είδους μάνται
φιλαρμονικών, ρόλοι, πιανόλες, χρονόμετρα κλ.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ

Άναλαμβάνει την έκδοσιν μουσικών τριμαχίων
και εκδόσεις έργων διαφόρων μουσουργών.

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΔΙΣΜΑΤΩΝ

Χορδίζονται, λουστράρονται και επισκευάζον-
ται παντός είδους πιάνο, πιανόλες και μουσικά
όργανα από άριστους τεχνίτας.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΑΗΜΕΝΟΝ ΔΡΑΧ. 22.500.000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΑΧ. 1.522.076.50
ΕΔΡΑ ΕΝ ΒΟΛΩ
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

FILIALES

Τράπεζα Λαρίσης — Λάρισσα
Τράπεζα Τρικάλων — Τρίκαλα

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ

Είς όλας τας πόλεις της Ελλάδος
και τας κυριωτέρας του έξωτερικού
Ταμιευτήριον μέχρι 100.000 δραχ.
μέ 7 ο/ο.—Έκτελει πάσης φύσεως
Τραπεζιτικής εργασίας

“ΒΟΤΡΥΣ,”

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Κεφάλ. Μετοχικόν και Άποθεματικόν
Δρ. 90.000.000 την 31 Δεκεμβρίου 1927

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ:
ΟΔΟΣ ΑΘΗΝΑΣ ΑΡ. 27α

ΟΙΝΟΙ ΧΥΜΑ: Λευκοί, έρυθροί,

γλυκεῖς, μοςχάτοι

ΟΙΝΟΙ ΕΙΣ ΦΙΑΛΑΣ: Έπιτραπέζιοι
επιδόρπιοι, όρεκτικοί, τονωτικοί,
ΒΕΡΜΟΥΤ: Έκ παλαιού μοςχάτου Οίνου
ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗ: Άπαράμιλλος

ΠΑΛΑΙΟΝ ΑΠΟΣΤΑΤΜΑ ΟΙΝΟΥ “ΒΟΤΡΥΣ,”
ΚΟΝΙΑΚ ΒΟΤΡΥΣ

Έφάμιλλον των καλλιτέρων Γαλλικών Κονιάκ
Πωλούνται εις όλα τα κέντρα καταναλώσεως

ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΖΩΓΡΑΦΙΔΟΥ

ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΙΩΤΙΣΣΗΣ 3
(ΜΕΓΑΡΟΝ ΠΟΛΥΖΩΗ) ΤΗΛ. 61-26

Πλουτισθέν δια των τελειωτέρων
μηχανημάτων και διαθέτον όλα
τά μέσα άναλαμβάνει κάθε έργα-
σίαν, με ταχύτητα και καλλι-
τεχνίαν άπαράμιλλον.

ΤΙΜΑΙ
ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ

ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Η “ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ,”

ΟΡΓΑΝΟΝ ΑΓΩΝΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΗΜΑΓΩΓΙΑΣ

Έβδομαδιαία Έκθεσις Πολιτικής, Οικονομικών
και Τέχνης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΓΕΡ. ΛΥΧΝΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΤΑΔΙΟΥ 23 Β, Μέγαρον Καραπάνου.

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 68 — 26

Η “ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ” θα δίδει πλήρη και πιστήν την εικόνα της κινήσεως
της ελληνικής εβδομάδος σε όλα τα ζητήματα, τα πολιτικά, τα κοινωνικά,
τα οικονομικά και τα καλλιτεχνικά.

ΘΑ ΕΙΝΑΙ τελείως ανεξάρτητος από τα κόμματα ή άλλους δεσμούς. Θα
μπορεί να λέγει την άλήθειαν εις κάθε περίστασιν, χωρίς περιφράσεις και
χωρίς δισταγμούς.

ΘΑ ΓΡΑΦΕΤΑΙ από συνεργάτας ειδικούς, εις τρόπον που να υπάρχει
εγγύησις ότι θα κατέχουν κατά βάθος το θέμα τους.

ΔΙ’ ΑΥΤΟ λέγεται και “ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ”. Η πειθαρχία έννοείται από τον
τίτλον της επιθεωρήσεως ως μέθοδος σκέψεως και ως σύστημα επιδιώξεως
της λύσεως των ζητημάτων που τίθενται.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

Κεφάλαια Μετοχικά και Άποθεματικά Δρ. 1.193.000.000.

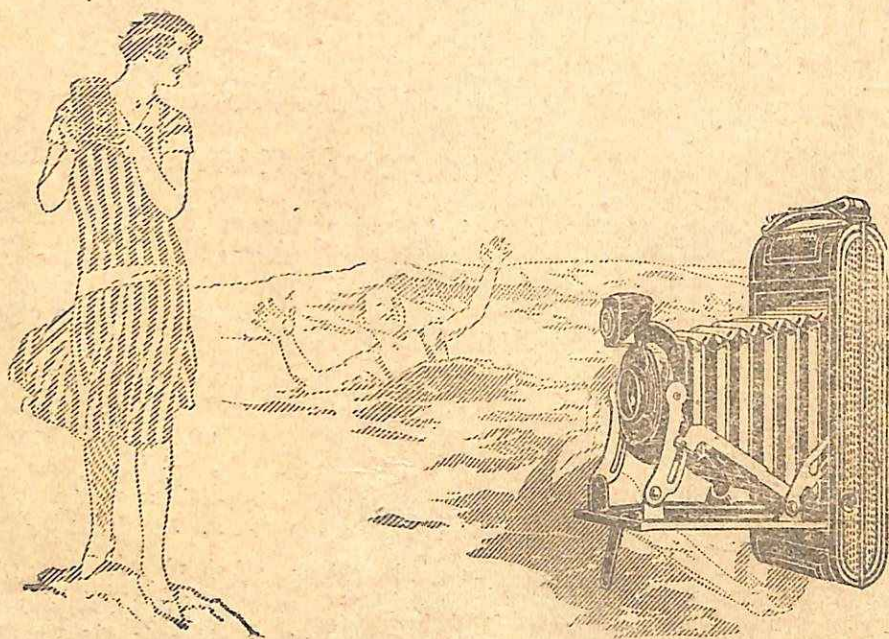
Καταθέσεις (τῇ 30ῃ Ιουνίου 1929) » 6.250.000.000.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

83 ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΘ’ ΟΛΗΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΡΑΚΤΟΡΙΟΝ ΕΝ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ — MAIDEN LANE
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΧΩΡΑΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Η Έθνη Τράπεζα της Ελλάδος εκτελεί πάσης φύ-
σεως τραπεζικὰς εργασίας εις τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ
ἐξωτερικὸν ὑπὸ ἐξαιρετικῶς συμφέροντος ὁρους.
Δέχεται δὲ καταθέσεις (εἰς πρώτην ζήτησιν, ἐπὶ προ-
θεσμίᾳ καὶ ταμιευτηρίῳ εἰς δραχμὰς καὶ ξένα νομί-
σματα μὲ λίαν εὐνοϊκὰ ἐπιτόκια.

Ἐτὴν ἀκρογυὰ μὰ ἔχετε πάντοτε τὸ KODAK σας

*Διωλὴν εὐχαρίστησις νὰ παίρνῃ κανεὶς φωτο-
γραφίες KODAK — Νὰ τὶς δείχνῃ στοὺς φί-
λους του γιὰ νὰ θαυμάζουν, καὶ νὰ λανα-
βλέωσιν τὰ παῖδιά, τοὺς συγγενεῖς τοὺς φίλους,
τὶς ἐκδρομὰς τὶς ὡραῖες ὥρες τοῦ πέρασε στὴν
ἀκρογυὰ μὰ.....*

*Ἄσπῃ ἀλλὰ κομψή, στερεὰ ἀλλὰ ἐλαφρὰ
καὶ ἀπὸ παντὸς εἰς τιμὰς προσιτάς.*

ΜΑΘΑΙΝΕΤΕ ΤΟΝ ΧΕΙΡΙΣΜΟΝ ΣΕ 5 ΛΕΠΤΑ